اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

یکشنبه • ۹ مهر ۱۴۰۲ • ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱ اکتبر ۲۰۲۳ • سال ششم • شماره ۱۱۶۱ • ۸صفحه • قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

۵ هزار معدن در کشور فعال و غیر فعال هستند

در ادامه موثقی نیا معاون وزیر صنعت معدن و تجارت و رئیس هیات عامل ایمیدرو در پنل تخصصی نخستین رویداد صنعت دانش‌بنیان که با هدف ارائه نیازهای فناورانه معدن و صنایع معدنی برگزار شد، تاکید کرد: حدود ۵ هزار معدن در کشور فعال و غیر فعال هستند که استخراج سالانه این تعداد معدن به ۶۵۰ میلیون تن می‌رسد.

۲

ضرورت رشد کمی و کیفی فولاد

حجت الاسلام ابراهیم رئیسی روز جمعه هفتم مهرماه برای سفری یک روزه وارد استان اصفهان شد در جریان این سفر با حضور رئیس جمهور فاز اول نیروگاه فولاد مبارکه به ظرفیت ۳۰۷ مگاوات افتتاح شد، ظرفیت کلی این نیروگاه ۹۱۴ مگاوات است. همچنین با حضور رئیس جمهور پروژه تصفیه گازوئیل (DHT) پالایشگاه اصفهان به بهره‌برداری رسمی رسید.

۴

روزگار معدن؛ ساز و کار تعیین قیمت حقوق دولتی معادن را بررسی کرد:

حقوق دستوری

۳

عکس: مهدی کاوه‌ای

یادداشت‌ها

الزامات قانون‌گذاری در توسعه پایدار معادن

۲

نتیجه معکوس

۳

اما و اگر تکرار تجربه موفق کشورهای صنعتی

۴

٤ روش استخراج از معادن

۵

فولاد مبارکه؛ پیشرو در تأمین و تولید انرژی

۶

سه گرفتاری تولید برق سبز در ایران

۷

بورس‌بازی در عصر کالاهای مصرفی

۸

تیترهای روز

معادن کوچک مورد غفلت واقع شدند

۶

روزگار معدن
یکشنبه
• ۹ مهر ۱۴۰۲ • ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۱

یادداشت

الزامات قانون‌گذاری در توسعه پایدار معادن

علیرضا عقیلی مهریزی
فعال معدنی و پژوهشگر

هر گاه از توسعه و معدن کاری سخن به میان می آید، پرسش اساسی این است که عوامل موثر بر توسعه پایدار معادن کدام موارد هستند؟

در این یادداشت کوتاه به بررسی عوامل کلی و موثر بر توسعه پایدار معادن و الزامات تحقق آن خواهیم پرداخت. به‌طور کلی عوامل موثر بر توسعه پایدار معادن عبارتند از:

۱-مدیریت محیط‌زیست: رعایت مسائل زیست‌محیطی، حفاظت از آب، خاک، جانداران، کاهش آلودگی و مدیریت پسماندها از جمله عوامل مهم در توسعه پایدار معادن هستند.

۲-مدیریت محیط اجتماعی-انسانی و فرهنگی: تعامل با جوامع محلی، تاثیر مثبت بر زندگی افراد در این جوامع، همچنین رعایت احترام به فرهنگ ایشان، ارتباط و یکپارچه کردن فعالیت‌های معدنی با فرهنگ محلی به منظور جلب اعتماد مردم و پذیرش بیشتر فعالیت‌های معدنی برای توسعه پایدار معادن ضروری است.

۳- تجهیزات پیشرفته و به‌روز، فناوری و نوآوری: تجهیزات و ماشین‌آلات به‌روز، هوشمندسازی معادن و استفاده از فناوری‌های پیشرفته در فرآیندهای اکتشاف، استخراج و فرآوری در معادن برای بهبود بهره‌وری، کاهش آلودگی، کاهش مصرف منابع و افزایش ایمنی و بهداشت کارکنان، در توسعه پایدار معادن بسیار موثر است.

۴- بهره‌برداری اصولی و متعادل: در توسعه پایدار باید به بهره‌برداری متعادل و بهینه منابع معدنی توجه کرد که این شامل مدیریت منابع معدنی، بازیافت مواد، بهبود روش‌های استخراج و استفاده بهینه از منابع است.

عوامل فوق به‌طور کلی مجموعه مبانی‌ای هستند که باید در توسعه پایدار بخش معادن به آنها توجه کرد. به همین دلیل، رعایت جنبه‌های اقتصادی، محیط‌زیستی، انسانی-اجتماعی و فرهنگی در هماهنگی با تکنولوژی‌ها و نوآوری در سایه نظارت و مدیریت دقیق برای توسعه پایدار معادن حائز اهمیت است. اما برای تحقق این الزامات و حرکت به سوی توسعه پایدار معادن، مدیریت مرکزگرا و غیراستانی بخش معادن می‌تواند برخی معایب و مشکلات را به همراه داشته باشد که از جمله آنها تصمیماتی است که درباره مدیریت معادن شاید با تاخیر اتخاذ می‌شوند و تغییرات سیاسی و اقتصادی ممکن است موجب عدم‌ثبات در سیاست‌ها و مقررات معدنی شود. این نوع عدم‌اطمینان زمانی که قوانین و مقررات تغییر می‌کنند، می‌تواند برای بخش معادن و سرمایه‌گذاران آن ابهامات و ریسک‌های قابل توجهی ایجاد کند. همچنین تصمیمات معدنی زمانی که توسط افراد و سازمان‌ها در سطح مرکزی گرفته می‌شوند، ممکن است با محدودیت‌ها و واقعیت‌ها و پتانسیل‌های منطقه خاص و ویژگی‌های جوامع محلی در تضاد باشد. این انطباق ناکامل بعضا می‌تواند سبب نارضایتی‌ها، تعارضات و بحران‌های اقتصادی، اجتماعی و محیطی شود. به علاوه اینکه فرآیند قانون‌گذاری، تصمیم‌گیری و مدیریت تمرکزگرا و غیراستانی بخش معادن ممکن است به عدم‌شفافیت، فساد یا تعارض منافع بین بخش‌های مختلف منجر شود. عدم‌شفافیت در فرآیند قانون‌گذاری و تصمیم‌گیری در خصوص قانون معادن، با عدم‌پاسخگویی به سرمایه‌گذاران و جوامع محلی می‌تواند سبب کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تضعیف حقوق عمومی شود. در سیستم قانون‌گذاری معدنی متمرکز، تصمیم‌گیری در سطح مرکزی ممکن است به نقص در برنامه‌ریزی و عدم‌توسعه منطقه معدنی منجر شود؛ زیرا قطعا برنامه‌ریزی مناسب برای توسعه به‌طور هماهنگ در سطح محلی به درک عمیقی از پتانسیل‌های معدنی و صنعتی آن منطقه، نیازهای محلی و مشارکت ذی‌نفعان نیاز دارد. در قانون‌گذاری معدنی تمرکزگرا، همان‌گونه که تاکنون هم شاهد هستیم، یک بخش نامه معطوف به یک موضوع با توجه به رویدادهای مربوط به یک یا چند معدن خاص می‌تواند نوساناتی در تمام معادن ایجاد کند و باعث آسیب‌پذیری اقتصاد معادن شود. در برخی از کشورها مانند استرالیا، کانادا، آلمان، ایالات‌متحده، برزیل، روسیه و چند کشور معدنی دیگر، بخش عمده‌ای از اختیارات معدنی برعهده ایالت‌ها (استان‌ها) است. در این کشورها، هر ایالت (استان) قانون‌گذاری خاص خود را دارد و مسوولیت تعیین قوانین و مقررات معدنی در مرزهای ایالتی برعهده ایالت مربوطه ضمن رعایت مفاد قوانین بالادستی و قانون اساسی است.

روش قانون‌گذاری استانی معادن باعث می‌شود که تصمیمات به اشکال بهتر با پتانسیل‌های معدنی و نیازهای محیط‌زیست و محیط انسانی محلی تطبیق یابند. این روش تاثیر بسیاری بر مدیریت مطلوب معادن دارد که قدرت تصمیم‌گیری و مدیریت به صورت متناسب با منطقه هماهنگ می‌شود که می‌تواند تاثیر مستقیم بر مدیریت ثمربخش معادن داشته باشد. یکی از مزایای اصلی این سیستم، دسترسی به توانمندی‌های استانی برای مدیریت مطلوب معادن در مناطق مختلف است. این کار باعث می‌شود توازن منطقه‌ای در مدیریت معادن حاکم شود. در این روش سازمان‌های مردم‌نهاد معدنی، محیط‌زیستی و اجتماعی، شوراهای محلی و استانی، استانداری‌ها، نمایندگان منتخب مردم در هر منطقه، سایر نهادها و سازمان‌های ذی‌صلاح و ذی‌نفع می‌توانند نقش فعال در فرآیند تصمیم‌گیری درباره قانون معادن هر استان ایفا کنند. این تعامل و مشارکت با افزایش شفافیت در فرآیند تصمیم‌گیری، به کشور امکان می‌دهد تا تصمیمات در خصوص مدیریت معادن را به شکل‌های بهینه‌تر و منطبق بر زیست‌بوم منطقه و در راستای توسعه پایدار با توجه به منافع کلیه ذی‌نفعان اتخاذ کند.

با توزیع قدرت تصمیم‌گیری در خصوص قوانین معادن در سطح استان، بیشترین فهم و آگاهی از تاثیرات فعالیت‌های معدنی بر محیط‌زیست و محیط انسانی درک و تمهیدات موردنیاز اندیشیده می‌شود. این امر می‌تواند سبب توسعه روش‌های استخراج معدنی و مدیریت بهینه منابع طبیعی و محیط‌زیست شود تا با به‌حداقل رساندن اثرات زیست‌محیطی، حقوق بومیان و جوامع محلی که همجوار منابع معدنی ساکن هستند، بهتر تامین شود و به مناطق کمتر توسعه‌یافته کمک کند تا عدالت اجتماعی نیز تقویت شود. در ساختار قانون‌گذاری استانی معادن، رقابت بیشتری برای توسعه فعالیت‌های معدنی و جذب سرمایه‌گذاران میان استان‌ها وجود خواهد داشت که این رقابت می‌تواند موجب ایجاد شرایط مناسب برای رشد و تحرک اقتصادی مناطق شود. البته هر کشور شرایط خاص و محیط و ساختار ویژه خود را دارد و راهبردهای متفاوتی برای مدیریت معادن اتخاذ می‌کند. با این حال، استفاده از این روش قانون‌گذاری معدنی در هر کشوری، به عوامل مختلفی بستگی دارد و باید دقت کرد که این مزیت‌ها با چالش‌های خاص خود همراه هستند و نیاز به مطالعات دقیق و توجه به شرایط ویژه خود دارند.

کارگران معدن زغال سنگ طزره خواستار حذف پیمانکاران شدند

کارگران معدن زغال سنگ طزره با ابراز نگرانی از اینکه هنوز مطالبات صنفی آن‌ها برآورده نشده، از مسئولان استانی درخواست کردند به وضعیت کارگران این واحد معدنی ورود کرده و امنیت شغلی را به آن‌ها بازگردانند.

کارگران «معدن زغال سنگ طزره» ضمن ابراز نگرانی از آینده شغلی خود، خواستار حذف پیمانکاران برای بهبود وضعیت شغلی خود در معدن شده و گفتند: درخواست دیگر کارگران افزایش دستمزدها با اضافه‌کار است که از سوی مدیریت معدن بی‌پاسخ مانده است. به گفته آن‌ها؛ در معدن زغالسنگ طزره حدود هزار کارگر به صورت قراردادی مشغول کارند که از شرایط کار با پیمانکاران رضایت ندارند.

کارگران این واحد معدنی در ادامه گفتند: بخش دیگری از مطالباتمان برخورد با مقصران احتمالی حادثه روز ۱۲ شهریور است که بعد از گذشت حدود ۲۵ روز از وقوع حادثه و فوت شش نفر از همکاران هنوز مقصران این حادثه از سوی اداره کار مشخص و معرفی نشده‌اند. کارگران گفتند: نارضایتی ما به این جهت است که شرکت البرز شرقی سالهاست با پیمانکارانی تمدید قرارداد می‌کند که سابقه خوبی در لحاظ کردن ایمنی کار کارگران و مهیا کردن سایر تجهیزات ندارند. به عنوان نمونه در حادثه‌ای که اخیرا برای شش کارگر به وقوع پیوست، بجای مجازات پیمانکار، بلافاصله پیمانکار را تغییر دادند.

کارگران معدن زغال سنگ طزره درباره علت انفجار معدن طزره نیز گفتند: هر چند تا زمان بازگشایی تونل و تعریض دویل k۵ که در آینده نزدیک صورت خواهد گرفت امکان اظهارنظر قطعی درباره علت حادثه میسر نیست، اما علل اولیه حادثه بر اساس گزارش میدانی روز پنجشنبه هفته گذشته برخی مسئولان که گفته می‌شود از کمیته حقیقت‌یاب بوده‌اند؛ معدن فاقد سیستم تهویه طبیعی مناسب بوده و کارگران قبل از حفر دویل تونل k۵ همزمان مشغول استخراج کارگاه نیز بودند در واقع انفجار در معدن ذغالسنگ البرز شرقی طزره دامغان بر اثر تجمع گاز رخ داده است.

کارگران در ادامه گفتند: در عین حال هنوز منبع جرقه احتمالی در داخل تونل مشخص نشده در عین حال دیگر منابع تولید جرقه به ویژه لکوموتیو مدفون زیر آوار نیز قابل بررسی است.

گفتنی است؛ «دویل کا» معدن کوچکی است که از داخل تونل به طرف بالا حفر می‌شود و هدف از حفر آن تهویه تونل‌ها احداث کارگاه استخراج احداث راه عبور برای افراد و حمل و نقل لوازم و موادی نظیر آن است که از قرار معلوم این کار در معدن زغال سنگ رزمجای طزره قبل از استخراج انجام نشده است.

در نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان مطرح شد:

اقتصاد پیشرفته در گروی بنگاه‌های بزرگ

گروه خبر

عکس: شهریار خادمی

در نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان، چهار تفاهم‌نامه همکاری میان وزارت صمت و زیر مجموعه‌های آن با وزارت اقتصاد و دارایی، وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری و معاونت علمی ریاست جمهوری، امضا و از بسته امتیازات ویژه شرکت‌های دانش‌بنیان، رونمایی شد.

به گزراش روزگار معدن، نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان از ساعت ۸ صبح روز پنجشنبه با حضور وزرای صمت، اقتصاد و دارایی، علوم، تحقیقات و فن‌آوری و معاون علمی ریاست جمهوری، در محل مرکز همایش‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد که در جریان این همایش، تفاهنامه‌هایی میان دستگاه‌های حاضر در این همایش به امضا رسید.

بر پایه این گزارش، تفاهم‌نامه نخست که به «بسته پیشران دانش‌بنیان‌ها» اختصاص داشت، با حضور «روح‌الله دهقانی فیروزآبادی» معاون علمی ریاست جمهوری، «عباس علی‌آبادی» وزیر صمت، «احسان خاندوزی» وزیر اقتصاد و دارایی، «محمدعلی زلفی‌گل» وزیر علوم، تحقیقات و فن‌آوری، «محمدصادق خیاطیان یزدی» مدیرعامل صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری به امضا رسید.

تفاهم‌نامه بعدی با عنوان «تولید نخستین نمونه دام‌تراک ۱۵۰ تنی الکتریکال» میان «روح‌الله دهقانی فیروزآبادی» معاون علمی ریاست جمهوری، «عباس علی‌آبادی» وزیر صمت و «محمد محیاپور» مدیرعامل شرکت گهرزمین به امضای طرفین رسید.

در ادامه این برنامه، تفاهم‌نامه دیگری با موضوع «هم‌افزایی منابع مالی» میان «محمدصادق خیاطیان یزدی» مدیرعامل صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری و «محسن نادری‌منش» مدیرعامل صندوق حمایت از صنایع پیشرفته امضا شد.

همچنین تفاهم‌نامه‌ای با عنوان «همکاری معاونت علمی، فن‌آوری و سازمان شهرک‌های صنعتی» میان «محمدجواد صدری‌مهر» مشاور معاون علمی ریاست جمهوری در ساماندهی و توسعه زیرساخت‌های فن‌آوری و نوآوری و «فرشاد مقیمی» سرپرست سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، به امضا رسید.

▣ اقتصاد بزرگ و قوی در گروی بنگاه‌های بزرگ است

وزیر صمت در نخستین رویداد ملی صنعت دانش بنیان اظهار کرد: مجمع جهانی اقتصاد هر سال ریسک‌هایی معرفی می‌کند که اغلب زیست محیطی و اجتماعی هستند و معمولا آنها را شرکت‌های بزرگ ایجاد می‌کنند. چون بیشترین مصرف کننده منابع زیست محیطی هستند و بیشترین تاثیر را روی رفتارهای اجتماعی نیز دارند.

وی با بیان اینکه اقتصاد بزرگ و قوی در گروی بنگاه‌های بزرگ است، تصریح کرد: مدتی شعاری تحت عنوان کوچک‌سازی قشنگ است، مطرح شد، اما شرکت‌های کوچک باید در کنار شرکت‌های بزرگ باشند. چراکه شرکت‌های بزرگ توان تحقیق و توسعه، بازاریابی، بهبود کیفیت و توسعه بازار را دارند.

علی آبادی با بیان اینکه کل شرکت‌های دانش بنیان کشور نزدیک ۹۰۰۰ شرکت هستند که کمتر از ۷۰ درصد آن‌ها فروش بیش از پنج میلیون یورو یا بالای ۱۰۰ نفر کارکن دارند، تصریح کرد: اما رتبه بندی‌های جهانی نشان می‌دهد راندمان شرکت‌ها خوب بوده است. با این حال تاکنون رشد شرکت‌های دانش بنیان در کشور در قالب شرکت‌های کوچک بوده، اما شرکت‌های بزرگ مثل فولاد اکترا در بخش تولید فعال هستند.

وزیر صمت با بیان اینکه رشد ۸.۵ درصد عدد بالایی نیست و با توجه به ظرفیت‌های کشور بیش از این رقم هم قابل تحقق است، گفت: ناپایداری مدیریتی در سطوح مختلف وزارتخانه، عدم تناسب فرایندها و ساختارها با جهش تولید، مثل مشکلات تخصیص ارز یا بخش نامه‌های متعدد، فقدان رهبری واحد تولید، کمبود تمرکز سیاست‌ها و مدیریت ارزی، فشارهای سیاسی، قیمت گذاری دستوری، کم توجی به بخش خصوصی و غیره از جمله ابر چالشهای بخش تولید است.

علی آبادی با بیان اینکه قطعی برق صنایع در زمان محدودیت تامین برق با قانون در تناقض است، گفت: تولید صادرات محور، ارتقای بهره وری و رقابت پذیری با رتبه بندی شرکت‌ها، کاهش ارزبری و عدم خام فروشی، اصلاح نظام قیمت گذاری دستوری، ایجاد ثبات در فضای کسب و کار، بازبینی سازوکارهای مدیریت و بازرسی و تهعد به محیط زیست نیز از جمله جهت‌گیری های وزارت صمت در سیاست‌گذاری است.

وزیر صمت با مطرح کردن این سوال که چرا باید به خودروسازها رانت دهیم و بعد قیمت آن‌ها را کنترل کنیم، گفت: دیگر هیچ رانتی در کار نیست باید روی پای خودشان بایستند. فقط بخاطر جبران وضعیت جهانی تعرفه در نظر می‌گیریم.

این مقام مسئول در ادامه با اشاره به وجود ۹۰۰۰ واحد راکد در کشور که تعداد زیادی دانش بنیان نیز در بین آن‌هاست، گفت: پروژه های پیشران وزارت صمت نیز شامل توسعه پلتفرم شهرک‌های صنعتی از طریق ایجاد خوشه ها و غیره، تامین آب صنایع، جایگزینی خودروهای برقی، توسعه استفاده از سوخت پاک و تجدید پذیر، توسعه اکتشاف معادن و هوشمندسازی و توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی و غیره است. علی آبادی با تاکید بر اینکه شرکت‌های دانش بنیان باید نیازهای کشور را برطرف کنند و برای مشکلات طرح ارائه کنند، گفت: در این بخش باید به این نکته توجه کنیم که خودروهای برقی خودروهای امروز هستند، نه آینده. خودروی آینده خودران‌ها هستند و به زودی خودروی برقی تبدیل به خودروی گذشته می‌شود.

وی افزود: از طرف دیگر راه حل دیگری برای حل مشکل بنزین نیست، چراکه سالانه دو میلیون خودرو اضافه می‌شود که روزانه حدود ۱۰ میلیون لیتر بنزین مصرف می‌کنند. در حال حاضر روزانه ۲۳۰ تا ۲۴۰ میلیون لیتر گازوئیل و بنزین معادل ۲۳۰ تا ۲۴۰ میلیون دلار روزانه می‌سوزد که می‌شود با استفاده از انرژی برقی آن را کاهش داد. وزیر صمت در پایان گفت که با تغییر مسیر در حوزه فناوری می‌توانیم به قطب فناوری منطقه تبدیل و شاهد مهاجرات معکوس سرمایه‌های انسانی باشیم.

▣ نیازمند تغییر ریل اقتصادی هستیم

در ادامه سید احسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی در حاشیه نخستین رویداد ملی صنعت دانش بنیان در جمع خبرنگاران در خصوص نقش دانش بنیان‌ها در اقتصاد گفت: اساس حرکت اقتصاد از یک اقتصاد که ارزش افزوده آن خام فروشی است چه نفت چه موارد دیگر به سمت یک اقتصاد مبتنی بر تولید، آن هم تولید دانش بنیانی که توان رقابت در فضای بین‌المللی داشته باشد نیازمند تغییر در ریل اقتصادی کشور است و بازیگران اصلی این تغییر ریل خود شرکت های دانش بنیان هستند و نقش دولت و مجلس و قانون و مقررات تسهیل گر این بخش از اقتصاد باشد.

وی در ادامه بیان کرد: ما باید شرکت های دانش بنیان را ارتقا داده و اجازه دهیم تا بازیگران بزرگ صنعتی ما که به صورت سنتی در بخش های مختلف از جمله فولاد و سایر بخش های صنعتی، دانش بنیان شوند که هنوز این اتفاق رخ نداده که البته با توافقنامه ای که با وزارت صمت، معاونت علمی و فناوری و وزارت علوم بسته شد در تغییر این ریل کمک کنیم که برای ما این مسیر تغییر در کیفیت رشد اقتصادی در وزارت اقتصاد است.

خاندوزی افزود: در دهه پیش رو و در این مسیر نقش تامین مالی شرکت های دانش بنیان برای ما حائز اهمیت است و وزارت اقتصاد به شکل ویژه ای در این خصوص به این مسأله اهتمام دارد. وزیر اقتصاد گفت: در حوزه تامین مالی برای هزینه تحقیق و توسعه شرکت های دانش بنیان در نظر داریم و خواهیم داشت و در حوزه خرید و توسعه بازار از جمله در بخش تجهیزات گمرکی که شرکت های دانش بنیان تولید کننده آن هستند و همه حوزه های دانش بنیان در آن نقش دارند، از این بخش حمایت می کنیم.

وی گفت: تاسیس شرکت های سهامی عام پروژه برای تامین مالی از محل بورس دستور کار مشترک ما و وزارت صمت است که سازمان بورس وظیفه پیگیری آن را برعهده دارد و از طریق تامین مالی توسط بانک های کشور که نیازمند تدابیر فعالانه بانک مرکزی است باید برای این بخش فراتر از سقف ترازنامه شبکه بانکی برای تولیدات دانش بنیان به شکل ویژه مسیر سبزی باز کنیم.

خاندوزی همچنین متذکر شد: در سال گذشته کمک و تسهیلاتی که برای شرکت های دانش بنیان داشتیم بیش از ۱۶۵ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۰ بود و در ۵ ماهه اول امسال ۲۶۱ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۱ بود و باید بیشتر شود و این حکایت از این دارد که اقتصاد ایران در حال چرخش از اقتصاد نفتی غیر مولد دولت زده به سمت تولیدگرای دانش بنیان در حال حرکت است.

وی در خصوص واگذاری خودرو سازی ها نیز اضافه کرد: ما در دوره وزیر قبلی صمت توافقی در خصوص واگذاری شرکت های خودروسازی بین سازمان خصوصی سازی و صمت داشتیم که شروع هم شده بود اما به دلیل تغییرات وزارت صمت متوقف شد و امیدواریم که به زودی این اتفاق بیفتد.

▣ نگاه دنیا به علم و فناوری و پدیده‌های نوظهور ویژه است

محمدعلی زلفی‌گل وزیر علوم در نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان گفت: نگاه دنیا به علم و فناوری و پدیده‌های نوظهور ویژه است و اگر ما این نگاه ویژه را به این حوزه نداشته باشیم، از دنیا عقب می‌مانیم.

وی تاکید کرد: هوش مصنوعی، اینترنت اشیاء، میکرو الکترونیک و صنعت رباتیک و علوم شناختی حوزه‌هایی هستند که نیازمند سرمایه‌گذاری و توجه ویژه هستند.زلفی‌گل افزود: کشورهای پیشرفته به مزیت‌های نسبی سرزمین خود اکتفا نمی‌کنند و با علم و فناوری، برای خود مزیت جدید ایجاد می‌کنند.

وزیر علوم گفت: علم و دانش ابزار تولید قدرت نرم هستند که راه ارزان توسعه و پیشرفت محسوب می‌شوند و هم در رشته‌های علوم انسانی و هنر و هم علوم فنی و مهندسی، زمینه تولید اقتدار و قدرت نرم وجود دارد.

وی اظهار کرد: اقلیم چهار فصل و تنوع قومی و زبانی، منابع نفت و گاز و صنایع معدنی از مزیت‌های نسبی کشور ما هستند که باید با علم و فناوری از آنها ارزش افزوده ایجاد کنیم و مهمتر از همه، با ابزار علم و فناوری برای کشور مزیت جدید بیافرینیم.

وزیر علوم گفت: اگر ما با استفاده از علم و فناوری، وسیله و تجهیزاتی درست کنیم که در صنعت و منازل مردمان دنیا استفاده شود، در واقع هم درآمد کسب کرده‌ایم و هم جاذبه دنیا را نسبت به کشور خود افزایش داده‌ایم. وی به برنامه معاونت فناوری وزارت علوم برای حضور دانشجویان عضو انجمن علمی در پارک‌های علم و فناوری اشاره کرد و گفت: طرح‌های دستیار فناوری، برگزاری تور فناوری و پسادکتری از جمله برنامه‌های جدید وزارت علوم در زمینه ارتباط علم و صنعت است.

وی همچنین اضافه کرد: با اذن مقام معظم رهبری دانش‌آموختگان دکتری می‌توانند به عنوان امریه سربازی جذب دوره پسادکتری شوند که می‌تواند بدنه پژوهش و فناوری ما را تقویت کند.

وزیر همچنین علوم به حضور برخی ار اعضای هیات علمی و یاوران علمی در بخش صنعت و سازمان‌های صنعتی اشاره کرد و گفت: این اقدام هم پیوند دانشگاه و صنعت را بیشتر می‌کند و هم از جمله راه‌های استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها در صنعت و تولید است.

▣ مهم‌ترین رکن، بازار است که باید آن را به سمت دانش بنیان سوق بدهیم

در ادامه روح‌الله دهقانی فیروزآبادی در نخستین رویداد ملی صنعت دانش بنیان اظهار کرد: سیاست تعریف اقتدار کشور بر مبنای قوه علم سه دهه است که از سوی رهبری، سیاست‌گذاری و پیگیری شده و در این دوران چهار سپهر سپری شده است.

وی افزود: در دهه ۸۰ شاهد گفتمان تبدیل علم به ثروت بودیم. در دوره دوم، فطرت جریان دانش بنیان محقق شد که قانون حمایت از موسسات دانش بنیان هم در این دوره تصویب شد. دهه بعدی دوران اجرای قانون مصوب سال ۱۳۸۹ است که بسیاری از زیرساخت‌های دانش بنیان در این دوره شکل گرفت و تحقیق و توسعه بسیاری از فناوری‌ها در دهه گذشته شروع شد.

او ادامه داد: اکنون هم در دوره چهارم هستیم که به تعداد کافی شرکت و موسسه، آزمایشگاه، مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری و شتاب دهنده‌ها ایجاد شدند و قانون جهش تولید هم در این دوره تصویب شده است. از طرف دیگر شرکت‌هایی که در سال‌های اخیر کار تحقیقاتی می‌کردند، در حال ورود به صنعت هستند.

دهقانی فیروزآبادی با بیان اینکه برای دیده شدن تاثیر سه دهه حمایت از علم و فناوری در زندگی روزمره مردم و تغییر شاخص‌های ارزیابی کشور در پیشرفت علم و فناوری، زیرساخت‌هایی نیاز است، گفت: اولین زیرساخت کمیت است که به نظر می‌رسد حدود ۹ تا ۱۰ هزار شرکت دانش بنیان میزان مناسبی برای ایجاد یک جریان هست. دوم زیرساخت‌هاست که اشاره شد در شرایط خوبی هستند. سومین مورد شامل قوانین و تنظیم گری خوب است که قانون جهش تولید تا حد زیادی آن را پوشش داده است.

وی افزود: اما مهم‌ترین رکن، بازار است که باید آن را به سمت دانش بنیان سوق بدهیم. پس معاونت علم و فناوری به دنبال ایجاد بازارهای دولتی، غیردولتی و بین‌المللی برای محصولات دانش بنیان است. با توجه به اینکه ساختار اقتصاد کشور دولتی است، اگر وزارتخانه‌ها پای کار در اختیار قرار دادن بازار به این بخش نباشند، فرایند کند خواهد بود.

او با بیان اینکه اگر بازار تضمین شود، جریان‌های مختلف تامین مالی خود به خود پای کار می‌آیند، گفت: زیرا هیچ حوزه‌ای از اقتصاد نیست که سودهای چند صددرصدی که حوزه فناوری دارد، داشته باشد. اما در صنایع پیشرفته و های‌تک دنیا شاهد ارزش افزوده چند صددرصدی هستیم.وی در ادامه از رونمایی بسته‌ای در همایش امروز خبر داد و گفت: این بسته شامل موضوعات سرمایه‌گذاری، ضمانت‌نامه، تامین مالی، ایجاد بازار و غیره است و ارزش بازاری که این بسته ایجاد می‌کند، ۱۵ همت است. همچنین امضای چند قرارداد جدی که حاصل چند ماه تعامل و بحث و بررسی با شرکت دانش بنیان و مصرف کننده نهایی است و یکی از این موارد، پروژه ساخت دامپ‌تراک (تجهیزات سنگین معادن) ایرانی است که قرارداد آن با سرمایه‌گذاری ۱۲۰ میلیارد تومان با همکاری ۱۴ شرکت امضا می‌شود و امیدواریم در همین دولت به بهره‌برداری برسد. معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهوری در پایان ابراز امیدواری کرد که کنسرسیوم‌ها در سلامت و کشاورزی نیز زودتر محقق شود.

▣ اعطای ۲ هزار میلیارد تومان تسهیلات به دانش‌بنیان‌ها

محمد صادق خیاطیان، رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی رئیس‌جمهوری در حاشیه نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان در جمع خبرنگاران به تشریح جزئیات تفاهم‌نامه همکاری پنج جانبه بین صندوق نوآوری، شکوفایی ریاست جمهوری، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری و وزارت‌خانه‌های علوم، اقتصاد و صمت پرداخت و گفت: در این تفاهم‌نامه صندوق نوآوری متعهد شده است تا مبلغ ۲ هزار میلیارد تومان تسهیلات و خدمات مالی به شرکت‌های دانش‌بنیانی اختصاص دهد که می‌توانند در ابر پروژه‌های معین در تفاهم‌نامه مشارکت کنند. این خدمات مالی از منابع اشتغال‌زایی که دولت در حمایت از اشتغال دانش‌بنیان تعریف کرده بود، اختصاص می‌یابد. وی افزود: از سوی دیگر با توجه به بسته رشد تولید که در صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری تدوین و در هیئت عامل صندوق نیز به تصویب رسیده است، به شرکت‌هایی که عضو کنسرسیوم‌های تخصصی دانش‌بنیان هستند، اگر تا دو برابر افزایش رشد تولید داشته باشند، تا سقف دو هزار میلیارد تومان با همکاری شبکه بانکی تسهیلات رشد تولید پرداخت می‌کنیم. رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی در پایان با بیان اینکه این صندوق به عنوان نهاد تأمین مالی فناوری در کشور هم‌اکنون بیش از ۷۹ خدمت را به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور ارائه می‌کند، تصریح کرد: این خدمات در چهار دسته تسهیلات، ضمانت‌نامه، سرمایه‌گذاری و توانمندسازی به این شرکت‌ها ارائه می‌شود.

ایمیدرو و پاسخ به ۱۰ درصد ناترازی برق کشور

نیروگاه سیکل ترکیبی «سردار شهید حاج احمد کاظمی» اصفهان در پاسخ به حل یک چالش ملی و رفع ناترازی برق کشور در دولت سیزدهم توسط ایمیدرو با قرارداد با شرکت مپنا در اسفند ماه ۱۴۰۰ آغاز شد و فاز نخست گازی آن با ثبت یک رکورد کم نظیر در کمتر از ۱۸ ماه به اتمام رسید.

ابرپروژه نیروگاه سیکل ترکیبی «سردار شهید حاج احمد کاظمی» فولاد مبارکه اصفهان در پاسخ به حل یک چالش ملی و رفع ناترازی برق کشور در دولت سیزدهم توسط شرکت فولاد مبارکه (از زیرمجموعه‌های سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران- ایمیدرو) و با قرارداد با شرکت مپنا به صورت EPC در اسفند ماه ۱۴۰۰ آغاز شد و فاز نخست گازی آن با ثبت یک رکورد کم نظیر در کمتر از ۱۸ ماه به اتمام رسید تا این شرکت برای تامین انرژی با یک حرکت جهادی به یاری دولت بشتابد. با راه اندازی کامل این نیروگاه ۱۰ درصد ناترازی برق کشور تامین می‌شود.

۵ هزار معدن در کشور فعال و غیر فعال هستند

در ادامه موثقی نیا معاون وزیر صنعت معدن و تجارت و رئیس هیات عامل ایمیدرو در پنل تخصصی نخستین رویداد صنعت دانش‌بنیان که با هدف ارائه نیازهای فناورانه معدن و صنایع معدنی برگزار شد، تاکید کرد: حدود ۵ هزار معدن در کشور فعال و غیر فعال هستند که استخراج سالانه این تعداد معدن به ۶۵۰ میلیون تن می‌رسد.

موثقی نیا در این پنل که مدیران عامل شرکت‌های ملی صنایع مس، چادرملو، گل گهر، مبارکه و فولاد خوزستان حضور دلشتند، افزود: این میزان برداشت و تولیدات زنجیره آن، سهم حدود ۷ درصدی در تولید ناخالص داخلی را در پی داشته است که رقم قابل توجهی نیست.

به گفته موثقی نیا، ایمیدرو در سه محور، نوآوری و استفاده از دانش روز را پیگیری می‌کند که شامل تسهیل و بهبود فضای کسب و کار محصولات دانش بنبان، تکمیل زنجیره ارزش در تولیدات نوآور و فناور و نیز توسعه دانش و فناوری‌های نوین است.

ثبات قیمت گندله تحت تاثیر ریزش سنگ‌آهن

پیش بینی می‌شد با افزایش قیمت سنگ آهن از محدوده ۱۰۰ تا ۱۲۲ دلار، قیمت گندله در بازارهای جهانی و بورس کالا نیز افزایش پیدا کند ولی برخلاف پیش‌بینی‌ها قیمت گندله در بورس کالا صعودی نشد و با کاهش قیمت سنگ آهن در هفته گذشته حالا احتمال ریزش قیمت گندله در معاملات هفته آینده بورس کالا وجود دارد.

روند صعودی قیمت گندله سنگ آهن در دو معامله پایانی بورس کالا متوقف شد و قیمت در محدوده ۴ هزار و ۶۸۵ تومان به ثبات رسید. اردیبهشت ماه قیمت هر کیلوگرم گندله در یک روند ریزشی شدید از ۴ هزار و ۸۴۰ تومان تا ۴ هزار و ۴۰۰ تومان ریخت و سپس از اول مردادماه قیمت روند صعودی جدیدی را آغاز نمود و هر هفته با قیمت بالاتری معامله شد ولی در چند معامله پایانی بورس کالا قیمت گندله تغییر چندانی ندشت.

ثبات قیمت گندله در بورس کالا با افزایش قیمت جهانی گندله و سنگ آهن همزمان بود. پیش از این پیش بینی می‌شد با افزایش قیمت سنگ آهن از محدوده ۱۰۰ دلار تا ۱۲۲ دلار، قیمت گندله در بازارهای جهانی و بورس کالا نیز افزایش پیدا کند ولی برخلاف پیش‌بینی‌ها قیمت گندله در بورس کالا صعودی نشد و با کاهش قیمت سنگ‌آهن در هفته گذشته حالا احتمال ریزش قیمت گندله در معاملات هفته آینده بورس کالا وجود دارد، زیرا قیمت گندله وارداتی چین به اصلاح قیمت سنگ‌آهن واکنش سریعی نشان می‌دهد.

متوسط قیمت گندله سنگ‌آهن از اول مرداد ۶.۵ درصد افزایش پیدا کرد ولی به سقف قیمتی سال ۱۴۰۲ نرسید. اکنون با توجه به ثبات قیمت گندله در آخرین معاملات انجام شده و همچنین کاهش تقاضا، احتمال کاهش قیمت پایه در هفته‌های آینده وجود دارد. این هفته حجم معاملات گندله در بورس کالا طی سال ۱۴۰۲ به بیش از ۸ میلیون تن به ارزشی بیش از ۳۶ هزار میلیارد تومان رسید. آمارها از افزایش تولید ۱۰ درصدی گندله طی ۴ ماه ابتدایی سال جاری خبر می‌دهد ولی با وجود افزایش عرضه، سطح تقاضا همچنان ضعیف ارزیابی می‌شود. امسال در بیشتر معاملات بورس کالا کمتر از ۴۰ درصد گندله عرضه شده مورد معامله قرار گرفت. سنگ‌آهن گهر زمین، معدنی و صنعتی گل‌گهر و شرکت معدنی و صنعتی چادرملو امسال بزرگترین عرضه‌کنندگان گندله در بورس کالا بودند. بیش از ۸۰ درصد از گندله عرضه شده در بورس کالا متعلق به سنگ‌آهن گهر زمین، معدنی و صنعتی گل‌گهر است و شرکت معدنی و صنعتی چادرملو نیز به تنهایی بیش از ۱۰ درصد گندله عرضه شده در بورس کالا را تامین می‌کند.

«روزگارمعدن» ساز و کار تعیین قیمت حقوق دولتی معادن را بررسی کرد:

حقوق دستوری

شهریار خادمی

عکس: مهدی کاوه‌ای

طبق اصل ۴۵ قانون‌اساسی معادن جزو انفال و در اختیار دولت است تا برطبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل کند. به‌عبارتی هیچ‌کس مالک معادن نیست و طبق شرایطی در مدت زمانی محدود و تعیین‌شده از آن بهره‌برداری می‌کند و موظف است در این مدت حق و حقوق حاکمیت که همان حقوق دولتی معادن است را بپردازد. بر این اساس، طبق ماده۱۴ قانون معادن دارنده پروانه بهره‌برداری معادن باید درصدی از بهای ماده‌معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به‌صورت استخراج‌شده یا کانه‌آرایی و فرآوری‌شده در چارچوب بودجه مصوب با پیشنهاد وزارت صمت و تصویب شورای‌عالی معادن به‌عنوان حقوق دولتی به وزارت متبوع پرداخت کند.

حال سوالاتی که مطرح می‌شود این است که درآمد حقوق دولتی معادن چگونه هزینه می‌شود؟ آیا اصلا در محل درست هزینه می‌شود یا خیر، آیا معدنداران از تعیین حقوق دولتی رضایت دارند یا خیر، برای رسیدن به این سوالات با دو تن از کارشناسان معدن به گفتوگو نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

رامین ملاقدیمی کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با «روزگار معدن» به قوانین موجود برای حقوق دولتی معادن اشاره کرد و ضمن گلایه از بی‌توجهی به این مقررات گفت: در قانون معادن حقوق دولتی بخش معدن و ساز کارهای مربوط به این بخش به‌طور صریح و مشخص بیان شده است. یا باید طبق قوانین موجود عمل کنیم یا به‌طور رسمی مقررات را نادیده گرفته و از اول با دستورالمعل و بخشنامه و تصمیمات خلق‌الساعه کار کنیم. اما همچنان در یک برزخ قانونی برای حقوق دولتی معادن قرار داریم. براساس قانون معادن، برمبنای درصدی از ارزش ماده معدنی خام موجود در معدن تعیین‌کننده حقوق دولتی پرداختی معادن است. اعمال و بخشنامه‌هایی که از سوی دولت وضع می‌شوند، با قانون معادن مغایرت داشته و دستورالعمل‌ها حاکی از نادیده گرفته شدن قانون معادن است. این فعال معدنی ادامه داد: باید بر این نکته تاکید کرد که براساس ماهیت حقوق دولتی، این مبالغ نباید به‌عنوان درآمد دولت از معادن به شمار رود. براساس قانون معادن، تمامی این مبالغ باید صرف تامین زیرساخت‌ها در مناطق معدنی، تحقیق و توسعه و افعالی از این قبیل شود. متاسفانه امروز شاهد هستیم حقوق دولتی به جای توسعه بخش معدن، صرف سایر بخش‌ها شده و دولت نگاهی درآمدی به آن دارد. باید توجه کرد تا زمانی که نگاه دولت به حقوق دولتی معادن، درآمدی باشد، شاهد بروز اتفاقات متعددی برای بخش معدن و در ادامه صنایع معدنی خواهیم بود.

نگاه نادرست دولت به فعالیت‌های بخش معدن

ملاقدیمی نگاه نادرست دولت به فعالیت‌های بخش معدن را آسیب‌آفرین نامید و توضیح داد: دولت در برنامه توسعه هفتم افزایش چندین برابری حقوق دولتی معادن را عنوان کرده است. با نهایی و اجرایی شدن این ردیف بند، بحران جدی برای بخش معدن پیش آمده و پیش‌بینی می‌کنم آینده روشنی برای معادن روبه‌رو نخواهد بود. در پی افزایش چند برابری حقوق دولتی معادن کوچک زیر فشار بسیار زیادی قرار خواهند گرفت چراکه با افزایش حقوق پرداختی، هزینه‌های معدنکاری در معادن کوچک افزایش می‌یابد و به این ترتیب فعالیت معدنی در این معادن از صرفه اقتصادی خارج می‌شود؛ بنابراین بخش زیادی از معادن کوچک تحت تاثیر این اتفاق، غیرفعال و راکد خواهند شد. از سوی دیگر، طرح احیا و فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس در کشور وجود دارد و سازمان‌های دولتی متولی بخش معدن، اقداماتی را برای اجرای این طرح در دستور کار خود قرار داده‌اند. این دو رویکرد در تناقض و مغایرت با یکدیگر قرار دارند چراکه دولت تاکید بر افزایش فشار مالی معدنکاری در معادن داشته و از سوی دیگر، طرح‌های احیاسازی را در دست دارد. وی ادامه داد: باید خاطرنشان کرد هزینه تمام‌شده تولید و فعالیت در معادن کوچک بسیار بیشتر از معادن بزرگ مقیاس است. از این رو، هرگونه افزایش هزینه می‌تواند فعالیت و رونق این معادن را تحت‌الشعاع قرار دهد. اگر نهادهای دولتی از ابتدا هزینه‌های صاحبان معادن را افزایش نداده و با وضع مقررات خلق‌الساعه مانع‌آفرینی برای فعالیت بخش معدن نداشته باشند، معادن به‌ویژه معادن کوچک تعطیل و راکد نخواهند شد. در ادامه نیز دلیلی برای تدوین طرح‌های احیا و فعال‌سازی معادن راکد وجود نخواهد داشت. تمامی این مسائل به صورت زنجیروار به یکدیگر متصل بوده و نمی‌توان اثر هر اقدام و تصمیمی را به صورت جزئی و محدوده‌ای در نظر گرفت.

این معدندار در ادامه اظهار کرد: در ادامه تصمیمات نهادهای دولتی را عامل مهمی در بی‌ثباتی فعالیت‌های بخش معدن معرفی کرد. وی معتقد است دولت با اتخاذ راهکارهای نامناسب، موجب زیاندهی معادن و فعالان معدنی شده است. ملاقدیمی در این باره توضیح داد: غیر از بحث افزایش چندبرابری حقوق دولتی، مسائل دیگری نیز سبب از بین رفتن ثبات معدنکاری شده است. یکی از این مسائل نظر نهادهای دولتی در زمینه سهم مردم در معادن است. وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد ۳۰ درصد از سهام معادنی که قرار است از طریق مزایده به معدنکاران واگذار شوند، باید در دست مردم محلی باشد. این موضوع شبهه‌های زیادی را همراه خود دارد.چراکه مشخص نیست دقیقا این افراد محلی چند نفر هستند یا مرزی که تعیین‌کننده محدوده‌های معدنی است، چطور تعیین می‌شود یا حتی آیا افراد محلی توان پرداخت سهم خود برای مشارکت در فعالیت معدن را دارند یا خیر.

وی ادامه داد: اگر هدف مشارکت مردم در فعالیت‌های معدنی است، راهکارهای بهتری برای این کار وجود دارد که ضمن که موثرتر بودن، منجر به اغتشاش و نابسامانی وضعیت معادن نخواهد شد. به‌عنوان مثال، می‌توان گفت درصدی از سهام معادن در بورس واگذار شده و از این طریق تمامی مردم در فعالیت‌های معدنی سهیم باشند. در این شرایط هر فرد به میزان توان مالی یا رغبت خود، در معادن سهامدار خواهد بود.

معضلات دستورالعمل‌های خلق‌الساعه

ملاقدیمی به پیامدهای مثبت مشارکت مردم در معادن اشاره کرد و نخستین فایده آن را تامین شدن منابع مالی برای فعالیت‌های معدنی دانست. او ادامه داد: همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، اگر معادن به متقاضیان در مزایده‌ها به این شرط واگذار شود که درصدی از سهام معدن در بورس عرضه شود، بسیاری از مشکلات بخش معدن حل خواهد شد چراکه معادن واگذار شده تحت انحصار مالکیت افرادی خاص و معدود نبوده و تمامی مردم می‌توانند در آن سهیم باشند. از سوی دیگر، صاحبان این معادن اغلب با مشکل تامین منابع مالی برای فعالیت‌های خود روبه‌رو هستند. با عرضه درصدی از سهام معادن در بازار سرمایه، ضمن تامین شدن هزینه‌های معدنکاری، توسعه معادن نیز با سهولت بیشتری صورت خواهد گرفت. اما در غیر این صورت و با اجرایی شدن طرحی که دولت در زمینه اختصاص ۳۰ درصد از سهام معادن به افراد محلی مطرح کرد، شاهد بروز مشکلات متعددی خواهیم شد. وی ادامه داد: در گام نخست معلوم نیست که تمامی افراد محلی توانایی پرداخت سهم خود برای مشارکت در معادن را دارند یا خیر. همچنین این طرح سبب بروز تفکرات غلط در میان مردم محلی مناطق معدنی خواهد شد چراکه ممکن است افراد فکر کنند به دلیل وجود این طرح، آنها به‌طور قطع و یقین صاحب معدن بوده و در ادامه مشکلات و تعارضات زیادی با معدنکار داشته باشند. این چالش‌ها تمرکز فعالیت معدنی بوده و از این رو، باید در اتخاذ تصمیمات و اجرایی کردن چنین طرح‌هایی، نهادهای دولتی حساسیت بیشتری به خرج دهند. تدوین قوانین تخصصی و کارشناسی شده می‌تواند ضمن رفع مشکلات و معضلات اقتصادی، منجر به رونق و توسعه معادن شود. همچنین اجرایی کردن دستورالعمل‌های خلق‌الساعه که جوانب و پیامدهای آن بررسی نشده، منجر به بروز فشارها و موانع بیشتر در بخش معدن شود.

نبود ساز کار مناسب در تعیین قیمت حقوق دولتی

رحمان عیوضی یکی دیگر از معدندار استان قزوین در گفت‌وگو با «روزگار معدن» پرداخت حقوق دولتی از سوی معدنکاران را امری مناسب و طبق قانون دانست اما از افزایش بدون برنامه و نامناسب این مبالغ پرداختی گلایه کرد. او در این باره گفت: معادن جزوی از انفال عمومی بوده و طبق قانون معادن، دولت متصدی مسئول مستقیم بخش معدن است.

نهادهای دولتی در قالب پروانه‌های بهره‌برداری زمانبندی شده، به معدنکار متقاضی اجازه فعالیت در معادن را صادر می‌کند. به بیانی دیگر، معدنکار مانند مستاجری است که در ملک دولت نشسته است. بنا بر این قاعده، معدنکار سالانه مبلغی را با عنوان اجاره به نام حقوق دولتی به دولت بابت فعالیت در معادن می‌پردازد؛ بنابراین در صحت ماهیت وجودی حقوق دولتی، شک یا تعارضی وجود ندارد. اما نبود ساز کار مناسب در تعیین قیمت حقوق دولتی و عادله نبودن آن از گلایه‌های اصلی معدنکاران است. این فعال معدنی ادامه داد: درخواست مهم صاحبان معادن و فعالان معدنی، تعیین شدن معیاری مناسب با فعالیت‌های هر معدن و درنظر گرفتن اقتصاد معدن به‌طور کلی است. به عبارتی، وجود سیاست‌گذاری‌های معقول و منطقی در تعیین میزان حقوق دولتی خلأ مهم امروز مدیریت دولت در بخش معدن است. متاسفانه در سال‌های اخیر دولت بدون در نظر گرفتن شرایط معادن (از نظر میزان فعالیت و اقتصاد هر معدن) حقوق دولتی را چندین برابر افزایش داده و در سال پیش‌رو نیز نهادهای دولتی این رویکرد را ادامه خواهند داد. نهادهای دولتی همواره به حقوق دولتی معادن به‌عنوان درآمد از بخش معدن نگاه کرده و این موضوع سبب شده تا سالانه درآمد انتظاری خود از معادن را به‌طور مداوم افزایش دهند.

عیوضی در ادامه صحبت‌های خود تحقق نیافتن درآمدهای انتظاری دولت از منبع حقوق دولتی معادن را از پیامدهای افزایش چند برابری این حقوق پرداختی از سوی معدنکاران عنوان کرد و توضیح داد: با افزایش بی‌ملاحظه حقوق دولتی معادن فشارهای مالی بر صاحبان معادن به اندازه‌ای افزایش می‌یابد که توان پرداخت آن دیگر وجود نخواهد داشت؛ بنابراین با افزایش حقوق پرداختی، معدنکاران فعالیت معادن را تعطیل کرده و در نهایت مبالغی به دولت پرداخت نمی‌شود. در این صورت درآمد نهادهای دولتی نیز از معادن کاهش چشمگیر می‌یابد. باید توجه داشت سرمایه‌گذار و فعال اقتصاد که وارد بخش معدن شده، در صورت نبود صرفه اقتصادی برای فعالیت، سرمایه خود را از معادن خارج کرده و به دنبال کار اقتصادی دیگری می‌رود. فعالان اقتصاد که در بخش معدن فعالیت می‌کنند، در صورت خروج از معادن می‌توانند به‌راحتی در حوزه‌های دیگر تولیدی یا تجاری مشغول فعالیت شوند چراکه سخت‌ترین فعالیت تولیدی، معدنکاری است و کسی که کار در این بخش را تجربه کرده، سایر عرصه‌های اقتصادی برای او راحت‌تر و امکان‌پذیرتر خواهند بود. وی ادامه داد: بخش معدن، حوزه‌ای پرمخاطره است. زمانی که عدم تعادل در سیاست‌های دولتی با ریسک در فعالیت‌های اکتشافی، نوسانات بازارهای جهانی مربوط به تجارت بخش معدن، مشکلات ناشی از وجود تحریم‌های بین‌المللی و دیگر چالش‌های این عرصه همراه شود، فعالان معدنی و اقتصادی تحت تاثیر این فشارها سرمایه‌های خود را از معادن خارج می‌کنند. به این ترتیب در مدت‌زمانی کوتاه، بخش عظیمی از معادن دچار رکود و تعطیلی خواهند شد.

نقش معدن در اقتصاد

عیوضی علاوه‌بر کاهش جذابیت سرمایه‌گذاری در معادن، مهاجرت به شهرها را پیامد افزایش چند برابری حقوق دولتی عنوان کرد و گفت: افزایش فشارهای مالی و هزینه‌های معدنکاری در کنار موانع دیگری که از سیاست‌های نادرست دولتی نشأت می‌گیرند، ضمن از بین بردن ثبات در فعالیت‌های معدنی، سرمایه‌گذاران را به خروج از معادن ترغیب می‌کند. با کاهش رونق معادن و رکود این بخش، شاهد مهاجرت بخش عظیمی از افراد محلی به شهرها هستیم. باید بر این نکته تاکید کرد که تنها فعالیت اقتصادی که می‌تواند منجر به مهاجرت معکوس شود و جمعیت را از شهرهای بزرگ به روستاها و مناطق محلی برگرداند، بخش معدن است چراکه صنایع امروزه در اطراف شهرهای بزرگ هستند و این خاصیت مهاجرت معکوس را ندارند. تنها معادن می‌توانند با ایجاد شغل مناسب و پایدار برای افراد محلی، اقتصاد مناطق اطراف معادن را تامین کند. از سوی دیگر، توزیع یکنواخت و عادلانه ثروت و امکانات در کشور از دیگر ثمرات رونق معادن خواهد بود؛ بنابراین می‌توان گفت با تضعیف بخش معدن، بیکاری، شلوغی شهرها و آباد نشدن مناطق روستایی از آسیب‌ها خواهد بود.

کلام آخر: اگر به مشکلات بخش معدن که در سمینارها، انجمن‌های تخصصی، مقالات و جراید مطرح یا توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و بهره‌برداران معادن عنوان می‌شود نگاهی گذرا داشته باشیم، اصلی‌ترین مشکل ازنظر آنان حقوق دولتی معادن در کنار ماشین‌آلات و تجهیزات فرسوده است؛ بحث‌های فراوانی در چند سال گذشته پیرامون افزایش حقوق دولتی معادن مطرح شده که متاسفانه هیچکدام مورد توجه مسئولان واقع نشده است. افزایش ۱۰ درصدی حقوق دولتی معادن در کشور ما از همان ابتدا غیرکارشناسانه تعریف و ابلاغ شده است. هر ساله با نزدیک‌شدن به فصل پاییز و زمان ارائه بودجه از سوی دولت، فعالان بخش معدن نگران افزایش نجومی حقوق دولتی معادن هستند. در سال‌های اخیر افزایش تصاعدی این رقم بسیاری از معادن را گرفتار مشکلات بسیار کرده و تعدادی را به کام تعطیلی کشانده است، اما حالا محاسبه حقوق دولتی معادن مشکل دیگری را برای معدنی‌ها ایجاد کرده‌است.

حقوق دولتی معادن یکی از پرچالش‌ترین موضوعات برای معدن‌کاران محسوب می‌شود که بارها مورد انتقاد فعالان این بخش قرار گرفته‌است. همواره نگرانی‌ها درباره تعیین میزان حقوق دولتی معادن وجود دارد و در سال‌های اخیر افزایش ناگهانی و به گفته فعالان این بخش، غیرکارشناسی توانسته بسیاری از معادن به‌ویژه معادن کوچک و متوسط را به کام تعطیلی بکشاند.

اما مشکل اینجاست که اغلب این درآمدها نه‌تنها محقق و تخصیص نمی‌شود؛ بلکه در ردیف‌های دیگر بودجه‌کشور و دستگاه‌های اجرایی هزینه می‌شود.

به‌عنوان نمونه در طول قریب به ۲۰سال از تشکیل سازمان نظام مهندسی معدن حتی به اندازه یک‌درصد از درآمد یک‌سال حقوق دولتی در سال‌های اخیر نیز به سازمان مذکور با بیش از ۴۵هزار عضو کارشناس و متخصص پرداخت نشده‌است و نتیجه آن عدم‌دست‌یابی سازمان به اهداف تعیین شده در قانون، درجا زدن و روزمرگی است.

یادداشت

نتیجه معکوس

عبدالله جواهری
فعال صنعتی

طبق آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، پنج میلیون و ۳۹۹ هزار تن انواع مقاطع طویل فولادی در پنج ماهه ابتدایی ۱۴۰۲ در کارخانجات مختلف نوردی کشور تولید شده که این میزان با افزایش ۴,۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (پنج میلیون و ۱۸۱ هزار تن) همراه بوده است. فعالان این بخش در حالی موفق به تولید چهار میلیون و ۳۷۰ هزار تن میلگرد در پنج ماهه ابتدایی سال جاری شدند که در مدت مشابه سال گذشته، چهار میلیون و ۳۰۷ هزار تن از این محصول را تولید کرده بودند و تولید میلگرد با افزایش ۱,۴ درصدی همراه شد. در پنج ماهه ابتدایی سال جاری، ۶۴۳ هزار تن تیرآهن در کارخانجات نوردی کشور تولید شد که با رشد ۲۸,۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۱ (۴۹۹ هزار تن) همراه بود. در پنج ماهه ابتدایی امسال، ۳۸۶ هزار تن نبشی، ناودانی و سایر مقاطع طویل فولادی (مانند مفتول) تولید شد که این میزان با افزایش ۳,۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال پیش (۳۷۴ هزار تن) همراه بود؛ اگرچه مقایسه این آمار و ارقام، حاکی از افزایش تولید انواع مقاطع طویل فولادی است اما زمانی که شرایط حاکم در تولید و فروش این محصولات را بررسی می‌کنیم، درمی‌یابیم که همه چیز در رشد تولید خلاصه نمی‌شود و تولیدکنندگان این محصولات با برخی چالش‌ها و موانع مواجهند که مسیر روبه‌رشد آن‌ها را تحت تاثیر قرار داده است.

مفتول، یکی از پرکاربردترین محصولات فولادی به شمار می‌آید که قدمت تولید آن در ایران، به بیش از نیم قرن پیش برمی‌گردد. این محصول در انواع و گریدهای مختلف آلیاژی تولید شده و در صنایعی همچون ساختمان‌سازی، خودروسازی و... مورد استفاده می‌گیرد. صنعت مفتول فولادی در کشور، با پیشرفت قابل توجهی طی سالیان اخیر همراه بوده و انواع مفتول با به‌کارگیری تکنولوژی روز و دستگاه‌ها و ماشین‌آلات جدید در برخی شرکت‌های داخلی تولید می‌شود. با این وجود، وضعیت کنونی بازار داخلی و صادراتی این محصول چندان مناسب نیست و ادامه فعالیت در واحدهای تولیدی مفتول با دشواری‌هایی همراه شده است.

اختلاف قیمت بین ماده اولیه و محصول نهایی، یکی از مهم‌ترین معضلاتی است که در حال حاضر تولیدکنندگان مفتول فولادی با آن مواجه هستند. بر اساس آمار منتشر شده در سامانه کدال، قیمت مفتول ساده کربنی سایز ۵,۵ تا ۶,۵ میلی‌متر، از ابتدای سال جاری تا پایان شهریور ماه، بین ۲۴ هزار تا ۲۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم متغیر بوده؛ در حالی که قیمت مفتول وایررادِ به عنوان ماده اولیه تولید مفتول فولادی در این بازه زمانی، بین ۳۰ تا ۳۴ هزار تومان نوسان داشته است. مشخصا اگر سایر هزینه‌های تولید اعم از افزایش قیمت حامل‌های انرژی، پرداخت حقوق نیروی انسانی، بیمه، مالیات و... را هم در نظر بگیریم، تولید مفتول فولادی در این شرایط به هیچ وجه مقرون به صرفه نیست. از طرفی، صدور بی‌رویه و غیرکارشناسانه مجوز احداث و راه‌اندازی کارخانجات جدید مقاطع طویل فولادی، آن هم در مناطقی از کشور که با معضل خشکسالی و کم‌آبی روبه‌رو هستند، بیش از پیش تولید و فروش واحدهای قدیمی فعال در این عرصه را دشوار کرده است. فرایند تولید مفتول به عنوان یک محصول مهم فولادی، آب‌بر است و پس از عملیات نورد نهایی، خنک‌کاری آن در یک محفظه پرآب صورت می‌گیرد؛ بر همین اساس تولید مفتول در تناژ بالا، نیازمند آب فراوان است و مجوز احداث کارخانجات جدید باید در مناطق و حوزه‌های آبخیز همچون حاشیه خلیج فارس صادر شود.

متاسفانه دولت و وزارتخانه‌های ذی‌ربط طی سالیان اخیر، بدون در نظر گرفتن میزان تولید و مصرف مفتول فولادی در کشور، اقدام به صدور مجوز راه‌اندازی خطوط تولید جدید مقاطع طویل فولادی کرده‌اند که این مسئله نه تنها منجر به افزایش رقابت در بازار داخلی و کاهش قدرت رقابت‌پذیری واحدهای کوچک‌مقیاس نوردی شده بلکه میزان صادرات این محصولات را هم تحت تاثیر قرار داده است زیرا ۱۰۰ درصد نیاز داخل به مفتول فولادی توسط تولیدکنندگان داخلی رفع می‌شود و مازاد نیاز آن باید در بازارهای صادراتی به فروش برسد؛ حال آنکه رفع تعهد ارزی، به یک معضل اساسی در حوزه صادرات تبدیل شده و میل و انگیزه صادرات مقاطع طویل فولادی به کشورهای همسایه همچون عراق و افغانستان کاهش یافته است؛ چه برسد به بازارهای اروپایی!

در حال حاضر دو صنعت اصلی مصرف‌کننده مفتول فولادی یعنی ساختمان‌سازی با رکود و خودروسازی کشور نیز با زیان‌دهی بالا مواجه شده‌اند و شاهد عدم اجرای پروژه‌های جدید عمرانی و همچنین عدم خرید و فروش خودرو در سطح بازار هستیم. در این بین، بیشترین آسیب به فعالان بخش خصوصی وارد شده است و دولت نیز کمترین توجهی به فعالان این بخش ندارد. عدم سیاست‌گذاری‌های مناسب و مدیریت کارشناسانه، ضرر و زیان‌های بسیاری را به صنایع فعال در بخش خصوصی کشور به‌ویژه فولاد تحمیل کرده و گویا کمر به نابودی این بخش بسته شده است.

موج معدن

رفع چالش‌های معادن با رویکرد میدان داری بخش خصوص

عزت الله اکبری تالارپشتی با حضور در برنامه صف اول شبکه خبر با اشاره به عقب ماندگی کشور در بخش اکتشاف معدن افزود: بحث اکتشاف قلب معدن است و ما در این در بخش عقب هستیم، بطوری که متوسط عمق اکتشاف ما حدود ۸۰ متر است و ماشین آلاتی که در عمق‌های خیلی پایین کار کند نداشتیم، که در این دوره اقدامات خوبی شده، ماشین آلاتی با عمق فعالیتِ تا هزار، دوهزار و ۲۵۰۰ متری وارد شده است. ولی کمبود ماشین آلات در حوزه معدن بسیار جدی است و در لایحه برنامه هفتم ما تدارک خوبی کردیم که این کمبود جبران شود. وی درباره مردمی کردن اقتصاد گفت: ۴۰ درصد تولید ناخالص داخلی ما از بخش صنعت، معدن وتجارت است و در دوران انقلاب اسلامی رشد واحدهای صنعتی ۳۲برابر شد، رشد شهرک‌ها و نواحی صنعتی ۲۵۰ برابر، رشد واحدهای معدنی ۳۲ برابر، رشد استخراج معادن ۳۶ برابر، رشد ظرفیت تولید پتروشیمی ۲۲ برابر و رشد ظرفیت زنجیره فولاد ۹۰ برابر شده است و همچنین درحال حاضر ما حدود ۷۰ هزار واحد صنعتی داریم، ۱۰ هزار واحد معدنی و سه میلیون واحد صنفی داریم که این‌ها همه ظرفیت هستند، اگر ساز و کاری باشد که از این ظرفیت استفاده شود، قطعاً این مشکلاتی که الآن در معیشت مردم هست وجود نخواهد داشت.

شعار «اقتصاد معدن به جای نفت» در حد حرف باقی ماند

معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران گفت: در چند سال اخیر، کشورهای عربی مانند عمان، قطر، عربستان و امارات توسعه فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی به ویژه فولاد را با استفاده از سرمایه‌گذارهای خارجی و شرکت‌های بزرگی مانند وله که بزرگترین تولیدکننده سنگ آهن دنیاست، آغاز کرده‌اند.

وحید یعقوبی با اشاره به تقویت تولید فولاد کشورهای عربی در منطقه و تهدید آن برای بازارهای فولاد ایران، بیان کرد: در چند سال اخیر کشورهای عربی مانند عمان، قطر، عربستان و امارات توسعه فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی به ویژه فولاد را با استفاده از سرمایه‌گذارهای خارجی و شرکت‌های بزرگی مانند وله که بزرگترین تولیدکننده سنگ آهن دنیاست، آغاز کرده‌اند.

وی گفت: تداوم این روند در منطقه برای فولاد ایران و بازارهای صادراتی کشورمان تهدید محسوب می‌شود و صنعت فولاد کشور باید با حواس جمع با این موضوع برخورد کند.

معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران تصریح کرد: استراتژی توسعه معدن و صنایع معدنی در کشورهای منطقه به وضوح مشخص است که در رأس امور قرار گرفته و در حال اجرایی شدن است اما در کشور ما علی‌رغم شعارهای داده شده مانند «اقتصاد معدن به جای نفت» عمل جدی در این زمینه صورت نگرفته است. بر همین اساس، هنوز با موانع تولید متعددی در معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد مواجه هستیم. یعقوبی خاطرنشان کرد: این تغییر رویه برای فولادسازان ایرانی به معنای ظهور رقیبی جدید و احتمال تصاحب بازارهایی است که فولاد ایران در اختیار دارد. وی در پایان خاطرنشان کرد: در این راستا، امارات متحده عربی موفق شده با تامین گاز مورد نیاز، طرح‌های فولادی تعریف کند و عمان و عربستان نیز طرح‌های جدید فولادی را در دستور کار دارند؛ همه اینها به معنای شکل‌گیری جریانی از رشد تولید فولاد در منطقه خاورمیانه است که می‌تواند تهدیدی برای صادرات فولاد ایران در سال‌های پیش رو باشد.

رشد ۱۰ درصدی تولید سیمان در سایه تأمین برق

رئیس سندیکای تولیدکنندگان سیمان گفت: ذخیره ۱۵ میلیون تنی کلینکر یعنی اگر کارخانه‌های سیمان تا ۱۱۵ روز آینده تولید انرژی‌برترین محصول خود یعنی کلینکر را متوقف کنند با ذخیره موجود می‌توانند بدون هیچ مسئله‌ای سیمان مورد نیاز بازار را تامین کنند.

حمید فرمانی، رئیس سندیکای تولیدکنندگان سیمان با اشاره به آخرین وضعیت ذخایر کلینکر کارخانه‌های سیمان کشور گفت: هم اکنون ذخایر کلینکر کارخانه‌های تولید سیمان از ۱۵ میلیون تن فراتر رفته است و ذخیره کافی برای تولید سیمان طی ۱۱۵ روز آینده وجود دارد.

رئیس سندیکای تولیدکنندگان سیمان با اشاره به مفهوم ذخایر کلینکر گفت: ذخیره ۱۵ میلیون تنی کلینکر یعنی اگر کارخانه‌های سیمان تا ۱۱۵ روز آینده تولید انرژی‌برترین محصول خود یعنی کلینکر را متوقف کنند با ذخیره موجود می‌توانند بدون هیچ مسئله‌ای سیمان مورد نیاز بازار را تامین کنند. وی افزود: در سایه تامین برق پایدار طی ۶ ماهه گذشته نسبت به ۶ ماه مشابه سال قبل، تولید سیمان و کلینکر کارخانه‌ها در سراسر کشور نه تنها کاهش نداشته بلکه با افزایش ۱۰ درصدی مواجه شده است. فرمانی تاکید کرد: تامین برق صنایع در تابستان سال جاری به بهترین نحو و منطبق بر برنامه‌ریزی انجام شد و جا دارد از همراهی وزارت نیرو در این بخش تشکر کنیم.

روزگار معدن
یکشنبه
• ۹ مهر ۱۴۰۲ • ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۱

یادداشت

اما و اگر تکرار تجربه موفق کشورهای صنعتی

راضیه کریم‌الهی
دانشجوی دکترای اقتصاد مالی دانشگاه شریف

اگر صنعت کشور را به ساختمانی تشبیه کنیم، صنایع اساسی، بنیان این سازه هستند. بدیهی است که ایجاد سازه‌ای بلندمرتبه‌جز از طریق ساخت پی مستحکم ممکن نخواهد بود. در تاریخ کشورها، نمونه‌هایی وجود دارند که با تمرکز بر صنایع اصلی، بنیان صنعت خود را قوی کرده و با اتکا بر آن به قدرت‌های صنعتی جهان تبدیل شده‌اند.

ژاپن پس از جنگ جهانی دوم در نامساعدترین شرایط سیاسی، اقتصادی و صنعتی شروع به بازسازی خود از درونی‌ترین لایه‌ها کرد و سپس طبقات بعدی را روی آن لایه‌ها استوار کرد، بنابراین به‌نظر می‌رسد حمایت از صنایع بزرگ، می‌تواند به‌عنوان یک سیاست صنعتی مناسب مدنظر قرار گیرد، اما آیا حمایت، صرفا به‌معنای حمایت مالی است؟ آیا اجرای سیاست‌هایی مشابه ژاپن در ایران با توجه به شرایط کنونی، می‌تواند نویدبخش بهبود وضعیت کشور باشد؟ برای پاسخ به این سوال، بد نیست ابتدا مروری مختصر بر وضعیت دو کشور موفق در این زمینه یعنی ژاپن و ترکیه داشته باشیم.

در فرآیند بازسازی ژاپن پس از جنگ جهانی دوم، یکی از سیاست‌های دولت توانمندسازی بخش خصوصی در یک سیر تکاملی بود که از سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها آغاز شد. این فرآیند با حمایت مالی از صنایع بزرگ دولتی ادامه یافت و سپس، خصوصی‌سازی با شکل‌گیری کسب‌وکارهای کوچک متولد شد. در این مسیر، هدایت اعتبارات نقش مهمی برعهده داشت. دولت ژاپن با منابع مالی اعتباری به گسترش و تقویت زیرساخت‌هایی نظیر حمل‌ونقل و صنایع اساسی مانند زغال‌سنگ پرداخت و با رسیدن به مرحله تکامل، حمایت دولت از صنایع بزرگ به سمت بنگاه‌های متوسط و کوچک سوق یافت. ترکیه نیز گرچه مسیر خود را با شرایطی به سختی ژاپن شروع نکرد، اما سیاست‌های صنعتی مشابهی را در پیش گرفت. این کشور نیز فرآیند توسعه صنعتی خود را با حمایت اولیه از صنایع بزرگ و سپس سوق‌دادن آن به سمت صنایع کوچک و خصوصی دنبال کرد.

حال باید شرایط امروز کشورمان را سنجید. در ایران، صنایع بزرگ و اصلی عموما شامل صنایع بالادستی نظیر نفت، گاز، پتروشیمی و فلزات هستند. عمده فعالیت این صنایع (در کنار تامین نیاز داخلی)، صادرات کالاهای اولیه با ارزش‌افزوده پایین است و مدت‌هاست صاحب‌نظران اقتصادی بر لزوم تغییر رویکرد به سمت صادرات محصولات نهایی با ارزش‌افزوده بالا تاکید می‌کنند. علاوه‌بر آن، با وجود اینکه خصوصی‌سازی سال‌هاست در دستور کار قرار دارد، اکثر صنایع همچنان تحت‌نظر دولت فعالیت می‌کنند.

در حالی که در ژاپن و ترکیه هدف نهایی حمایت، صنایع بزرگ دولتی نبودند، بلکه فراهم‌آوردن شرایط برای بلوغ بخش خصوصی بود، دولت از طریق حمایت از صنایع بزرگ به ایجاد زیرساخت‌هایی مستحکم برای سپردن اقتصاد به بخش خصوصی می‌پرداخت و پس از رشد کافی آنها، حمایت‌های دولت از این صنایع کمرنگ و ارتباط بین شرکت‌های دولتی و خصوصی و حمایت دولت از صنایع نوپا، پررنگ‌تر می‌شد.

نگاهی به وضعیت کشور نشان می‌دهد که صنایع اساسی کشور ما با وضعیت سست و نامساعد صنایع ژاپن در آغاز راه فاصله دارند و دست کم گام‌های اولیه توسعه را برداشته‌اند، اما هنوز زیرساخت‌های مناسب برای بلوغ بخش خصوصی شکل نگرفته است. بدیهی است که چنانچه حمایت مالی از صنایع بزرگ و اساسی به‌درستی صورت بگیرد، می‌تواند به ایجاد زیرساخت‌هایی منجر شود که شرایط را برای پیشرفت سایر صنایع نیز فراهم می‌آورد، اما در صورتی که تامین مالی به‌درستی انجام نگیرد، پیامدهای زیان‌باری برای اقتصاد کشور به‌همراه خواهد داشت. در شرایطی که نرخ بهره واقعی اقتصاد منفی و فعالیت‌های سوداگرانه در آن بالاست، کنترل نحوه مصرف اعتبارات تخصیص‌یافته بسیار دشوار است. عناصر اقتصادی انگیزه دارند پول را با نرخ‌هایی پایین‌تر از نرخ تورم قرض بگیرند و در فعالیت‌های سوداگرانه و رانت‌جویانه صرف کنند. چنین فعالیت‌هایی، پول را از چرخه تولید اقتصاد دور می‌کنند و با دامن‌زدن به فعالیت‌های غیرمولد، موجب افزایش حضور غیرمولد پول در جامعه و افزایش تورم می‌شوند. این مساله زمانی بیشتر نمود پیدا می‌کند که زیرساخت‌های مناسب برای توسعه صنایع در کشور فراهم نباشد، در نتیجه صنایع پولی را دریافت کنند که قدرت جذب آن را ندارند. زمانی که تجهیزات قدیمی هستند و امکان وارد کردن تجهیزات جدید وجود ندارد، به دلیل قدیمی بودن نیروگاه‌ها برق لازم تامین نمی‌شود و امکان مبادله با شبکه بانکی جهانی وجود ندارد، می‌توان ادعا کرد که تنها مشکل صنایع بزرگ عدم‌دسترسی به منابع مالی نیست، بلکه مهم‌تر از آن مشکلات طرف عرضه و نبود ظرفیت جذب منابع مالی است. مثال واضح، شرکت‌های خودروسازی هستند که به‌دلایل مختلفی از قیمت‌گذاری دستوری تا فرسودگی تجهیزات، سال‌هاست با زیان دست‌وپنجه نرم می‌کنند. اکنون خوب است نگاهی به وضعیت کنونی تامین مالی این صنایع در کشور انداخت. در حال حاضر اکثر شرکت‌های برتر کشور دارای روابط خوب و بعضا وام‌های کلان نزد بانک‌ها هستند. بعید است مشکل اصلی این صنایع، عدم‌دسترسی به اعتبار باشد، اما فرض کنیم دولت بخواهد حمایت ویژه‌ای از صنایع بزرگ در قالب طرح توسعه صنعتی کند، اولین پرسش آن است که این منابع باید به چه صورت تامین شوند؟

چنانچه منابع بانک‌های کشور را برای سیاست حمایتی درنظر بگیریم، مشخصا این طرح با عدم کارآیی روبه‌رو خواهد شد، چراکه اولا صنایع عظیم عموما متقاضی مبالغ کلان هستند و از طرفی، بانک‌ها چه از منظر مقرراتی و چه از منظر مالی و بودجه‌ای، در اعطای تسهیلات با محدودیت مواجه‌اند. علاوه‌بر این، باید درنظر داشت که در حال حاضر، تسهیلات تکلیفی نیز بخش قابل توجهی از منابع بانک‌ها را مصرف می‌کنند، لذا حتی اگر بانکی موفق به اعطای چنین تسهیلاتی شود، به‌طور طبیعی این مساله سبب کاهش منابع تسهیلات در دسترس سایر متقاضیان خواهد شد و رقابت مخرب بانکی برای جذب منابع اتفاق خواهد افتاد.

در انتها، اجرای هر سیاستی مستلزم بررسی شرایط خاص کشور است. زمانی که سیستم بانکی کشور با مشکلات عدیده‌ای روبه‌روست، تحمیل باری مضاعف بر این پیکره، توجیه کمتری دارد. همسو با پیشرفت بازارهای مالی، بهتر است از روش‌های جایگزین دیگری برای تامین اعتبار صنایع استفاده و این فرآیند را به سمت بازار بدهی هدایت کرد. تامین اعتبار از بازار بدهی از روش‌هایی نظیر انتشار اوراق‌بدهی، نه‌تنها منجر به تخصیص بهینه سرمایه‌های سرگردان در جامعه می‌شود، بلکه منابع بانک‌ها را برای بهره‌مندی شرکت‌های خصوصی و نیز شرکت‌های متوسط و کوچک که توانایی حضور در بازار بدهی را ندارند، آزاد خواهد گذاشت.

با صفر شدن قیمت فولاد در ایران، قیمت مسکن چقدر کاهش می‌یابد؟

گروه فراطرح پیش از این طی مقاله‌ای تحقیقی به رابطه بین بخش فولاد و مسکن پرداخته که به سوال کلیدی این روزها پیرامون نقش فولاد در قیمت مسکن پاسخ می‌دهد. در این مقاله آمده است: «طبق محاسبات کتاب جامع-آماری تحیلی فولاد ایران، سهم فولاد در قیمت ساختمان در تمام ماه‌های سال ۱۴۰۱، بین ۱.۴ تا ۱۲. درصد در نوسان بوده است». این بدان معناست که حتی اگر به فرض محال قیمت فولاد در ایران به صفر برسد، قیمت مسکن تنها ۱.۴ تا ۲.۱ درصد کاهش می‌یابد که اصلاً عدد قابل توجهی نیست! با صفر شدن قیمت فولاد، قیمت یک آپارتمان ۵ میلیاردی در تهران تنها بین ۷۰ تا ۱۰۵ میلیون تومان کاهش می‌یابد!

در بخش‌هایی از این مقاله آمده است: بنا به آمارهای بانک مرکزی، در دوره ۱۰ ساله ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰، میانگین نرخ رشد سالانه سرمایه‌گذرای در بخش ساختمان منفی ۵.۲ درصد بوده است. این در حالی است که در همین دوره، میانگین نرخ رشد سالانه تولید میلگرد در ایران مثبت ۶.۲ درصد بوده است. بحران سرمایه‌گذاری در بخش مسکن، باعث بحران تقاضای مصرفی خصوصاً برای مقاطع طویل فولادی شده است.

دلیل بحران سرمایه‌گذاری در بخش مسکن چیست؟ ایران دهمین تولیدکننده بزرگ فولاد جهان، هشتمین تولیدکننده بزرگ فولاد سیمان دنیا و هجدهمین کشور پهناور دنیا است و قاعدتاً نباید مشکلی در ساخت مسکن داشته باشد. ریشه بحران بخش مسکن در ایران به سهم بسیار بالای زمین از قیمت تمام‌شده مسکن بازمی‌گردد. بنا به آمارهای وزارت راه و شهرسازی، سهم زمین در قیمت مسکن در ایران به ۶۰ درصد می‌رسد و در شهر تهران این عدد به ۷۰ درصد نیز می‌رسد.

برای مقایسه، طبق محاسبات کتاب جامع-آماری تحیلی فولاد ایران، سهم فولاد در قیمت ساختمان در تمام ماه‌های سال ۱۴۰۱، بین ۱.۴ تا ۲.۱ درصد در نوسان بوده است.

به جرات می‌توان گفت بازار زمین در ایران تنها بازار غیرتنظیم‌شده (Unregulated Market) و تنها بازاری است که به صورت مستقیم و غیرمستقیم، هیچ مقرراتی بر آن حاکم نیست. حتی بازار آب‌نبات در ایران از طریق تنظیم بازار شکر، مقررات‌یابی می‌شود اما در بازار مسکن هیچ‌گونه رگولاتوریِ قیمتی دیده نمی‌شود. این امر باعث دهه‌ها احتکار زمین و سفته‌بازی مبتنی بر زمین در ایران شده است. عجیب اینجاست که بعضاً به‌خاطر ایجاد ثبات در قیمت مسکن، نرخ فولاد و سیمان در کشور با بخشنامه‌های متعدد کنترل می‌شود، اما بر بازار زمین که بیشترین سهم را در قیمت مسکن دارد، هیچ مقرراتی حاکم نیست.

اعمال تعرفه وارداتی کشورها بر میلگرد ایران بررسی شد:

تصمیم منطقی عراق در قبال میلگرد ایران

مهدی نجفی

عکس: روزگار معدن

چندی پیش بود که در خبرها از اعمال تعرفه وارداتی از سوی برخی کشورها برای میلگرد ایران مطلع شدیم. به این ترتیب مطرح شد که هند، عربستان و بسیاری از کشورها حتی عراق برای محصول میلگرد ایرانی تعرفه وارداتی گذاشته‌اند و همین اقدام باعث شده شرایط صادرات در منطقه برای صادرکننده‌های میلگرد ایرانی دشوارتر شود.

فعالان این عرصه باور دارند بحث تعرفه چندان جدی نبوده و مساله مهم‌تر از آن نقش‌آفرینی منفی دولتمردان در داخل کشور برای فعالان میلگرد است که خود را در قالب بخشنامه‌های متعدد، ضعف ارتباط با دنیا و... نشان می‌دهد.

با توجه به اینکه تولید میلگرد در کشور دو برابر نیاز داخلی است، در نتیجه فعالان این حوزه باید تشویق به صادرات شوند. موضوعی که به دلیل وجود مشکلات داخلی از جمله تصمیمات یک‌شبه، هزینه‌های سنگین تولید و کمبود انرژی و... کمتر دیده می‌شود. در ادامه بازار داخلی ظرفیت تولیدات فعالان میلگرد را ندارد.

در واقع با افزایش مشکلات نقدینگی و کاهش پروژه‌های عمرانی فعالان این عرصه با مشکل جدی‌ای روبه‌رو شده‌اند که پیش از این با آن روبه‌رو نبودند. به این ترتیب انتظار می‌رود شرکت‌های تولیدکننده میلگرد تحت حمایت دولت در قالب حل مشکلات دست به صادرات بزنند.

در این بین بسیاری از فعالان حوزه میلگرد از نبود بهره ایران از سوییفت و بحث تحریم‌ها گله دارند. در واقع به دلیل نبود ارتباطات مالی بین‌بانکی که به عنوان بزرگ‌ترین سیستم پیام‌رسانی الکترونیک پرداخت در سراسر جهان شناخته می‌شود کشورهایی مثل عراق که خود به تازگی توانسته به این شبکه دسترسی پیدا کند، ترجیح می‌دهند به جای پرداخت نقدی و با محدودیت‌های تحریمی با کشوری مبادله کنند که همچون ترکیه مشکل مبادله بین‌بانکی نداشته باشد، بنابراین آنچه فعالیت حوزه میلگرد را محدود کرده نه تعرفه وارداتی، بلکه ضعف سیاستگذاری‌هاست.

در ادامه مشکل دیگر فعالان عرصه میلگرد تفاوت میزان درصد قیمت‌گذاری میلگرد در بورس کالا نسبت به شمش است که واقعی نیست. در حالی که ۱۱ درصد حاشیه سود برای تولیدکنندگان میلگرد در نظر گرفته شده است، اما با توجه به قیمت تمام‌شده کارخانجات نوردی این میزان در برابر هزینه‌ها بسیار ناچیز بوده و انتظار می‌رود که حداقل به ۱۵ درصد برسد.

یک کارشناس فولاد در رابطه با این پرسش که اعمال تعرفه وارداتی کشورهای همسایه برای میلگرد ایران چه پیامدهایی دارد به «جهان‌صنعت» گفت: تعرفه از جانب کشورهای همسایه همیشه وجود داشته است و موضوع جدیدی نیست. در واقع بنا به فراخور نیاز در زمان‌های مختلف معمولا کشورها با اعداد و ارقام وارداتی بازی کرده‌اند. به این ترتیب تعرفه ابزاری برای کنترل میزان واردات و حمایت از تولید داخلی از جانب سیاستگذاران است.

سعید رئوفی با اشاره به تصمیم جدید کشور همسایه در اعمال تعرفه ادامه داد: اخیرا کشور عراق به دلیل اینکه تولید میلگردش افزایشی شده تعرفه واردات وضع کرده که بتواند از تولیدکننده داخلی‌اش حمایت کند و این یک تصمیم طبیعی است، چراکه نه‌تنها در منطقه ما، بلکه در همه جای دنیا اعمال می‌شود.

▣ شرایط عراق فرق کرده است

این کارشناس فولاد با اشاره به وضعیت متفاوت تولید داخلی در کشور عراق گفت: مساله این است که وضعیت تولید داخلی آنها مثل ایران نیست. ضمن اینکه عراق نیاز اصلی خود را از جایی تامین می‌کند که باصرفه‌تر باشد، یعنی قیمت و کیفیت بهتری داشته باشد.

او در ادامه با اشاره به اینکه میلگرد ایران کیفیت لازم را برای مخاطبان خارجی دارد به مشکلات نقل و انتقال مالی در کشور اشاره کرد و گفت: بحث ما نداشتن ال‌سی و سوییفت و... است.

فرض کنیم آنها علاقه داشته باشند با فعال معدنی ایرانی کار کنند، اما مساله جدی بحث نقل و انتقال پول است. جالب است بدانید در کشور عراق ۴ ماه می‌گذرد که سوییفت باز شده، اما ما همچنان اندر خم یک کوچه‌ایم و باید با گونی پول را جابه‌جا کنیم!

رئوفی ادامه داد: مساله این است که ما در حوزه‌هایی پیشرفت نکرده‌ایم که باعث شده کشورهای دیگر جای ما در بازارهای وارداتی پر کنند. به طور مثال زمانی در عراق با اوکراینی‌ها رقابت می‌کردیم، اما در حال حاضر باید با ترک‌ها رقابت کنیم. به این ترتیب ترکیه از ما پیشی گرفته و تسهیلات زیادی برای صادرات به عراق قائل شده است.

▣ مشکل تعرفه نیست

رئوفی با بیان اینکه میلگرد ایران از نظر کیفیت قابل رقابت با بهترین برندهای بین‌المللی بوده است، خاطرنشان کرد: مشکل تولیدکنندگان میلگرد تعرفه واردات کشورهای همسایه نیست، بلکه مساله ما سیاست‌های داخلی است.

او تاکید کرد: مشکل میزان درصد قیمت‌گذاری میلگرد در بورس کالا نسبت به شمش است که به هیچ‌وجه متناسب نیست. از سه سال قبل تاکنون در بورس کالا مطرح شد که قیمت شمش ۸۹ درصد قیمت میلگرد باشد. به این معنا که ۱۱ درصد حاشیه سود برای تولیدکنندگان میلگرد گذاشته شود، اما با توجه به قیمت تمام‌شده کارخانجات نوردی ۱۱ درصد مبنای قیمت‌گذاری میلگرد پاسخگوی هزینه‌های تولیدکننده نیست و این نسبت باید حداقل ۱۵ درصد شود. او در این رابطه تصریح کرد: البته انجمن نوردکاران در حال پیگیری این موضوع است و امیدواریم هر چه زودتر به نتیجه برسد.

▣ بخشنامه‌های متعدد

این کارشناس فولاد در ادامه با اشاره به مشکل‌آفرینی بخشنامه‌های متعدد برای فعالان میلگرد کشور تصریح کرد: صادرکنندگان هر بار با بخشنامه‌های متعددی روبه‌رو می‌شوند.

به خصوص همین آخر که زمزمه عوارض برای صادرات میلگرد مطرح شد.

حالا با اینکه بالاخره بعد از حدود یک ماه سر و صدا این تصمیم لغو شد، اما باز هم شنیده می‌شود که مسوولان علاقه دارند این موضوع را دوباره برگردانند.

او در ادامه گفت: تولید میلگرد در کشور دو برابر نیاز داخل است، بنابراین چاره‌ای نیست جز اینکه ۵۰ درصد آن صادر شود. در ادامه به دلیل اینکه بازار داخلی ظرفیت تولید مد نظر را ندارد به خصوص با افزایش مشکلات نقدینگی و کاهش پروژه‌های عمرانی امروز فعالان این عرصه با مشکل جدی‌ای روبه‌رو شده‌اند. به این ترتیب انتظار می‌رود تمامی شرکت‌های تولیدکننده میلگرد که استانداردهای لازم بین‌المللی را رعایت می‌کنند دست به صادرات بزنند.

▣ شرایط رقابتی در بازارهای منطقه‌ای

در ادامه یک کارشناس دیگر حوزه فولاد با بیان اینکه صادرات محصولات فولادی با تخفیفات و هزینه‌های فولادسازان، کم و بیش در حال انجام است، اما متاسفانه در حال حاضر شرایط بازار صادراتی در منطقه بسیار رقابتی شده است، تصریح کرد: در این راستا هند، عربستان و بسیاری از کشورها حتی عراق برای محصول میلگرد ایرانی تعرفه وارداتی گذاشتند و همین اقدام باعث شده شرایط صادرات در منطقه سخت شود.

علی اسکینی درخصوص آخرین وضعیت فولاد کشور در حوزه صادرات اظهار کرد: در حال حاضر با توجه به شرایط موجود در کشور، صنعت فولاد در وضعیت رونق قرار ندارد و به نظر می‌رسد برای خروج از شرایط فعلی نیازمند افزایش صادرات هستیم.

وی گفت: در بخش صادرات بحث دامپینگ روسیه در بازارهای هدف ایران در جنوب‌شرق آسیا و سمت شرق وجود دارد و ناگفته نماند که اخیرا برخی از فولادسازان ایرانی بازارهای جدیدی در سایر مناطق پیدا کرده‌اند.

این کارشناس صنعت فولاد معتقد است فولادی‌ها به حمایت دولت نیاز دارند تا برخی مشوقات برای فعالان این حوزه در نظر بگیرد، این در حالی است که می‌بینیم کاملا عکس این اتفاق در حال انجام است.

اسکینی خاطرنشان کرد: در سال جاری عوارض صادراتی برای محصولات فولادی و نرخ گاز احیا، نسبت به سال گذشته رشد زیادی داشته و همچنان با این شرایط شاهد رشد هزینه‌ها هستیم. این در حالی است که بسیاری از رقبای ایران در حوزه فولاد، بهای تمام‌شده پایینی دارند و با دامپینگ قیمتی که برخی کشورها انجام می‌دهند، شرایط برای فولادسازان ایرانی سخت‌تر شده است.

وزیر صمت مطرح کرد:

لزوم حرکت به سمت تولید فولادهای پیشرفته

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: طرح‌های تولید فولادهای پیشرفته و دستیابی به تولید «فولاد سبز» در مجتمع فولاد مبارکه بعنوان صنعتی پیشتاز در عرصه جهانی دنبال می‌شود.

عباس علی‌آبادی روز جمعه در آیین افتتاح «نیروگاه شهید کاظمی» مجتمع فولاد مبارکه اصفهان که با حضور رئیس جمهور برگزار شد، افزود: صنعت فولاد، یک صنعت مادر است و بدون این فلز هیچ صنعتی امکان شکل‌گیری ندارد. وی خاطرنشان کرد: در سال‌های اخیر تحولات بزرگی در زمینه تولید فولاد در جهان بوجود آمده که کشورمان در برخی از حوزه‌ها همگام این تحولات بوده است و در بخش های دیگر هم باید بصورت پیشتار وارد شویم.

علی‌آبادی ادامه داد: استفاده از "کوره بلند" و "احیای مستقیم"، ۲ روش عمده و اصلی تولید آهن است که در هر ۲ روش انرژی و آب اهمیت زیادی دارد، البته در کشور ما بدلیل وجود مزیت گاز، بیشتر از روش احیای مستقیم استفاده می شود.وی خاطرنشان کرد: گاز در حُکم خوراک و آب در حکم مواد لازم برای تولید فولاد است و اگر این صنعت با محدودیت گاز و آب مواجه شود، دیگر فولادی تولید نمی‌شود.

وزیر صنعت و معدن و تجارت تصریح کرد: گام مهمتر از تولیدِ فولادِ صِرف که در فولاد مبارکه دنبال می‌شود، حرکت به سمت تولید فولادهای پیشرفته و با ارزش افزوده بیشتر همچون فولادهای رنگی و ورق‌های ضدِ زنگ است. وی خاطرنشان کرد: فولاد مبارکه باید به سمت تولید فولادهای پیشرفته همچون "ورق هسته" و نظایر این محصول حرکت کند تا در آینده شاهد استفاده از "فولاد هسته" تولید داخل در ژنراتورهای کشور باشیم زیرا تولید این گونه فولادها نیازهای صنعتی کشور در بخش خودروسازی و نیروگاه‌ها را تأمین می‌کند و در زنجیره ارزش صنعت کارآیی فراوانی دارد. علی‌آبادی اظهار داشت: برنامه دیگری که در مجتمع مبارکه بعنوان صنعت پیشتاز در عرصه جهانی دنبال می‌شود، حرکت به سمت تولید فولاد سبز است که استفاده از انرژی‌های خورشیدی در آن نقش بسزایی دارد.

وزیر صنعت و معدن و تجارت تاکید کرد: هم‌اکنون از روش احیای مستقیم برای تولید در مجتمع مبارکه استفاده می‌شود که این واحد بدنبال آن است که با استفاده از انرژی‌های خورشیدی، هیدروژن تولید کند و با تزریق آن به خطوط گاز، در نهایت محصولات مجتمع با مصرف گاز کمتر و بهره‌وری بیشتر تولید شود. رئیس جمهور بمنظور شرکت در آیین افتتاحیه پنجمین دوره جایزه بین‌المللی مصطفی(ص)، که به نوبل اسلامی در جهان مشهور است، صبح روز جمعه وارد اصفهان شد.

علاوه بر این برنامه، بازدید و افتتاح از چند پروژه مهم استان از دیگر برنامه های رئیس جمهور در این سفر است. بازدید از خط انتقال آب دریای عُمان به اصفهان، آغاز عملیات اجرایی فاز دوم این طرح، افتتاح فاز اول نیروگاه فولاد مبارکه و آغاز بهره‌برداری از پروژه تصفیه گازوییل(DHT) پالایشگاه اصفهان جزو برنامه‌های سفر رییس جمهور به اصفهان است.

فولاد مبارکه اصفهان اکنون مواد اولیه بیش از سه هزار کارخانه و کارگاه تولیدی کشور در صنایع لوله و پروفیل، نفت، گاز و پتروشیمی، خودرو، موتورهای الکتریکی، لوازم خانگی، فلزی سبک و سنگین، ساختمانی، غذایی، کشتی‌سازی و سازه‌های دریایی و ... را تأمین می کند. این شرکت هر سال بخشی از محصولات خود را در راستای ارتقای کیفیت، برآورده کردن نیاز ارزی و حضور در بازارهای جهانی و توسعه آن صادر می‌کند و با توجه به اعتبار کسب شده در بازار جهانی، اکنون پتانسیل و اعتبار لازم جهت صادرات به بیش از ۳۸ کشور جهان را دارد.

این مجتمع که در ۷۵ کیلومتری جنوب غربی شهر اصفهان، در زمینی به وسعت ۳۵ کیلومترمربع (۱۷ کیلومتر مربع سالن تولید) استقرار یافته، دارای ظرفیت تولید سالانه ۱۰,۳ میلیون تُن انواع محصولات فولادی تخت، گرم و سرد نوردیده، قلع‌اندود، گالوانیزه و رنگی از ضخامت ۰,۱۸ تا ۱۶ میلی‌متر است. فولاد مبارکه یکی از معدود شرکت‌های فولادسازی ایران است که توانسته است مالک زنجیره کاملی در تولید فولاد از معدنکاری سنگ‌آهن تا نورد فولاد باشد.

سید ابراهیم رئیسی در سفر یک‌روزه به استان اصفهان مطرح کرد:

ضرورت رشد کمی و کیفی فولاد

حجت الاسلام ابراهیم رئیسی روز جمعه هفتم مهرماه برای سفری یک روزه وارد استان اصفهان شد در جریان این سفر با حضور رئیس جمهور فاز اول نیروگاه فولاد مبارکه به ظرفیت ۳۰۷ مگاوات افتتاح شد، ظرفیت کلی این نیروگاه ۹۱۴ مگاوات است. همچنین با حضور رئیس جمهور پروژه تصفیه گازوئیل (DHT) پالایشگاه اصفهان به بهره‌برداری رسمی رسید. افتتاحیه جایزه بین‌المللی مصطفی (ص) که به نوبل اسلامی در جهان مشهور است نیز با حضور رئیس جمهور در اصفهان انجام شد.

حجت الاسلام سید ابراهیم رئیسی در آیین راه اندازی فاز اول نیروگاه سیکل ترکیبی شهید حاج احمد کاظمی فولاد مبارکه اظهار داشت: تولید برای کشور ضرورت‌های جدی است، ما موفقیت‌هایی داشته‌ایم که باید شاکر خداوند باشیم. وی افزود: رشد کمی و کیفی در فولاد می‌تواند رشد تولید را به همراه داشته باشد. رئیس جمهور اضافه کرد: جداسازی برق، آب و گاز صنایع از بخش خانگی بسیار مهم است و ما در این زمینه ورود کرده‌ایم و صنعت فولاد موفق بوده است.وی با بیان اینکه فولاد سبز باید در دستور کار قرار گیرد و برای توسعه آن برنامه داشته باشیم، گفت: در خود تأمینی و خودکفایی که بتواند فولاد ما را در سطح منطقه و جهان در رتبه عالی قرار دهد بسیار مهم است چرا که این امر برای ما تولید قدرت می‌کند. رئیسی گفت: رشد تولید، تولید قدرت می‌کند، کشور ما را در اقتصاد توانمند می‌کند و در برابر تکانه‌ها ضرری به ما وارد نمی‌شود. وی با بیان اینکه دشمن فکر می‌کند می‌تواند تولید را دچار توقف و عقب گرد کند، ادامه داد: تمام تلاش دشمن این است که کشور رشد اقتصادی نداشته باشد و این در حالی است که رشد اقتصادی ما در بهار امسال ۷/۶ درصد رسیده و این دشمن را گیج می‌کند، مگر می‌شود کشوری در حال تحریم و تهدید این میزان رشد داشته باشد. رئیس جمهور کشورمان با بیان اینکه دلیل باور نداشتن به مردم ایران به دلیل عدم شناخت آنها از مردم ایران است، ابراز داشت: اگر دشمن می‌دانست مردم اصفهان در هر کوی و برزن برای کشور مایه می‌گذارند باور داشت که نمی‌تواند ایران را تهدید کند. وی با اشاره به اینکه ایران مقتدر امروز سرمایه خون مطهر شهیدان بزرگ است، افزود: ما مردمی داریم که در هر کوی و برزن برای اجرای امر ولی و امام مسلمین و برای ایجاد آرامش در دل مردم تلاش می‌کنند و استقلال و آزادی و نظام جمهوری اسلامی را حفظ کرده و سرافرازانه سر خود را بلند می‌کنند.نخستین واحد گازی نیروگاه ۹۱۴ مگاواتی سیکل ترکیبی شهید احمد کاظمی شرکت فولاد مبارکه با ظرفیت ۳۰۷ مگاوات صبح جمعه با حضور رئیس جمهور راه‌اندازی شد. نیروگاه سیکل ترکیبی شهید احمد کاظمی از دو واحد گازی ۳۰۷ مگاواتی، یک واحد بخار ۳۰۰ مگاواتی و دو واحد بویلر بازیافت حرارتی و در سطح کلاس F طراحی شده است که در مجموع می‌تواند ۹۱۴ مگاوات برق در ساعت تولید کند. این نیروگاه در کمتر از ۱۸ ماه به دست متخصصان داخلی و با سرمایه گذاری ۲۰ هزار میلیارد تومانی فولاد مبارکه در محل مصرف صنعت، طراحی و ساخته شده است. ۷۲ شرکت ایرانی در طراحی و ساخت این نیروگاه نقش داشتند و هدف از احداث این نیروگاه تأمین پایدار برق فولاد مبارکه و کمک به رفع ناترازی و تأمین انرژی در شبکه سراسری است. تا پیش از این ۹۰ درصد برق مورد نیاز فولاد مبارکه از شبکه سراسری تأمین می‌شد. حجت الاسلام ابراهیم رئیسی پس از بازدید از مرحله نخست انتقال آب از دریای عمان به اصفهان و دستور آغاز اجرای مرحله دوم این طرح با قدردانی از زحمات شبانه روزی تمامی عوامل این طرح با بیان اینکه با رسیدن آب به استان اصفهان شیرینی کار چشیده می‌شود، اظهار داشت: با توجه به گزارش‌های استاندار اصفهان و مدیر طرح، طرحی که قرار بود سه ساله به سرانجام می‌رسید اجرای آن به یک سوم کاهش پیدا کرده و این طرح در مدت یک سال به ثمر می‌رسد.رئیس جمهور با اشاره به پیشرفت ۵۰ درصدی پروژه انتقال آب دریای عمان به استان اصفهان تأکید کرد: این میزان پیشرفت فیزیکی روند خوبی است و با کارهایی که صورت گرفته ۵۰ درصد دیگر نیز مطمئنا به زودی اجرایی و بهره برداری پروژه را شاهد خواهیم بود. وی افزود: کار شبانه روزی در ۲۸ جبهه کاری انجام شده و وظیفه ما تأمین اعتبار است که با قوت این اقدام انجام می‌شود. رئیس جمهور خاطرنشان کرد: دولت به تأمین اعتبار برای اجرای هر چه سریع‌تر طرح انتقال آب از دریای عمان به اصفهان کمک می‌کند.علی اکبر محرابیان در آیین آغاز عملیات فاز دوم انتقال آب دریای عمان به استان اصفهان در جمع خبرنگاران اظهار داشت: مرحله دوم انتقال آب از منطقه جاسک به سیرجان است و با احداث دو خط انتقال، ۴۰۰ میلیون متر مکعب به استان اصفهان منتقل می‌شود. وی افزود: این میزان آب برای تأمین و مصارف صنعتی استان است، بخشی هم برای شرب پیش بینی شده و در رده کشاورزی پر بازده هم امکان استفاده از این آب را داریم. وزیر نیرو تصریح کرد: میزان آب انتقالی از دریای عمان که ۴۰۰ میلیون متر مکعب است معادل ۷۰ درصد آب شرب استان اصفهان است. وی با بیان اینکه با انتقال این آب استفاده از منابع آب‌های سطحی و زیر زمینی کاهش می‌یابد، گفت: گشایشی را برای منابع آبی و مصارف آب در استان اصفهان خواهیم داشت.

آغاز همکاری انویدیا و بزرگترین معدن مس جهان

شـرکت معدنی BHP Billiton اعـلام کرد که از فناوری هـوش مصنوعی ارائه شده توسط مایکروسافت، برای بهبود بازیابی مس در معدن Escondida (بزرگترین معدن مس جهان) اسـتفاده خواهد کرد. این شرکت امیدوار است که با استفاده از این فناوری‌های پیشـرفته، فرایند تولید مس خود را بهینه کرده و سود خود را به حداکثر برساند.

به گزارش هوشـیو؛ بی اچ پی مالک بزرگ‌ترین معدن مس جهان با نام اسـکوندیدا است که در شیلی قرار دارد. این ماینر در بیانیه‌ای اعلام کرد که همکاری میان BHP و مایکروسافت به‌منظور استفاده از هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی، با هدف بهبود روند بازیابی مس در بزرگترین معدن مس جهان خواهد بود.

لورا تایلر، مدیر ارشد فنی BHP، گفت که «با استفاده از قابلیت‌های جدید فناوری دیجیتال و روش‌های جدید کار، تیم ماینینگ در معدن اسکوندیدا موقعیت خوبی برای ایجاد ارزش بیشتر (مانند استخراج مس بیشتر یا بهتر)، از منابع موجود به‌دست آورده است.» وی افزود:«ما انتظار داریم از طریق فناوری‌های دیجیتالی پیشرفته، شاهد تغییر بزرگی در روش اسـتخراج باشـیم. این کار برای ما ضروری اسـت، زیرا کیفیت سنگ معدن در معادن موجود رو به افول اسـت و معادن جدید کمتری کشـف می‌شـود که برای اسـتخراج سودآور باشد. فناوری‌های نسل بعدی مانند هوش مصنوعی، یادگیری ماشـین و تجزیه‌و =تحلیل داده‌ها بهترین راهکار برای باز کردن قفل تولید و به‌دسـت آوردن ارزش بیشـتر از معادن موجود برای ما خواهد بود.» در سـال ۲۰۲۲، بزرگترین معدن مس جهان Escondida متعلق به BHP، شـاهد افزایش تولید ۴.۳ درصدی در سـال ۲۰۲۲ نسبت به سال قبل از خود بود و میزان تولید آن به یک میلیون و ۵۴ هزار تن مس رسـید. این شـرکت اعلام کرد که افزایش تولیـد مس در این معدن در درجه اول به دلیل افزایش کیفیت مس موجود فرآوری‌شده در سنگ معدن اسکوندیدا بوده اسـت. بی اچ پی تخمیـن می‌زند که جهان باید میزان مس تولیدشـده طی ۳۰ سـال آینده را دو برابر کند، تا با تقاضا برای فناوری‌های کربن‌زدایی مانند خودروهای الکتریکی، مزارع بادی، دریایی و خورشـیدی همگام شـود. مس یک فلز ضروری برای تولید این فناوری‌ها اسـت و همانطور که ما به سمت استفاده پایدارتر انرژی می‌رویم، انتظار می‌رود تقاضا برای این فناوری‌ها به طور تصاعدی افزایش یابد. یافت و سـاخت معـادن جدید، پرهزینه و دشـوار اسـت و می‌تواند بیش از یک دهـه به طول انجامد، بنابراین معدن‌چیان به‌دنبال فناوری‌های نسل بعدی هستند تا فلز بیشتری از معادن و فرایندهای موجود استخراج کنند.

«روزگار معدن» معادن پنهان در خانه‌ها را بررسی کرد:

معـــدن دم دستی

مهدی نجفی

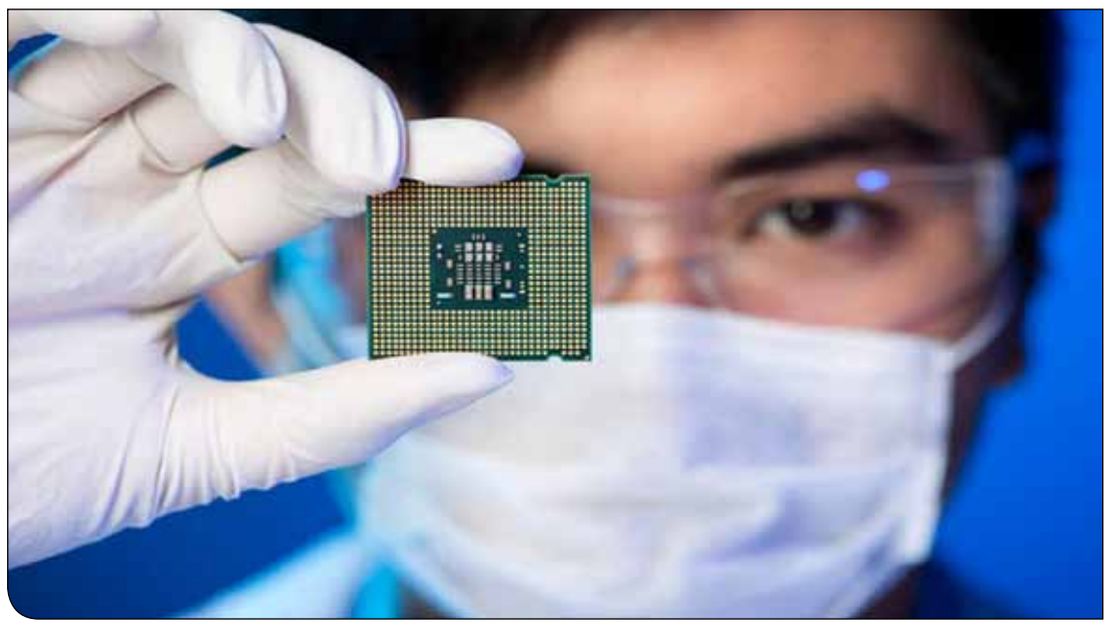

در دنیای مدرن امروز و برای رفع نیاز زندگی خود نیازمند استخراج مواد معدنی هستیم اما اگر نگاهی بـه خانه خود نیـز بیاندازیم می‌بینیم که وسـایلی داریم که در آنها فلزات نادر و با ارزشـی وجود دارد که از آن می‌توان استفاده کرد.

اگر بـه اطراف خـود در خانه نگاهـی بیاندازیم وسـایلی را خواهیم دید که بلااسـتفاده مانده و در گوشه‌ای جاگیر شده‌اند. در صورتی که انگیزه کافی برای پاک‌سازی منزل خود دارید قطعا دورریزهایی نیز مشـاهده خواهید کرد اما دست نگه‌دارید شاید گنجی در آن دورریزها وجود داشته باشد.

در گوشه‌و کناری که وسایلی وجود دارند که گرد وخاک بر روی آنها نشسـته فلزات و مواد معدنی با ارزشی وجود دارند که هم‌اکنون از آن‌ها در ساخت وسـایل در دنیای مدرن امروزی اسـتفاده می‌شود. به طـور کلی می‌توان گفت که در خانه‌های ما یک معدن شـهری وجـود دارد که پر از مـواد معدنی هستند که فقط منتظر بازیافت هستند.

در خانه‌های سرتاسـر جهان میلیون‌ها دسـتگاه الکترونیکی بلااسـتفاده از تلفن‌های همراه قدیمی گرفتـه تا کنسـول‌های بـازی از رده خارج شـده، دسـتگاه‌های ضبـط و پخـش عتیقـه، تجهیزات کامپیوتری قدیمی، چاپگرهای از رده خارج شده و... که هر کدام از آنها دارای مقادیر قابل توجهی مس، نقره و یـا حتی طلا و عناصر نادر خاکی هسـتند. نکته مهم این اسـت که مردم به دنبال آن هستند تا از دسـتگاه‌های قدیمی و بلااستفاده خود خلاص شـوند اما باید توجه داشت که این فلزات می‌توانند در چرخه بازیافت دوباره مورد استفاده قرار گیرند.

برخی بـر این باورند که به جای اسـتخراج مواد معدنـی از دل زمین، می‌تـوان از منبع عظیمی از فلزاتـی که در وسـایل قدیمـی و دورریزی که در معدن شهری وجود دارد استفاده کرد.

چرا که با بازیافت‌ها و اسـتفاده از آن در وسـایل جدید، دیگر نیازی به حفاری در معادن نخواهد بود.

▣ معادن شهری و تلاش برای بقای زیستی

بازیافـت لـوازم الکترونیکـی می‌توانـد به طور قابـل توجهـی موجـب کاهـش هزینه‌ها شـود و مصرف‌کننـدگان می‌تواننـد اطلاعـات بهتری در این ارتباط کسـب کنند. جیمز هـورن مدیر پروژه مجمـع WEEE (ضایعات الکترونیکی و تجهیزات الکترونیکـی) که بودجه آن از سـوی اتحادیه اروپا تامین می‌شود می‌گوید: سازماندهی کردن بازیافت از معـادن شـهری می‌تواند منجر به بقـای ذخایر زیستی شود.

با نگاهی بر سـاخت مدال‌هـای المپیک ۲۰۲۱ توکیو که انتظار می‌رود در تابستان این سال برگزار شود می‌بینیم که این مدال‌ها از میان شش میلیون تلفن‌همراهی که از آوریـل ۲۰۱۷ تا مارس ۲۰۱۹ جمع‌آوری شده است ساخته شده است.

این میـزان تلفن‌همراه که وزنی بالغ بر ۷۲ هزار تن زباله الکترونیکی را شامل می‌شود از سوی مردم ژاپن اهدا شده و از استخراج فلزات درون‌ها آنها در حدود ۵ هزار مدال طلا، نقره و برنز سـاخته خواهد شد.

ما در دهه‌های متوالی مواد معدنی خام و محدود سـیاره‌مان را با سرعتی بالا استخراج کرده‌ایم و در دسترس بودن این منابع و مصرف سرشار آن باعث شده تا توجه لازم به بازیافت وسایل دور ریز نداشته باشـیم. اگر همیـن ۷.۸ میلیارد نفـری که در کره زمین به عنوان مصرف‌کننده هستند به همان میزان مواد معدنـی که در کشـورهای اروپایی به مصرف می‌رسـد، مصرف داشته باشـد ما به مساحت ۲.۸ سـیاره زمین نیامندیم و اگر سبک زندگی مصرف جهانی بر اسـاس اسـتفاده از آن در ایالات متحده امریکا باشد ما به ۵ سیاره به اندازه زمین نیاز داریم.

استخراج این همه مواد معدنی خسارات سنگینی بر محیط‌زیست وارد ساخته است.

براسـاس چشم‌انداز جهانی سـازمان ملل متحد، مسئولیت حدود ۴۰ درصد از انتشار کربن در جهان و همچنین از بین رفتن ۱۰ درصد از تنوع زیسـتی بر عهده استخراج‌کنندگان مواد معدنی است که به دنبال اسـتفاده از آن در صنایع هسـتند. چنان‌که می‌بینیم که در ۵۰ سال اخیر استخراج مواد معدنی از معادن سه برابر شده است.

یافتن منابع عظیم معدنی دشوارتر شده و همین موضوع باعث می‌شـود تا گران‌تر باشد و هزینه‌های زیست‌محیطی ناشی از اسـتخراج آن‌ها نیز بیشتر شود.

▣ ۵۰ میلیون تن زباله الکترونیکی در جهان

میزان تولید زباله الکترونیکی جهان در سـال ۵۰ میلیون تن اسـت کـه این حجم به انـدازه ۶ هزار بـرج ایفل اسـت. و این میزان سـالانه بین ۳ تا ۴ درصد افزایش می‌یابد. براسـاس آمار قاره‌آسـیا در سـال ۲۰۱۶ بیشترین تولیدکننده زباله‌الکترونیکی به میـزان ۱۸.۲ میلیـون تن بود که ایـن رقم در همان سـال در امریـکا ۱۱.۳ میلیون تن، در افریقا ۲.۲ میلیـون تن و اقیانوسـیه ۰.۷ میلیون تن بود. در حالی‌که کمترین آمار در تولید زباله الکترونیکی مربوط به اسـترالیا بود اما این میزان از تولید زباله توسط هر شخص به بالاترین میزان در جهان یعنی ۱۷.۳ کیلوگـرم بود. و این رقم در افریقا نیز به ازای هر شخص ۱.۶ کیلوگرم به ثبت رسیده است.

اروپـا با تولید سـالیانه حـدود ۱۲.۳ میلیون تن تجهیزات الکترونیکی و باتری‌ها دومین تولیدکننده زبالـه الکترونیکـی در جهان به شـمار مـی‌رود. و می‌توان گفت در داخل این وسـایل ۳۳۰ هزار تن مس و ۳۱ تن طلا به صورت پنهان وجود دارد و این در صورتی اسـت که معمولا در تجهیزات قدیمی‌تر نسـبت بـه جدیدترهـا مقادیر بیشـتری از فلزات استفاده شده است.

اگـر مـا بخواهیـم ایـن مـواد را از تجهیـزات الکترونیکـی بازیافـت کنیـم این مقدار بیشـتر از ۱۴.۳ میلیون تنـی تجهیـزات الکترونیکی جدید و باتری‌هایـی خواهـد بود کـه سـالانه اروپایی‌ها خریداری می‌کنند. تخمین زده می‌شـود سـالانه برای تولید تجهیزات جدید الکترونیکی در اروپا ۲.۹ میلیون تن پلاسـتیک، ۲۷۰ هزار تن مس، ۳۵۰۰ تن کبالت و ۲۶ تن طلا نیاز است.

اسـتفاده مجدد از این مواد این چشم‌انداز و افقی را پیش روی ما قرار خواهد داد تا دیگر نیازی نباشد که بیش از این مواد معدنی مورد تاراج قرار گیرد.

یکی از شرکت‌های بازیافت تجهیزات الکترونیکی، کارخانه سـابق معدن بلژیکی با نـام Umicore اسـت که اکنون با با ورود به معدن شهرها به یکی از شرکت‌های بزرگ بازیافت در جهان تبدیل شده است.

تمرکـز اصلی این شـرکت بازیافـت باتری‌ها از جمله باتری‌های وسـایل نقلیه الکتریکی اسـت تا مس، نیکل، کبالت و لیتیوم آنها را استخراج کنند. مارجولین شیرز، سـخنگوی این شرکت می‌گوید: فلزات بدون اینکه خاصیت خود را از دسـت دهند می‌تواننـد بی‌نهایـت بازیافت شـوند و می‌توان در چرخه‌ای در ساخت باتری‌های جدید مورد استفاده قرار گرفته و فروخته شود.

شـرکت Umicore هیچـگاه آمـاری از میزان بازیافـت خود در سـال ارائه نکرده اسـت اما ادعا می‌کند توانایی بازیافت ۷ هزار تن باتری را داراست. کـه این میزان برابـر با ۲۵۰ میلیـون باتری تلفن همراه، ۲ میلیون باتری دوچرخه الکترونیکی یا ۳۵ هزار باتری EV خودروهای الکتریکی است.

یکـی از فلزاتی که درحال‌حاضـر تقاضای زیادی بـرای آن وجود دارد کبالت اسـت، این فلز یکی از اجزای مهم باتری‌هـای لیتیوم یون برای تلفن‌های هوشـمند و اتومبیل‌هـای برقی به شـمار می‌رود. قیمت کبالت در دوره زمانـی ۲۰۱۶-۲۰۱۸ بیش از ۳۰۰ درصد افزایش یافته است.

باید اشـاره کرد که بیـش از ۶۰درصد از تأمین کبالـت جهان از جمهوری دموکراتیک کنگو تامین می‌شود. و معضلاتی از جمله کودکان کار و تخریب محیط‌زیسـت در این کشـور نیز قابل توجه است. همچنین بازیافت باتری‌های موجود می‌تواند نقش مهمی در پایداری منابع ذخایر کبالت داشته باشد.

سـخنگوی شـرکت Umicore معتقد اسـت: بازیافـت تمامـی محصـولات قابل حملـی که از شـهروندان اتحادیـه اروپا در ۲۰ سـال گذشـته جمع‌آوری شـده اسـت می‌تواند کبالت لازم برای تولید ۱۰ میلیون وسیله نقلیه الکترونیکی را فراهم سازد.

▣ ۷۰ کیلوگـرم مس از یـک میلیون باتری تلفن همراه

شـرکت Umicore ادعـا می‌کنـد از بین یک میلیون باتری تلفن‌همراه می‌تواند به طور میانگین ۱۳۵ تا ۲۴۰ کیلوگرم کبالت استخراج کند. که این میزان کبالت در نسـل‌های جدید تلفن‌همراه مقدار بیشتری را شامل می‌شود. آنها همچنین ادعا کردند که از این میزان باتری می‌توانند ۷۰ کیلوگرم مس و ۱۵ کیلوگرم لیتیوم اسـتخراج کنند. حتی پس از اینکـه باتری جدا و بازیافت شـد از مابقی ابزارهای الکترونیکی ایـن موبایل‌ها می‌تـوان یک کیلوگرم نقره و ۲۳۵ گرم طلا اسـتخراج کرد. برای مقایسه می‌توانید این اعداد را با هر تن سنگ معدنی در نظر بگیرید که به طور میانگین از یک تن سـنگ معدن ۱۰۰ گرم نقره و ۲ تا ۵ گرم طلا استخراج می‌شود.

همین امر سـبب می‌شود تا معدن شهری نسبت به معدن سـنتی در هر تن از ارزش افزوده بالاتری برخوردار باشـد. بنابر گفته موسسه تحقیقاتی نروژ (sintef) میزان انرژی مصرف شده برای استحصال مواد معدنی در معدن‌شهرها ۱۷ برابر کمتر از میزان انرژی اسـت کـه در معادن برای اسـتحصال مواد خام معدنی صرف می‌شـود. در چین تحقیقاتی بر روی بازیافت تلویزیون‌های صورت گرفت که نشان مـی‌داد هزینه اسـتخراج مواد معدنـی طلا و مس موجود در این تلویزیون‌ها، از هزینه کمتری نسبت به برداشت فلزات معدنی برخوردار است.

بـرای بهره‌گیـری از اسـتخراج مـواد معدنی از تجهیـزات الکترونیکی راه طولانی در پیش داریم و تازه این آغاز یک راه اسـت. باید توجه داشـت در گام نخسـتی که مـا در آن قرار داریـم نیز تمامی مـواد معدنی به دلیل فرآیندهـای تصفیه بازیافت نمی‌شود به عنوان مثال این میزان در اتحادیه اروپا ۳۵ درصـد اسـت. همچنین میـزان بازیابی فلزات گرانبهـای موجود در تجهیزات الکترونیکی اروپا در سال ۲۰۱۴ تنها یک درصد بود.

اتحادیه اروپا امیدوار اسـت میزان بازیابی فلزات گرانبهـا در تجهیزات الکترونیکی افزایش یابد البته انتظار دارد تا سـال ۲۰۲۰ ایـن رقم به ۵ درصد و تـا سـال ۲۰۳۰ به ۲۰ درصد برسـد. جیمز هورن مدیر پروژه مجمع WEEE می‌گوید: حتی اگر این هدف‌گذاری‌ها نیز تحقق یابد هنوز فاصله زیادی تا تامین تقاضا در پیش‌رو داریم.

یادداشت

۴ روش استخراج از معادن

پروفسور توماس شورلو
استاد دانشگاه هومبولت برلین

اسـتخراج معادن، در واقع به معنای اسـتخراج مواد معدنی با ارزش یا سـایر مواد زمین شناسـی از ذخائر یا سپرده‌های موجود در زمین اسـت که معمولاً از سـنگ معـدن، رگه‌ها، درزها یا شکافها، صخره یا پلاکر استخراج میشوند. این ذخائر، برای معدنکاران یک فراورده و منبع اقتصادی مورد توجهی را شکل می‌دهند.

برای به‌دسـت آوردن هر ماده‌ای که نمی‌تواند در آزمایشگاه یا کارخانه از طریق فرآیندهای کشـاورزی تولید شود، معدن مورد نیاز اسـت. استخراج معادن به معنای وسیع تری شامل اسـتخراج منابع تجدید ناپذیر از جمله نفـت، گاز طبیعی یا حتی آب است معادن چهار روش اصلی برای استخراج دارند که عبارت اسـت از: زیرزمینی، سطح باز (گودالی)، پلاسری و استخراج در محل.

اسـتخراج‌های معادن زیرزمینی هزینه بر تر هستند و اغلب برای دستیابی به ذخایر عمیق تر مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اسـتخراج‌های سـطحی معمولاً برای دخائری اسـت که از ارزش کمتری برخوردارند و در عمق کمتری هم وجود دارند.

استخراج پلاسـری روشی است که در آن توسط کانال‌های رودخانه‌ای، ماسـه‌های ساحلی یا سایر محیط‌ها برای گرفتن فلزات با ارزش و سنگین از رسوبات استفاده می‌شود. استخراج در محل، که در درجه اول در معدن اورانیوم استفاده می‌شود، شـامل انحلال منبع معدنی موجود در عمق زمین و سـپس پردازش آن بر روی سطح است، بدون آنکه نیاز باشد سنگ را از سطح زمین حرکت دهیم.

▣ استخراج معمولی

اسـتخراج معمولی کنار زدن پوشش گیاهی سطحی، خاک و در صورت لزوم لایه هایی از بسـتر برای رسیدن به رسوبات سـنگین دفن شـده می‌باشد. روشـهای اسـتخراج معمولی عبارتند از: استخراج روباز یا گودالی معادن، که عبارت است از بازیافت مواد از یک گودال باز در زمین. سنگ معدن عمدتاً بِه روش گودالی اسـتخراج میشوند، به جز اینکه به شن و ماسه، سنگ و خشت اشاره داشته باشد.

روش استخراج لایه ای، شامل جدا کردن لایه‌های سطحی برای آشکار ساختن سنگ معدن در لایه های زیرین است.

▣ استخراج از اعماق زمین

اسـتخراج زیر سطحی، شـامل حفاری در درون تونل‌های زمینی یا شـفت‌ها بِه منظور دسـتیابی بِه رسـوبات سـنگ معدن مدفون و پنهان شـده می‌باشـد. سنگ معدن از طریق تونل‌ها و شفت‌ها برای پردازش به سطح زمین آورده می‌شود و سـنگ‌های بدرد نخـور و اضافی را از ان بیـرون می‌اورند. اسـتخراج زیر سـطحی را می‌توان با توجه به نوع شفت‌های مورد استفاده، روش استخراج یا تکنیکهای مورد استفاده برای رسیدن به ذخائر زیر زمینی طبقه بندی کرد. استخراج رانشی از تونل‌های أفقی در دسترس استفاده می‌کند، برای استخراج شـیب، از شـفت‌های مورّب قابل دسـترس به صورت مورب اسـتفاده می‌شـود، و استخراج شافتی از شـفت‌های عمودی در دسـترس استفاده می‌کند. اسـتخراج معادن در سازه‌ها و بافتهای سنگی سخت و نرم نیاز به تکنیک‌های مختلفی دارد.

▣ یک استخراج جذاب

اسـتخراج Highwall یکی دیگر از روشـهای اسـتخراج سطحی است که از استخراج متّه‌ای یا اوگر تکامل یافته است. یک نوع استخراج که توسط یک مکانیسم انتقال هیدرولیکی پرتو فشار (PTM Pushbeam) مداوم هدایت می‌شود و در شـکاف و درز زغال سـنگ نفوذ می‌کند. یک چرخه معمولی شامل ریختن (پرتاب به جلو) و برش (بالا بردن و پایین آمدن برش برای کاهش کل ارتفاع درز ذغال سـنگ) است. با ادامه چرخه بازیافت زغال سـنگ، برش به‌تدریج با سرعت ۱۹.۷۲ پا (۶.۰۱ متر) وارد درز زغال سـنگ می‌شود. مکانیسم انتقال هیدرولیکی فشـار پرتو(PTM Pushbeam) سـپس بطور خودکار یک فشـار مسـتطیلی به طول ۱۹.۷۲ پا (۶.۰۱ متر) (بخش پیچ-نـوار نقاله) بیـن Powerhead و برش را وارد قسمت مرکزی دستگاه می‌کند.

بر مدار جهان

بازار قراضه ترکیه در سکوت

بـازار ضایعـات آهنـی ترکیـه در هفته گذشـته شـاهد فعالیـت محدود بود. در حالی که نوسـاناتی در قیمت قراضه وجود داشـت، روند کلی نامشـخص باقی ماند و خریداران و فروشـندگان رویکـرد محتاطانه ای را اتخـاذ کردند. کاهش مداوم لیر و تأثیر قیمت بیلت روسیه به عدم اطمینان در بازار کمک کرد و نگرانی در مورد افزایش قریب الوقوع قیمت انرژی بر نگرانی بازار افزوده است.

فولادسازان ترکیه تقاضای ضعیفی برای محصولات تمام شده فولادی داشتند و بنابراین تقاضای قراضه محدود شد. کارخانه ها خرید بیلت را با توجه به قیمت‌های فعلی قراضه سـودآورتر می دانند. تولیدکنندگان به دلیل هزینه های بالا و حاشیه سود ناچیز نمی توانند قیمت میلگرد خود را پایین تر بیاورند همین امر منجر به توقف فعالیت بازار شـده است. قراضه سنگین ۲۰-۸۰ حدود ۳۷۴ تا ۳۷۵ دلار هر تن سـی اف آر ترکیه اسـت. از طرفی بیلت روسیه ۵۲۰ دلار هر تن سی اف آر است و میلگرد صادراتی ترکیه ۵۶۵ تا ۵۷۰ دلار هر تن فوب می باشد.

عصر کم کربن و رشد تقاضای جهانی قراضه آهن

کارشناسـان انتظار دارند تقاضـا و مصرف ضایعات آهن در میان فولادسـازان دنیا در آینده قابل پیش بینی همچنان در حال افزایش باشـد، زیرا کارخانه ها در سراسـر جهان اتکای خـود را به فناوری کـوره قوس الکتریکی بـرای تولید فولاد افزایش می دهند.

اقدامات کربن زدایی در سراسـر جهـان باعث تغییراتی در زنجیره ارزش صنعت فولاد شده است، به طوری که مواد اولیه ای ماننـد قراضه، آهن اسـفنجی و هیدروژن در فرآیند تولید فولاد اهمیت بیشـتری پیدا کرده اسـت. تا زمانی که فناوری کاهش هیدروژن به بلوغ رسـیده و به طور گسـترده توسـط کارخانه‌های فولاد مورد اسـتفاده قرار گیرد استفاده از قراضه آهن اقدام اصلی برای کاهش انتشار کربن صنعت فولاد خواهد بود. بر اساس ارزیابی انجمن جهانی فولاد، هر تن قراضه آهنی که برای تولید فولاد اسـتفاده می شود، از انتشار ۱,۵ تن دی اکسید کربن جلوگیری می کند.

تاثیر استخراج فلزات بر زندگی بیش از ۲۳ میلیون نفر در جهان

بر اسـاس یک مطالعه، بیش از ۲۳ میلیون نفر در سراسـر جهان در دشت‌های سیلابی زندگی می‌کنند که در نتیجه آن با غلظت‌های بالقوه مضر زباله‌های سمی ناشی از فعالیت‌های معدن‌کاری فلزی آلوده شده‌اند.

این تحقیق که اخیرا در مجله سـاینس Science منتشر شـده، بینش جدید در مورد تاثیر گسترده آلودگی استخراج فلزات بر رودخانه‌ها و دشـت‌های سـیلابی در سراسر جهان ارائه می‌دهد.

این تحقیق با استفاده از یک پایگاه داده جهانی جغرافیایی جدیـد از ۱۸۵ هـزار معدن فلزی و با اسـتفاده از ترکیبی از مدل‌سازی مبتنی بر فرآیند و آزمایش تجربی، مقیاس جهانی آلودگی معدن فلزات در سیستم‌های رودخانه‌ای و پیامدهای آن را برای جمعیت انسـانی و دام‌ها مـورد ارزیابی قرار داده اسـت. این مطالعه آلودگی را از تمام سایت‌های شناخته شده استخراج فلزات فعال و غیرفعال، از جمله ذخیره باطله – که بـرای ذخیره زباله‌های معدنی به کار گرفته می‌شـود – مدل سـازی کرده اسـت. این آلاینده‌های بالقوه مضر مانند سرب، روی، مس و آرسـنیک در این مطالعه بررسـی شده‌اند که به پایین دسـت عملیـات معدن‌کاری منتقل می‌شـوند و اغلب در امتداد کانال‌های رودخانه‌ها و دشـت‌های سـیلابی برای دوره‌های طولانی مدت رسوب می‌کنند.

پروفسور مارک مکلین از دانشگاه لینکلن بریتانیا در این باره توضیح داد: روش جدید برای پیش‌بینی پراکندگی زباله‌های معدنی در سیسـتم‌های رودخانه‌ای در سراسر جهان، ابزاری را در اختیار دولت‌ها، قانون گذاران محیط زیسـتی و فعالان بخش معدن و جوامـع محلی قرار می‌دهد که برای اولین بار آنهـا را قادر می‌کند تـا اثرات خارج از محل و پایین دسـت معدن را بر روی اکوسیستم و سلامت انسان ارزیابی کنند.

بر اساس این یافته‌ها، تقریبا ۲۳ میلیون و ۴۸۰ هزار نفر در این دشت‌های سیلابی زندگی می‌کنند که ۵.۷۲ میلیون دام در اختیار دارند و بیش از ۶۵ هزار کیلومتر مربع زمین آبی را در برمی‌گیرند. به دلیل فقدان داده‌های موجود برای چندین کشـور، تیم اجراکننده این مطالعه معتقد است که این اعداد تنها یک تخمین محافظه‌کارانه است.

به گفته محققان، مسیرهای مختلفی برای انسان به منظور قرار گرفتن در معرض ایـن فلزات آلوده وجود دارد، از جمله قرار گرفتن در معرض مسـتقیم آن از طریق تماس با پوست، بلع تصادفی، استنشـاق گرد و غبار آلوده و همچنین از طریق مصرف آب و غذای آلوده که در خاک‌های آلوده پرورش یافته و رشد کرده است.

محققـان همچنین بر این باورند که این یک خطر مضاعف برای سـلامت جوامع شـهری و روسـتایی در کشورهای کم درآمد و جوامع وابسته به این رودخانه‌ها و دشت‌های سیلابی به ویژه در مناطقی اسـت که پیشـتر بـا بیماری‌های مرتبط با آب مواجه بوده‌اند.در کشـورهای صنعتی در اروپای غربی، بریتانیـا و ایالات متحده این آلودگی یـک محدودیت عمده و رو به رشـد برای امنیت آب و غذا محسـوب می‌شـود که خدمات حیاتی اکوسیسـتم را بـه خطر انداخته و به مقاومت ضد میکروبی در محیط کمک می‌کند.

پروفسور دینا کمپ از دانشگاه کوئینزلند استرالیا که بخشی از این تیم تحقیقاتی بوده است، نتایج به دست آمده از تحقیق را هیجان انگیز خوانده است.

بالابردن ارزش افزوده معدن کاری با سوخت مناسب

برخـی از شـرکت‌های معدنی آفریقایـی راهکارهایی را به منظور بهینه‌سـازی سوخت و اسـتفاده حداکثری از آن ارائه کرده‌انـد که با بهره‌گیـری از آن دوام و پایـداری تجهیزات تضمین شـده و با نصب تجهیزات کاتالیسـت روی خروجی احتراق از ایجاد گازهای گلخانه‌ای نیز جلوگیری می‌شود.ماده OX به عنوان یک افزودنی به سـوخت به شرکت‌های معدنی کمک می‌کند تـا در هزینه‌ها صرفه جویـی کرده و عملکرد فعالیت‌های خود را بهبود ببخشند.

سـرمایه‌گذاری و تجـارت در بخـش معدن به طـور قابل ملاحظه، در حامل‌های سنگ، دستگاه‌های حفاری، پمپ‌های دوغاب و دیگر تجهیزات سنگین صورت می‌گیرد. هزینه‌های تعمیر و نگهداری این ماشـین‌های دیزلـی می‌تواند در خط انتهایی این سرمایه‌گذاری لحاظ شود.

برخـی از شـرکت‌های معدنی آفریقایـی راهکارهایی را به منظور بهینه‌سـازی سوخت و اسـتفاده حداکثری از آن ارائه کرده‌انـد که با بهره‌گیـری از آن دوام و پایـداری تجهیزات تضمین شـده و با نصب تجهیزات کاتالیست بر روی خروجی احتراق از ایجاد گازهای گلخانه‌ای نیز جلوگیری می‌شود.

در اصـل کاربـرد و توسـعه ایجـاد ارزش افـزوده بالا در عملیات‌های نظامی امریکا اسـتفاده می‌شـود و سـپس آن محصول به صورت تجاری‌سـازی شـده در اختیار عموم قرار داده می‌شـود. تست سـه محصولی که توسـط شرکت‌های معدن‌کاری افریقایی صورت گرفته اسـت نشـان می‌دهد که پیشرفت قابل توجهی در عملکرد و کارآیی تجهیزات به‌وجود آمـده اسـت. Mining Haulage Katanga (MHK)، یکی از بزرگترین اپراتورهای معدن، کامیون‌سازی و تجهیزات سنگین در جمهوری دموکراتیک کنگو محصول تولید شده را بر روی دو دستگاه تریلی و یک دستگاه حفاری آزمایش کرد که نتیجه آن بهبود عملکرد اقتصادی به میزان ۵ تا ۱۳ بود.

شـرکت IAMGOLD اخیراً ایـن محصول را روی یک پمپ آب مورد اسـتفاده در معـدن Essakane، که یکی از بزرگتریـن معـادن طلا در جهان در بورکینا فاسـو اسـت را آزمایش کرده و سودآوری آن را ۹.۷۵درصد اعلام کرده است.

عـلاوه بر ایـن یکی از معـدن‌کاران در غنا بـا افزودن این محصـول به مخازن سـوخت خـود عنوان کرد کـه به طور متوسـط در دو دستگاه حمل سنگ خود به طور متوسط ۱۰ درصد بهره‌وری را مشاهده کرده است.

این محصول یک ماده افزودنی سوخت چند منظوره با مواد روان‌کننده و مواد شـوینده اسـت و مانند سایر مواد افزودنی سوخت، منجر به تثبیت سوخت می‌شود. همچنین یکی دیگر از مزیت‌های آن تمیز نگاه داشـتن اجزای حیاتی موتور است ضمـن اینکـه با از بین بـردن آب موجود، موتـور را در برابر خوردگی محافظت می‌کند.

یکی دیگر از مزیت‌ها آن استفاده حداکثری از سوخت دیزل در سـیلندر اسـت که سبب می‌شـود تا کارآیی ماشین‌آلات معدنـی بهبود یافتـه و به دنبال آن کاهـش دود را به همراه داشته باشـد ضمن اینکه در حفاظت از اجزای حیاتی موتور نقش بسـزایی دارد و سـبب می‌شـود تا به محیط‌زیست نیز آسـیبی وارد نشـود. Rand Taylor رئیـس هیات مدیره سـوخت اوکس می‌گوید: تعمیر و نگهداری تجهیزات دیزلی در هر شـرایطی به منظور کاهش هزینه‌ها از اولویت‌های هر شرکت استخراج معدن و اکتشاف است.

ثبات نسبی بازار بیلت خاور دور

هفته گذشـته بازار واردات بیلت جنوب شرق آسیا تحولاتی جزیی داشـته و خریداران تمایل چندانی به معامله نشـان ندادند. با توجه به رسـیدن تعطیلات یک هفته ای چین بازار فعالیت چندانی نداشـت. متوسط قیمت بیلت وارداتی ۵ دلار رشد داشته ۵۱۵ دلار هر تن سی اف آر جنوب شـرق آسیا ثبت شد. پیشنهادهای در ۵۲۰ دلار شنیده شد ولی کسی خریدار نبود. اغلب قیمت های درخواستی خریداران تا ۵۱۰ دلار هر تن سـی اف آر شـنیده شد. بیلت صادراتی ویتنام ۴۹۵ دلار هر تن فوب و در ثبات بود و در تایلند بیلت وارداتی ۵۱۰ دلار هر تن سـی اف آر شـنیده شد. همچنین آخرین قیمت بیلت در بازار داخلی چین یک دلار رشد روزانه داشته ۴۷۶ دلار هر تن با مالیات بر ارزش افزوده ثبت شد. قرارداد میلگرد در بورس شانگهای نیز یک دلار بالا رفته ۵۰۵ دلار هر تن شنیده شد.

روزگار معدن
یکشنبه
• ۹ مهر ۱۴۰۲ • ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۱

یادداشت

فولاد مبارکه؛ پیشرو در تأمین و تولید انرژی

محمدجواد براتی
مدیر روابط عمومی فولاد مبارکه

«می‌شـود» و «می‌توانیـم» دو کلیدواژه برخاسـته از اراده ملت مسلمان ایران، بارها و بارها در عرصه‌های مختلف دوران شکوهمند انقلاب اسـلامی به شایستگی صرف شده و هرروز شـاهد تبلور ایمان و باور به توانمندی جوانان میهن هستیم، نکته‌ای که در سـایه تلاش مضاعف و پشـتکار و همت والای متخصصان ایرانی محقق شـده و دستاوردهای این گفتمان و نگاه اسـلامی، انقلابی و ایرانی، جوانه‌های تازه‌ای از نشـاط و امید را در جامعه به بار نشـانده اسـت و افتتاح نیروگاه تولید انرژی برق شـهید حاج احمد کاظمی، اولین واحد نیروگاهی کلاس F صنایع در محل مصرف، گواهی دیگر بر این ادعاست.

تجربه نشان داده که فشار و محدودیت، همواره عاملی برای بروز خلاقیت و بستری برای رشد و پیشرفت فزاینده در سایه همت و تلاش بیشـتر اسـت و این نکته در انقلاب اسـلامی ایـران و در عرصه‌هـای مختلفی همچون دفـاع مقدس و در جنگ اقتصادی و سیاسی تحمیل‌شده بر ایران اسلامی بعینه اثبات‌شـده و غلبه گفتمان همت و مقاومت در مقابل گفتمان سازش را تثبیت کرده است.

راهبرد شرکت فولاد مبارکه همواره ترسیم مسیری ماندگار بـرای خلق آینده‌ای بهتر برای ایران و ایرانی اسـت و مسـلم است که آینده بهتر، در سـایه تأمین زیرساخت‌ها و نیازهای اولیـه جامعه به‌ویـژه در حوزه انرژی تحقق‌پذیر اسـت. خلق دانش، نوآوری و ثروت، هدفی والا برای گروه فولاد مبارکه به شمار می‌آید و در واقع مسئولیتی اجتماعی است که علاوه بر تأمین نیازهای سهامداران، سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان شرکت، نیازهای کلان و اساسی جامعه را نیز رفع می‌کند.

تأمین برق و گاز و انرژی موردنیاز بخش‌های تولیدی کشور و صنعت فولاد در سـال‌های اخیر با چالش‌هایی همراه بوده و کاهـش میزان تولید و ضررهای مالی زیادی را در پی داشـته اسـت. همین امر فـولاد مبارکه را بر آن داشـت که در نگاه اول برای تأمین پایدار انـرژی فولاد مبارکه و رفع ناترازی در حوزه‌های یادشـده گام‌های مؤثری بردارد و خوشـبختانه در سـال جاری یکی پس از دیگری شـاهد به بار نشسـتن این تدابیر هستیم.

طراحی، سـاخت و بهره‌برداری از نخسـتین نیـروگاه برق کشـور در کمتر از ۱۸ ماه با سـرمایه‌گذاری ۲۰ هزار میلیارد تومانی شـرکت فولاد مبارکه و با تلاش متخصصان شـرکت مپنا، شـرکت برق منطقه‌ای و بیش از هفتاد شـرکت دیگر، افتخـاری پرعظمت برای حاکمیت و ملت ایران اسـت که در دولت سـیزدهم آغاز شـده و در همین دولـت و در کمترین زمان ممکن به بهره‌برداری رسیده است. این پروژه تبلور غلبه اراده میهنی بر فشارهای بین‌المللی و نشانی روشن و ماندگار از همت فولاد مبارکه برای حل مشکلات کشور و ایجاد بستر و شـرایط بهتر زیسـت‌محیطی برای خلق آینده‌ای بهتر برای میهن است.

نیروگاه ۹۱۴ مگاواتی شـهید حاج احمد کاظمی نخستین نیروگاه برقی اسـت که بـه همت فولاد مبارکـه و با آخرین تکنولـوژی روز دنیا با حـدود دو برابر راندمـان نیروگاه‌های کنونی ساخته شده و ضمن تأمین پایدار انرژی موردنیاز فولاد مبارکه، دغدغه‌های قطعی برق در زمان پیک مصرف را کاهش داده است. کاهش قابل‌ملاحظه مصرف آب و گاز و آلاینده‌های زیست‌محیطی از دیگر ویژگی‌های این پروژه عظیم بوده که در نوع خود بی‌نظیر اسـت و تحول تازه‌ای در عرصه تولید انرژی در کشور به‌حساب می‌آید.

احـداث این نیروگاه، تجربه موفقی از همکاری دو شـرکت موفق فولاد مبارکه و مپنا برای ساخت ایران اسلامی است که با سرمایه‌گذاری مناسب، تدوین صحیح استانداردها، مشخص کردن مسـیر تعالی، بهره‌گیـری از افراد مجـرب و با ایمنی مناسـب و سرعت بی‌مانند، فاز نخسـت این پروژه با ظرفیت ۳۰۷ مگاوات و با حضور رئیس‌جمهوری محترم راه‌اندازی شد.

۱۱۷ هـزار مترمکعب خاک‌بـرداری، ۲۰ هـزار مترمکعب بتن‌ریزی، نصب ۲ هزار تن اسکلت فلزی، ۲ میلیون نفر ساعت کار ایمن و بدون حادثه و اشـتغال‌زایی مسـتقیم برای ۸۰۰ نفر از دیگر دسـتاوردهای بهره‌برداری از نیروگاه شهید احمد کاظمی اسـت. تدبیر، همت و سرمایه‌گذاری فولاد مبارکه در این پروژه عظیم، گواهی آشکار از نگاه هوشمندانه و حکیمانه، رفتار مسـئولانه و متعهدانه و تعلق‌خاطر و مسـئولیت‌پذیری فـولاد مبارکه بـه همکاری با دولت و همراهـی با مردم برای رفع مشـکلات کشور است که ضمن کاهش ۱۰ درصدی نیاز تولید برق کشور در وضعیت فعلی، برکات زیادی در بخش‌های مختلف به همراه خواهد داشت و امید است ضمن بهره‌برداری از سـایر فازها، اجرای پروژه نیروگاه تجدید پذیر خورشـیدی و طـرح انتقال آب دریای عمان به اسـتان اصفهان در آینده نزدیک، کام هم‌میهنان را شـیرین و مردم را به آینده روشـن ایران اسلامی امیدوارتر کند.

مدیرعامل شرکت چادرملو مطرح کرد:

ضرورت حرکت به سمت فرآوری باطله‌ها

به گزارش دنیای معدن از روابط عمومی چادرملو، در نخسـتین رویداد ملی صنعت دانش بنیان که با حضور شرکتهای پیشران در عرصه دانش بنیان ها در سالن همایش هـای کتابخانه ملـی تهران برگزار گردید، مهندس امیر طاهـر زاده با بیان این مطلب گفت: با توجه به سـرعت جهانی شـدن و رقابت پذیری در صنعت فولاد، افزایش بهره وری و بهبـود عملکرد این صنعت از اهمیت خاصی برخوردار گردیده که تنها از طریق اقتصـاد دانش بنیان و دانش محور امکان پذیر اسـت. وی افزود: در این میان، یکی از سیاست های کشور، توسعه اقتصاد غیر نفتی است و بخش معدن و صنایع معدنی می تواند در این زمینه نقش موثری ایفا کند.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو با اشاره ۴۶ طرح توسعه شرکت با پیش بینی سـرمایه گذاری ۸ میلیون یورو گفت : تدوین ۱۸ اسـتراتژی در دسـتور کار این شرکت است که ۴ استراتژی آن با موضوع نوآوری و همکاری شرکت های دانش بنیان در ارتباط اسـت و موضوعاتی همچون بومی سـازی، حرکت به سمت هوشمندسازی، کسب و کار دانش بنیان و توسعه زیست بوم فناورانه در اولویت قراردارد.

وی تصریح کرد: چادرملو در سـال گذشـته، حدود ۸۰۰ قطعه را بومی سازی کرده است که حدود ۲۵ میلیون یورو صرفه جویی ارزی داشته و نسبت به سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۹ میلیون یورو افزونتر بوده است.

مهندس طاهرزاده با اشاره به اقدام مهم این شرکت به منظور بهره گیری از طرح ها و ایده های نوین در صنعت فولاد اعلام کرد: با تاسیس مرکز نوآوری چادرملو (نوچاد) گام مهم و ارزشمندی در این راستا برداشته شد و اکنون با فراخوان جذب ایده، ۳۰ ایده به دستمان رسیده که ۱۱ طرح را به عنوان طرح های اصلی اعلام کردیم .

وی افزود: انتظار داریم با اسـتقبال شـرکت های دانش بنیان گامهای گسترده تری در جهت بازیافت باطله ها و بهبود فرآیند فولادسازی با هدف افزایش ظرفیت رقابت پذیری برداریم .

مدیـر عامل چادرملو همچنیـن گفت: مهمترین طرح در حال تدوین این شـرکت، ترسـیم نقشه راه شاخص های هوشمند سـازی عملکرد زنجیره فولاد است که در آن گلوگاه های این بخش شناسایی می گردد. تا بتوان فناوری نسل ۴ را در جهت افزایش توان رقابت پذیری در جامعه بین المللی تعمیم بخشیم .

گفتنی اسـت، در حاشـیه این همایش، تفاهم نامه های همکاری میان شرکت های حاضر در این همایش به امضا رسید و از بسته امتیازات ویژه شرکت های دانش بنیان رونمایی شد

حسن پور نماینده مجلس یازدهم:

معادن کوچک مورد غفلت واقع شدند

مریم شمس

عکس: مهدی کاوه‌ای

به گزارش خبرنگار روزگار معدن در استان کرمان، عضـو کمیسـیون اقتصـادی و رییس فراکسـیون اصنـاف مجلس شـورای اسـلامی در همایش روز صنعت و معدن استان کرمان گفت: هیچ بن بستی برای مردان بزرگ وجود ندارد زیرا آنان یا راهی پیدا می‌کنند یا راه را می سـازند و هدف گذاری هشت درصد رشـد اقتصادی در کشوری با چنین ظرفیت های زیادی، کم اسـت که خانه صنعت معدن باید مشوق این رشد باشد.

شـهباز حسـن پور افزود: همه تلاش ها را قبول داریم اما بایـد بپذیرید که در حوزه معادن کوچک کوتاهی کردیم و همه توان و وقت خود را برای چهار شرکت اقتصادی بزرگ استان کرمان گذاشتیم، در حالی که این شـرکت ها راه را پیدا کردند با سرعت پیش می روند، ما باید به سمت واحدهای کوچکی برویم که به کمک ما احتیاج دارند.

وی ابراز داشـت: تلاش و کارهای خوبی در حوزه معادن کوچک مقیاس انجام شـده و فرایند تامین ماشـین آلات ایـن واحدها را در مجلس شـورای اسلامی مصوب کردیم اما مجلس باید پیگیر اجرای این قوانین هم باشد.

نماینـده مردم سـیرجان و بردسـیر در مجلس شـورای اسـلامی بیان کرد: شـرکت شهرک های صنعتی اسـتان کرمان مقدار نیاز این شـهرک ها بـه آب را مشـخص کند تا از خـط دوم انتقال آب خلیج فارس برای حل مسـایل صنعت و کشاورزی استفاده کنیم.

وی ادامه داد: انتقـال آب حوزه به حوزه و خلیج فارس و بازیافت آب باید به صورت ویژه در اسـتان کرمان پیگیری شـود. حسن پور افزود: باید به گونه ای عمـل کنیـم که در کیفیـت و قیمت در داخل و خارج کشـور رقابت کنیم و ایـن، تنها راه نجات ماست.

حسـن پور گفت: یکهـزار و ۳۵۰ واحد فعال در اسـتان کرمان وجود دارد که ۲۵۰ مورد راکد است لذا بایستی تفاهم‌نامه ای برای رفع مشکل این واحد ها و بازگشت آنان به چرخه تولید داشته باشیم.

وی بـا بیان اینکه مسـایل ارزی اشـتباه فاحش بانک مرکزی است تصریح کرد: تکلیف خودروهای شاسی بلند نمایندگان مجلس را یکبار برای همیشه مشـخص می کنیم تا افرادی که ایـن خودروها را گرفتند معرفی شـوند چ، پاسـخ دهنـد و نامه ای نوشـتیم و بزودی تکلیف این موضوع روشـن می شود.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه تا زمانی که اصناف، صنعتگران و تولید کنندگان دلسـوز در مجلس نباشـند، مسایل رفع نمی شود افزود: اجرای کمتر از ۳۰ درصد از برنامه ششم توسعه جای تأسف دارد.

▣ تـراز تجاری کشـور ٦ میلیارد دلار منفی شده است

رییـس کمیسـیون اقتصـادی مجلس شـورای اسـلامی نیز گفت: برای نخسـتین بار در کشور در ۶ ماهه اول یک سـال به ۶ میلیارد دلار تراز منفی در کشـور رسـیدیم که این موضوع باید بررسـی شـود و تیم اقتصادی دولت باید مسـایل این حوزه را بـه رییـس جمهور گـزارش دهنـد. محمدرضا پورابراهیمـی با بیان اینکه ایـن آمار زنگ خطری بـرای صادرات و اقتصاد کشـور اسـت افـزود: این موضوع به معنی نیاز به تغییرات اساسـی در حوزه تصمیم‌های دولت است.

وی بـا بیان اینکه تغییـرات نـرخ ارز باید با اثر صادراتی برای کشورها همراه باشد تصریح کرد: اما سیاست ارزی کشور ایران از مسایل تحریم آغاز می شود و بدون تصمیمات کارشناسی و علمی در بانک مرکـزی، اتفاق می افتد.نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شـورای اسـلامی بیان کرد: غیر از کار علمی و تخصصی راهی برای تاثیر بر اقتصاد کشـور نداریم، سیاست ارزی ما مشخص و در قانون تعیین تکلیف شده است. وی ادامه داد: سیاست ارزی بانک مرکزی سـرکوب صادراتی را رقم می زند و نتیجه آن ۶ میلیارد دلار تراز تجاری منفی کشور می شود. پورابراهیمی تاکید کرد: ارزش پول ملی آثار تورمی بـر مردم وارد کرده و حداقل باید نفع صادراتی این کاهش ارزش پول ملی را ببریم.

وی یادآور شد: در دنیا ارزش پول ملی را هدفمند کاهش می دهند و اثر آن را بر جهش صادراتی می بینند؛ در ایـران ۱۰۰ درصد ارزش پول ملی پایین می آیـد اما اثری در صادرات نمـی بینیم، به طور حتم یک مشکلی وجود دارد که باید بررسی شود.

رییـس کمیسـیون اقتصـادی مجلس شـورای اسـلامی افزود: امسـال پس از چند سال وضعیت تولیدات کشـاورزی اسـتان کرمان بهبـود یافته و زمانی که سیاست ارزی حمایتی از صادرات نداشته باشـیم نتایج مورد نظر حاصل نمی شود و کاهش قاچاق و میزان صادرات یکی از پیامدهای سیاسـت ارزی است. وی ابراز داشت: دولت بخشنامه عوارض صادراتـی مصوب کـرده در حالی که مـا در قانون بودجـه نیم درصد عوارض صادراتی را در راسـتای جهـش تولید دانـش بنیان مصوب کردیـم اما در بخشـنامه دولت تعداد اقلام مشمول عوارض از ۲۸ به ۲۰۰ کالا افزایش یافته است. پورابراهیمی عنوان کرد: ارز ناشـی از صادرات باید به چرخه برگردد اما مشـکل صادرکنندگان نرخ تعهدات ارزی است، نه بازگشت ارز؛ نرخ تعهدات ارزی مورد اختلاف است.

▣ اتفاقـات مثبت در حوزه بین المللی رقم می خورد

نماینـده مردم کرمان و راور در خانه ملت با بیان اینکـه از دولت انتظار داریم که مسـایل بیرونی را تدبیـر کنیم گفـت: اتفاقات مثبتـی در حوزه بین المللـی رقم مـی خورد؛ طی ماه‌هـای آینده اثرات عملکـرد منطقـه ای ایران را در این حوزه شـاهد خواهیـم بـود. وی ادامه داد: مشـکلات این حوزه بـا اقدامات رییس جمهور و دسـتورات مقام معظم رهبری در عرصه میدانی و بین المللی رفع می شود اما در داخل کشـور سیاست ها باید بازنگری شود. پورابراهیمـی افزود: دولت در برخی سیاسـت های عوارضی و صادراتی گفته شده باید بازنگری کند تا نتیجه آن در اقتصاد مشاهده شود.

وی اضافه کـرد: تامین منابع مالی، سـرمایه در گردش، سیاسـت ارزی و تصمیم عوارض صادراتی بانک مرکزی چالش هایی برای صادرات ایران ایجاد کرده اما این مباحـث را هم ورود و حل می کنیم، باید برای خودتحریمی چاره‌ای بیندیشیم.

رییس کمیسـیون اقتصادی مجلس با اشـاره به مالیات ارزش افـزوده گفت: آمادگـی داریم موارد اجـرای ناقـص قانـون را بـرای کمک بـه فعالان اقتصـادی را در سـطح ملی پیش ببریـم.وی بیان کـرد: آینـده اقتصاد کشـور را مثبـت ارزیابی می کنیم، نماگرهای اقتصاد کشور در مسیر تحقق رشد اقتصادی مثبت حرکت می کند، البته مشـکلات و خودتحریمی هم وجود دارد.

▣ کرمـان یکـی از قطـب هـای صنعت و معدن کشور

فرهاد طهماسـبی روز پنجشنبه در همایش روز صنعـت و معدن اسـتان کرمان افـزود: با توجه به نگرانـی فعـالان در بخش معـادن کوچک مقیاس که بیشترین اشـتغال را دارند نیاز است تا حمایت جدی از آنها شـود. وی با اشاره به مشکلات فعالان حوزه معدنی بیان کـرد: بحث اصلاح قانون معادن مدت ها در کمیسـیون صنایع و معادن مجلس در حال بررسـی است که به‌تدریج آماده ارائه به صحن علنی مجلس شـورای اسـلامی می شـود. رییس کمیته معدنی کمیسـیون صنایع و معادن مجلس شورای اسـلامی تصریح کرد: امیدواریم با پیگیری بخـش خصوصی و کمک مجلـس در احکام لایحه هفتم برنامه توسـعه و اختصاص منابع جهت بهبود زیرسـاخت ها، شـاهد رونق بهتر بخـش معادن و صنعت در کشور و اسـتان کرمان باشیم.وی خاطر نشـان کرد: اسـتان کرمان به عنوان یکی از قطب های صنعت و معدن کشـور شـناخته شده و سهم اشـتغال قابل توجهی در تحقق وعده های اشتغالی دولت دارد.

طهماسبی اظهار داشـت: کمک بخش دولتی به معـادن کوچک باید در سیاسـت گـذاری ها، ریل گـذاری ها و لوایـح بودجه سـالانه و برنامه هفتم توسـعه به صورت ویـژه برای اسـتان کرمان دیده شـود تا فعالان معدنی از ایـن حمایت ها بهره مند شوند.وی ادامه داد: کمیسیون صنایع و معادن آماده شنیدن در خواست ها و نیازها و موارد دیگر است و از افکار و سلایق خوب ناامید نیستیم.

▣ فضا بـرای توسـعه اقتصاد کشـور فراهم شود

نایب رییس خانه صنعـت، معدن و تجارت ایران نیز گفت: بخش خصوصی کارهای سختی انجام می دهد اما نباید ناامید شـویم هر چند نباید به بخش خصوصی فشار بیاوریم.

آرمان خالقی افزود: باید منافع ملی را تشـخیص داد ، بـه دنبال آن رفت و بـه موقع عمل کردن در حـوزه منافع ملی بسـیار اهمیـت دارد. وی خاطر نشان کرد: ظرفیت اقتصاد کشور به دلیل مشکلات کم شـده و کشـش آن محدود شـده اسـت و اگر بخواهیم فضا بازتر شـود و اقتصاد توسعه پیدا کند باید فضا برای ارتباط با دنیا فراهم شودکه یک سری شاخص ها دارد.

نایب رییس خانه صنعـت، معدن و تجارت ایران تاکید کرد" قوه قضاییه چند سـالی است که برای حمایت از بخش خصوصی پای کار آمده و به بهبود محیط کسـب و کار کمک می کند ،اگر فضایی که در قـوه قضاییـه وجود دارد در چند سـال قبل در دولت بود وضع خیلی بهتری داشتیم.

وی ادامه داد: برنامه هفتم توسعه که توسط دولت تهیه شـده بود در حد یک برنامه پنج ساله نبود که حاصل عملکرد یکی از روسـای جمهور گذشته در نابودی سـازمان برنامه و بودجه بود، مجلس تلاش کـرد تا برنامه هفتم بهبـود پیدا کند. خالقی اظهار داشـت: نزدیک به پایان برنامه ۲۰ سـاله و سـند چشم‌انداز ۱۴۰۲ هستیم اما به اهداف آن نتوانستیم برسیم و نیاز است برنامه ۲۰ ساله دوم را بنویسیم.

وی بیان کرد: ما راهبرد بلندمدت برای نوشـتن برنامه پنج سـاله نداریم، مقام معظم رهبری حدود یک سال قبل در دیدار با فعالان اقتصادی بر نوشتن برنامه راهبردی توسعه کشور تاکید کردند، اما کسی پاسخگو نیست و چیزی بیرون نیامده است.خالقی افزود: با واردات ماشـین آلات دست دوم و مواد بی کیفیت نمی توانیم بهره برداری کیفی داشته باشیم و باید به اقتصاد رقابتی فکر کنیم.

بـه گـزارش روزگار معدن، همایـش روز صنعت و معـدن با حضور جمعـی از مسـئولان و فعالان اقتصـادی در محل تـالار فرهنگ و هنر کرمان و با تجلیل واحدهای برتر برگزار شد.

صدور گواهی کشف معادن هرمزگان ٦٦ درصد افزایش یافت

رییس سـازمان صنعت، معدن و تجـارت هرمزگان گفت: ۶۳ فقـره گواهـی کشـف موادمعدنی طی ۲ سـال فعالیت دولت سیزدهم در اسـتان صادر شد که ۶۶ درصد نسبت به دوره‌های قبلی افزایش یافته است.

خلیل قاسمی روز شنبه در راستای عملکرد دولت سیزدهم در بخش معادن وصنایـع معدنی هرمزگان در گفت و گویی افـزود: برای صدور این تعداد گواهی کشـف موادمعدنی ۹۹ میلیارد و ۹۸ میلیون ریال هزینه شـد که دراین راسـتا نیز ۱۴۲ درصد افزایش داشته است.

وی با بیان اینکه هرمزگان امسـال رتبه نخسـت کشوریِ در زمینه صدور گواهی کشـف موادمعدنی کسب کرده است، بیان کرد: سـال گذشـته نیز ۷۴ میلیون تن ذخیره معدنی جدید در نقاط مختلف اسـتان هرمزگان با هزینه اکتشـاف افزون بر ۴۹ میلیارد ریال کشف شد.

رییس سازمان صنعت، معدن وتجارت هرمزگان اظهار کرد: همچنین از ابتدای سال‌جاری تاکنون، ۲۶ فقره گواهی کشف معادن در اسـتان صادر شد که نسـبت به مدت مشابه سال قبل که هشـت فقره بـوده، افزایش ۲۲۵ درصدی را نشـان می‌دهد.

قاسمی ابراز کرد: امسـال همچنین ۷۰ میلیون تن سنگ آهن مگنتیت در اسـتان هرمزگان برای کشفیات آماده است کـه تاکنون برای ۱۰ میلیون تن آن پروانه بهره‌برداری صادر شده اسـت.وی یادآورشد: مگنتیت در تولید ورق و نوردهای فولادی کاربـرد دارد که می‌توان با اسـتفاده از این ظرفیت بـرای زنجیـره آهـن ۱۰ میلیون تنـی که بـرای هرمزگان هدفگذاری شده است، این کار را دنبال کرد.

این مسـوول ادامـه داد: در مدت فعالیت دولت سـیزدهم همچنین شـاهد بهره‌برداری از نخسـتین واحد تولید شن و ماسـه در شهرستان بشـاگرد با ظرفیت تولید ۱۸۰ هزار تن درسـال، بهره‌برداری از نخسـتین واحد تولید مس کاتد در شهرسـتان بندرلنگه با ظرفیت تولید سالیانه ۲۰۰ کیلوگرم کاتد مس، و رشـد حـدود ۱۱۸ درصـدی در وصول حقوق دولتی معادن اسـتان که به ۵۹۰ میلیارد ریال رسیده است، بوده‌ایم.

وی بـه احیـا، فعـال سـازی و ارتقای ظرفیت اسـتخراج ۵۰ معدن راکـد و غیرفعال با سـرمایه‌گذاری بیش از ۹۰۰ میلیارد ریال با ۵۵ درصد افزایش اشـاره کرد و گفت: احیای واحدهای صنعتی، معدنی و صنوف تعطیل و نیمه تعطیل در هرمـزگان از برنامه‌های مهم و در اولویت دولت مردمی بوده اسـت که با ایجاد اشـتغال مجدد کارگـران، از ایجاد تبعات سـوء اجتماعی برای خانواده‌های این افراد پیشـگیری شده است.

قاسـمی یادآورشـد: تامیـن ماشـین آلات معدنـی در هرمزگان نیز پس از پنج سـال، امسـال اجرایی شـده است کـه در این طـرح سـرمایه‌گذاران و معـدن‌داران به راحتی می‌توانند ماشـین‌آلات مورد نیاز خود را با تسـهیلات تامین کنند.

رییس سـازمان صنعت، معدن و تجـارت هرمزگان اظهار کـرد: طی فعالیـت دولت سـیزدهم مطالعات شناسـایی و پی‌جویی پهنه‌های اکتشـافی در وسـعتی افزون بر ۲۹ هزار کیلومترمربع انجام شـد که منجر به شناسایی یکهزار و ۲۰۰ کیلومتر مربع محدوده امید بخش جهت ذخایر کانسـارهای فلزی شده است.

اسـتان هرمزگان دارای ۲۰ نوع ماده معدنی و ۳۰۰ معدن فعال با احتسـاب معادن شـن و ماسـه رودخانه‌ای است که این منطقه مسـتعد معدنی در زمینـه بهره‌برداری و فرآوری با هدف جلوگیری از خام فروشـی و در نتیجه صادرات مواد معدنی فرآوری شـده به خارج از کشـور نقش تعیین کننده ای دارد.

سنگ آهن، سنگ گچ، سـنگ نمک، دولومیت، کرومیت، منگنز، مارن، سنگ آهک، خاک صنعتی، سنگ لاشه، سنگ چینی، مرمریت، سـنگ تزئینی، مخلوط کوهی، و جدیدا هم ماده معدنی سیلیس و مگنتیت از معدن‌های فعال و غنی این استان اقتصادی به شمار می‌روند.

صنعت فولاد خودکفاست

مدیرعامل فولاد مبارکه گفت: امروز صنعت فولاد، خودکفا و خودتامیـن اسـت و نه‌تنهـا بـرای مصارف داخلـی فولاد تولید می‌کنیم، بلکه بدنبال احراز جایگاه سـایر کشـورهای تولیدکننده دنیا در زنجیره تامین فولاد هستیم.

محمد یاسـر طیب‌نیا روز جمعه در آیـین افتتاح "نیروگاه شهید کاظمی» فولاد مبارکه افزود: امروز در صنعت فولاد به قُله‌ها نزدیک شـده‌ایم و برای رسیدن به جایگاه هفتم جهان در تولید فولاد، مسیر زیادی را در پیش رو نداریم و اگر کمبود گاز در زمستان و برق در تابستان گذشته نبود، هم‌اکنون رُتبه هفتم جهان را کسب کرده بودیم.

وی ادامه داد: انقلاب اسلامی به ما آموخت که توکل بر خدا و تکیه به اراده ایرانی، راه‌برون رفت از مشکلات است و فولاد مبارکه بعنوان مولود انقلاب و یکی از بزرگترین دستاوردهای کشـور، اینک بزرگتریـن تولیدکننده فـولاد در خاورمیانه و شمال آفریقاست و تولید این واحد صنعتی از تولید بسیاری از کشورهای دیگر مانند عربستان، اسپانیا، مالزی و غیره بیشتر است.

وی تصریح کرد: "نیروگاه شـهید کاظمـی» فولاد مبارکه کـه امـروز افتتاح شـد، نُخسـتین واحـد نیروگاهی کلاس "اف"(F) صنایع است که در کوتاهترین زمان و با ثبت رکورد توسـط پرسـنل و پیمانکاران پُرتلاش به بهره‌برداری رسید، همانطوریکه شـهدا نیز رکورد انسانیت را در تاریخ ایران ثبت کردند.

طیب‌نیـا افزود: اصفهان خطه حماسه‌هاسـت و این دیار با نثار ۲۴ هزار شـهید به انقلاب اسلامی، ۱۰ درصد از شهدای دوران دفاع مقدس را تقدیم کشور کرده است و علاوه بر تاریخ تمدنی، جوانان این خطه در همه عرصه‌ها پیشتاز بوده‌اند.

وی یادآور شـد: اسـتان اصفهان با تولیـد ۴۵ درصد فولاد کشـور، قُطب تولید فولاد ایران است و صنعت فولاد کوشیده اسـت که خودکفا و خودتامین باشـد و امروز با بومی‌سـازی یکصـد هـزار قطعـه و تجهیـزات و مـواد مصرفـی خود به داخلی‌سـازی بیش از ۹۰ درصد از نیازهایش رسـیده و برای رسیدن به ۹۷ درصد نیز برنامه‌ریزی کرده است.

وی اظهار داشـت: دشـمنان فکر می‌کردند با تحریم، روند پیشرفت ما را متوقف می‌کنند و زمانی که از تحریم‌ها جواب نگرفتند، سـال گذشته بزرگترین حمله سایبری صنعتی را بر ایـن واحد(فولاد مبارکه) تحمیل کردند کـه در کمتر از ۳۶ سـاعت با ابتکاراتی که برای نخستین بار در کشور انجام شد، جریان تولید به این کارخانه بازگشت.

وی تصریح کرد: دشـمن بخوبی می‌دانست که توقف فولاد مبارکه به معنای توقف تولید در بسـیاری از صنایع و از بین رفتن امید در کشـور است از این رو حمله سایبری صنعتی را بر این واحد تحمیل کرد که ناکام ماند.

طیب‌نیا با اشـاره بـه آنکـه ۳۰ درصد از سـرمایه‌گذاران فولاد مبارکه صاحبان سـهام عدالت هسـتند، یادآور شد: در سـه سـال گذشـته افزون بر یکصد هزار میلیارد تومان سود بین سـهامداران توزیع شـده اسـت که این علاوه بر سـایر دسـتاوردهای فولاد مبارکه در حوزه اشتغال و مشارکت‌های اجتماعی است.

وی گفـت: فـولاد بـرای ایـران می‌ماند و فولادمـردان ما قُله‌های جدید را فتح می‌کنند و این شرکت بصورت فعال در پروژه‌های مسـوولیت اجتماعی شرکت می‌کند، چرا که فولاد باید به همه مردم منفعت برساند.

وی تاکید کرد: امروز صنایع بسـیاری اعم از کشتی‌سازی، کُنسروسـازی، خودروسـازی و لـوازم خانگـی وابسـته بـه محصولات فولاد مبارکه وابسته هستند و صنعت فولاد حیات بسیاری از صنایع را تضمین می‌کند.

وی یادآور شد: ما مدعی جایگزینی اقتصاد فولادی به جای اقتصـاد نفتی هسـتیم و بر این اراده‌ایم که ایـران را با فولاد ایران بسـازیم و اگر طلا و نقره بعنوان فلزِ اشـراف محسـوب میشـود، فولاد، فلزِ عموم مردم است و طَبق روایات منافع آن نیز باید برای مردم باشد از این رو این واحد صنعتی در ایجاد اشـتغال برای ۴۰۰ هزار نفر بصورت مستقیم و غیر مستقیم در سال‌های گذشته اقدام کرد.

روی موج معدن

نیازهای فناورانه انتخاب نیست یک الزام است

به گزارش روزگار معدن به نقل از ایمیدرو، امیر خرمی شـاد، مدیر عامل شـرکت ملی صنایع مس ایـران در پنل تخصصی نیازهـای فناورانه معدن و صنایع معدنـی، نیازهای فناورانه را یـک الزام دانسـت و افزود: در زنجیره پایین دسـتی مس نیاز به اسـتفاده از ظرفیت های شـرکتهای دانش‌بنیان داریم.زیرا سرمایه گذاری دانشـی و مالکیت فکری ارزشمندتر از سرمایه گذاری مالی اسـت.وی تصریح کرد: در آمد سـال گذشته این شرکت۸۸هزار میلیارد تومان بوده است که سال ۱۴۰۲ به ۱۱۶ هزار میلیارد تومان افزایش خواهد یافت. خرمی شـاد از تغییر چارت سـازمانی این شـرکت و ایجاد بخش فناوری و پژوهش ساخت داخل در شرکت ملی صنایع مس ایران خبر داد و گفت: نمایشـگاه مجازی نیازمندی های قطعات و فناوری توسط این شرکت برگزار خواهد شد. نیازهای فناورانه مجتمع ها در زمینه توسعه پایدار،محیط زیست،اقتصاد چرخشی و هوشمند سازی معادن از جمله مواردی بود که خرمی شـاد به آن اشـاره کرد. از سـوی دیگر محمد یاسـر طیب نیا ،مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه اصفهان از سرمایه گذاری در ۸۸ طرح جدید شتابدهی در این شـرکت خبـر داد. وی از تخصیص بودجه ۳۷۰میلیارد تومانی در بخش تحیق و توسـعه این شـرکت طی سال جاری خبر داد و افزود: سال گذشته ۱۳۰۰قطعه توسط شرکت فولاد مبارکه اصفهان بومی سازی شده است.

روزگار معدن
یکشنبه
• ۹ مهر ۱۴۰۲ • ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ • ۱ اکتبر ۲۰۲۳
• سال ششم • شماره ۱۱۶۱

پرداخت یارانه بنزین به اشخاص تورم زا نیست

پرداخت یارانه بنزین به اشخاص می تواند تامین کننده مسائلی مربوط به دولت باشد مانند پرداخت پول آب و برق در نتیجه این پول از سیستم دولتی خارج نمی‌شود و تورم زا نیست.

محسن زنگنه سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم طی روزهای گذشته گفت: برنامه هفتم توسعه برنامه جدیدی را برای بنزین در نظر گرفته که در آن اختیاراتی به دولت داده شده است؛ ما به دولت این اجازه را دادیم که یارانه حامل‌های سوخت را به شخص دهد، اما بلافاصله گفتیم که نباید نرخ این بنزین یارانه‌ای تغییر کند و اگر دولت بخواهد تغییری در این زمینه ایجاد کند می‌تواند لایحه بیاورد و هر یک از این بندها را تغییر دهد، اما تغییرش سخت می‌شود و رأی دو سوم مجلس را نیاز دارد.

سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم گفت: اولاً دولت اجازه دارد تعیین کند که یارانه را به اشخاص ارائه دهد یا به خودرو؛ همچنین اینکه مقدار بنزین یارانه‌ای چند لیتر باشد نیز در اختیار دولت است اما در هر صورت باید قیمت بنزین ثابت بماند. با این وجود این مساله موافقان و مخالفانی را دارد.

نرسی قربان کارشناس انرژی در گفت و گو با خبرنگار مهر با اشاره به اینکه واگذاری بنزین به اشخاص مسأله‌ای است که از ابتدای مساله یارانه خودرو مطرح شد، گفت: زمانی که این موضوع مطرح شد، کارشناسان معتقد بودند که این یارانه باید به اشخاص پرداخت شود و نه خودرو زیرا کسی که چند ماشین دارد از امکانات مالی بیشتری برخوردار می‌شود و ۵ برابر کسی که یک ماشین دارد یارانه دریافت می‌کند.

وی ادامه داد: در این شرایط کسی که ماشین ندارد، اصلاً یارانه‌ای دریافت نمی‌کند به همین دلیل کارشناسان معتقد بودند که اشخاص باید دریافت کننده بنزین باشند و افرادی که ماشین ندارند می‌توانند حد اقل از این طریق پول آب و برق خود را پرداخت کنند.

این کارشناس انرژی در پاسخ به این سوال که ممکن است چنین طرحی زمینه ساز قاچاق شود گفت: قاچاق سوخت تغییری نمی‌کند زیرا الان کسی که خودرو ندارد سهمیه‌ای که دارد یا به همسایه خود و یا کسی که ماشین دارد می‌فروشد حق هر فردی است زیرا قاچاق از طریق یارانه اتفاق نمی‌افتد

وی در خاتمه یادآور شد: این یارانه علاوه بر خودروها باید به اشخاص پرداخت شود تا بتوانند مسائل مربوط به دولت مانند پرداخت پول آب و برق را تأمین کنند در نتیجه این پول از سیستم دولتی خارج نمی‌شود و تورم زا نیست.

چرا صنایع بزرگ ملزم به احداث نیروگاه هستند؟

مهدی کاوه‌ای

بر اساس آخرین گزارش شرکت برق حرارتی از روند پروژه‌های نیروگاهی صنایع، هم اکنون ۱۸ نیروگاه بخش صنعت وارد مرحله ساخت شده است. ماجرای ملزم شدن صنایع بزرگ به ساخت نیروگاه خودتامین از جمله مسائل مهمی است که به دوره حاضر اختصاص ندارد و برای نخستین بار در نیمه دهه هشتاد شمسی مطرح شد.

با اینکه مجلس و دولت در آن زمان نیز پیگیر ساخت نیروگاه توسط صنایع بزرگ و انرژی بر بودند، اما برق ارزان و عدم الزام قانونی سبب شد تا پس از یک دوره نیروگاه‌سازی صنایع در دهه ۸۰، صنعت دیگر رقبتی برای ساخت واحدهای نیروگاهی از خود نشان ندهد.

اتفاقی که سبب شد تا روند ناترازی میان تولید و مصرف برق کشور تشدید شده و مشکلات جدی برای صنعت برق کشور ایجاد شود. با این وجود در سال ۱۴۰۰ و همزمان با شروع فعالیت دولت سیزدهم بار دیگر دولت بزرگترین مصرف کننده برق کشور یعنی صنایع انرژی بر را ملزم به ساخت واحدهای نیروگاهی کرد و با تصویب قانون مانع زدایی از صنعت برق توسط مجلس شورای اسلامی این روند تسهیل یافت.بر اساس اعلام وزارت نیرو، این اتفاق موجب شد تا در تاریخ ۱۹ مهر سال ۱۴۰۰ و بلافاصله پس از استقرار دولت سیزدهم علی اکبر محرابیان و سیدرضا فاطمی امین وزرای نیرو و صمت در قالب امضای تفاهم‌نامه‌ای احداث ۱۰ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی توسط بخش صنعت و معدن را در دستور کار قرار دهند.

توضیح بیشتر اینکه بر اساس ماده ۴ قانون مانع زدایی از صنعت برق، صنایع انرژی‌بر با هماهنگی وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نیرو مکلفند، حداقل ۹۰۰۰ مگاوات نیروگاه حرارتی با بازدهی حداقل ۵۵ درصد و ۱۰۰۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر و پاک تا پایان سال ۱۴۰۴ از محل منابع داخلی صنایع مذکور احداث کنند. در صورت عدم احداث، تأمین برق این صنایع در شرایط کمبود برق، در اولویت طرح‌های مدیریت مصرف برق وزارت نیرو قرار می‌گیرد.

جزئیات پیشرفت برنامه الزام صنایع به ساخت نیروگاه

پس از امضای این تفاهم‌نامه، بررسی‌هایی به منظور جزئیات ساخت تک تک واحدهای نیروگاهی زیرمجموعه در دستور کار قرار گرفت و ۳ ماه بعد یعنی در تاریخ ۲ بهمن‌ماه سال ۱۴۰۰، اولین قرارداد تفاهم‌نامه وزارت نیرو و وزارت صمت منعقد شد.

بر اساس آخرین گزارش شرکت برق حرارتی از روند پروژه‌های نیروگاهی صنایع، هم اکنون ۱۸ نیروگاه بخش صنعت وارد مرحله ساخت شده و از این تعداد ۲ واحد نیروگاهی در سایت سمنان با ظرفیت مجموع ۳۶۶ مگاوات برق خود را به شبکه کشور تزریق کرده است.

همچنین اولین واحد نیروگاه اختصاصی فولاد مبارکه با ظرفیت ۳۰۷ مگاوات مراحل سنکرون خود را پشت سر گذاشته و برق خود را به این واحد صنعتی عرضه کرده است.

علاوه بر واحدهای نیروگاهی یاد شده، ۱۵ واحد نیروگاهی توسط صنایعی نظیر گل گهر سیرجان، آلومینیوم المهدی، سالکو، فولاد خوزستان، صنعت مس و چادرملو پیشرفت فیزیکی بین ۵ تا ۹۷ درصد دارند.

در همین راستا، سید زمان حسینی، مجری طرح نیروگاه‌های حرارتی صنایع در وزارت نیرو گفت: تا پایان سال ۱۴۰۲، ۱۲۹۵ مگاوات واحد نیروگاهی در قالب الزام قانونی صنایع برای ساخت نیروگاه به مدار تولید برق کشور اضافه می‌شود.

مجری طرح نیروگاه‌های حرارتی صنایع در وزارت نیرو گفت: در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ به ترتیب ۲۷۵۴ مگاوات و ۵۵۸۵ مگاوات نیروگاه برق خود را به مشترکان صنعتی عرضه خواهند کرد.

وی افزود: وزارت نیرو در راستا تسریع در عملیات ساخت این واحدهای نیروگاهی و در قالب تفاهم‌نامه با وزارت صمت به صورت شبانه‌روزی پیشرفت و رفع موانع این واحدهای نیروگاهی را پیگیری می‌کند.

حسینی تاکید کرد: برنامه ۱۰ هزار مگاوات برق صنایع جزئی از برنامه ۳۰ هزار مگاوات ساخت واحدهای نیروگاهی وزارت نیرو است و تاکنون ۳۹ نیروگاه حرارتی و ۴۲ نیروگاه تجدیدپذیر خارج از واحدهای صنایع برق خود را به شبکه تزریق کرده‌اند.

تأمین برق صنایع از بخش خانگی پیشی گرفت

مشترکان صنعتی کشور بزرگترین مشتری صنعت برق کشور هستند و در سال ۱۴۰۲ طی فصل گرم برای اولین بار میزان تأمین برق صنعت کشور از مشترکان خانگی پیشی گرفت. تأمین برق صنعتی نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد نزدیک به ۳۰ درصدی را به ثبت رساند و همین مسئله زمینه افزایش تولید و عرضه کالاهای صنعتی نسبت به تقاضا را فراهم کرد. در این راستا به نظر می‌رسد، توسعه واحدهای نیروگاهی توسط صنایع و همچنین بهینه‌سازی مصرف و استفاده از انرژی برای تولید کالا در سطح استانداردهای بین‌المللی می‌تواند زمینه افزایش سهم صنعت از تأمین برق را فراهم کند.

افزایش تولید و صادرات نفت ایران به گواه آمریکا

وزیر نفت گفت: خوشبختانه با تلاش همکارانم در وزارت نفت آمار تولید و صادرات نفت خام، میعانات و فرآورده‌های نفتی هر روز رو به افزایش است به طوریکه سناتورهای آمریکایی و رسانه‌های غربی هم گفته‌اند در دو سال اخیر روند تولید و صادرات نفت ایران با وجود تحریم‌ها، صعودی بوده است.

جواد اوجی امروز در آیین صبحگاه مشترک بسیجیان صنعت نفت با اشاره به یاد و خاطره محمدجواد تندگویان، وزیر نفت شهید و مجموعه اقدام‌های او در صنعت نفت افزود: اوایل حمله دشمن بعثی به خاک کشورمان و محاصره پالایشگاه نفت آبادان، این شهید گرانقدر کالاها و تجهیزات انبارشده در این پالایشگاه را به پشت جبهه منتقل کرد و در دوران دفاع مقدس همین کالاها کمک شایانی به تعمیرات اساسی همه پالایشگاه‌های کشور کرد.طبق اعلام وزارت نفت، وی اظهار کرد: در ایام دفاع مقدس تأمین امنیت انرژی کشور و سوخت تجهیزات جنگی کشور با پشتیبانی پالایشگاه‌های نفت کشور به‌خوبی انجام شد. وزیر نفت با یادآوری اینکه دفاع از خاک ایران در حمله رژیم بعث عراق مقدس و پاک بود، گفت: در این دفاع رزمندگان اسلام با اراده‌ای سرشار از توسل و توکل به خدا از این کشور دفاع کردند. آرزوی هر رزمنده‌ای این بود که به مقام والای شهادت نائل شود. اوجی با اشاره به حضور خود در جبهه‌های حق علیه باطل توضیح داد: صحنه‌هایی که در آن ایام در این جبهه‌ها رخ می‌داد، هر انسانی را متأثر می‌کرد. در دوران دفاع مقدس و در عملیات تنگه چذابه، این منطقه چند بار بین ایران و عراق دست به دست شد. برخی دوستان نقل می‌کنند پدر و پسری که عضو لشکر امام حسین (ع) استان اصفهان بودند، در شب عملیات به دستور فرمانده از هم جدا شدند و پسر در خط مقدم و پدر در بخش پشتیبانی قرار گرفت. سرانجام در حالی که پسر در خط مقدم به شهادت رسید، پدر برای دفاع از خاک ایران حتی برای تشییع جنازه فرزند شهیدش به عقب برنگشت. این بود دفاع مقدس. وزیر نفت با بیان اینکه امروز در هر ساختمان و اتاق صنعت نفت عکسی از شهدای دوران دفاع مقدس این صنعت نصب شده است، ادامه داد: با وجود بمباران هر روزه جزیره خارک حتی یک روز جریان صادرات نفت خام کشور قطع نشد. امروز نیز با وجود تحریم‌های فلج کننده غرب مردان و زنان این صنعت همچون دوران جنگ نگذاشته‌اند، این صادرات قطع شود و امنیت انرژی کشور به خطر افتد.

گام بلند صنعت پتروپالایشگاهی در دولت سیزدهم

عملیات اجرایی طرح تولید بنزین و پروپیلن در هلدینگ پتروپالایش اصفهان با ظرفیت تولید روزانه ۱۶ میلیون لیتر گازوئیل یورو ۵ فردا آغاز می شود.

در سال‌هایی که کشور تحت بیشترین فشارهای تحریمی قرار گرفته، واحد تصفیه گازوئیل پتروپالایشگاه اصفهان، به جهت دست یافتن به استانداردهای یورو ۵ و تکیه بر متخصصان ایرانی، در دستور کار قرار گرفت. با توجه به وجود تحریم‌ها و عدم همکاری شرکت‌های خارجی، خدمات مهندسی توسط شرکت‌های داخلی نارگان، چگالش و مپنا صورت پذیرفت.

علاوه برآن در راستای عملیاتی کردن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و حمایت از کالاهای ایرانی حدود ۸۰ درصد تجهیزات مورد نیاز برای اجرای این پروژه توسط سازندگان داخلی تهیه، ساخته و توسط شرکت‌های نارگان، چگالش و مپنا تأمین شد.این طرح در دولت سیزدهم به مرحله بهره‌برداری رسید و میزان سرمایه‌گذاری برای احداث طرح، و ۵۱۱ میلیون یورو یا به عبارتی ۶۷،۸۴۸ میلیارد ریال بوده است. اهداف این طرح نیز، کاهش گوگرد در گازوئیل تولیدی پالایشگاه به کمتر از ۱۰ ppm، تولید ۱۶ میلیون لیتر (معادل حدود ۱۰۰ هزار بشکه) در روز گازوئیل یورو ۵، عمل به تکالیف مندرج در قانون هوای پاک، جلوگیری از انتشار ۳۰۰ تن گوگرد در روز، رقابت‌پذیری محصول تولیدی پالایشگاه در بازارهای جهانی طرح‌های آینده است.از طرح‌های دیگری که این پتروپالایشگاه در دستور کار دارد، فرآیند RFCC است که یکی از مهمترین فرآیندهای پالایشگاهی بوده که هدف عمده ساخت آن تبدیل برش‌های سنگین و کم‌ارزش نفتی همچون ضایعات و ته‌مانده‌های نفتی برج‌های تقطیر پالایشگاهی به فرآورده‌های با ارزش و سبک است. ظرفیت خوراک واحد RFCC ۹۱ هزار بشکه است که بیش از ۸۰ درصد خوراک آن از واحد RHU و مابقی که نفت گاز سبک حاصل از برج خلاء و نفت گاز سنگین است از پالایشگاه موجود دریافت می‌شود در کنار و پایین‌دست واحد مذکور واحد پالایشگاهی با تولید هیدروژن شیرین سازی گاز LPG تولید پروپیلن و بنزین نیز طراحی و ساخت می‌شود.محصولات این واحد روزانه ۸ میلیون لیتر بنزین و ۶۰۰ هزار لیتر گازوئیل است. همچنین گاز مایع از دیگر تولیدات این واحد است که خوراک واحدهای پتروشیمی را تأمین خواهد کرد.

الزام قانونی تولید ۱۰ هزار مگاوات برق در صنایع

به گزارش روزگار معدن، سید علی اکبر محرابیان ظهر پنجشنبه در گفتگو با شبکه خبر اظهار داشت: در شروع کار دولت سیزدهم، دولت با ناترازی قابل توجه برق رو به رو بود و خاموشی‌های گسترده تابستان ۱۴۰۰ را در بخش‌های خانگی، صنعتی و ...به یاد داریم.

وی با بیان اینکه دولت سیزدهم در شروع کار خود، برنامه تحولی در حوزه انرژی ارائه کرد که این برنامه شامل سه محور توسعه نیروگاهی، مدیریت مصرف و ارتقا و توسعه شبکه برق بود، خاطرنشان کرد: در توسعه نیروگاهی ۳۰ هزار مگاوات برنامه‌ریزی کردیم که ۱۰ هزار مگاوات آن توسط وزارت نیرو باید انجام شود و خوشبختانه تا امروز هفت هزار و ۳۰۰ مگاوات آن به بهره برداری رسیده استو تا پایان دولت حتماً از احداث ۱۰ هزار مگاوات عبور خواهیم کرد.

محرابیان اضافه کرد: احداث ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه توسط صنایع و ۱۰ هزار مگاوات نیز نیروگاه‌های تجدید پذیر باید صورت گیرد که در بخش نیروگاه تجدید پذیر تاکنون عملیات اجرایی حدود ۶ هزار مگاوات آغاز شده است.

وی ابراز داشت: در بخش توسعه نیروگاهی صنایع نیز بر اساس تاکید رئیس جمهوری و حمایت دولت و همت بلند صنایع و مدیران صنعتی، ۱۴ هزار مگاوات تفاهم نامه امضا شد که تا امروز عملیات احداث پنج هزار و ۶۰۰ مگاوات نیروگاه توسط صنایع آغاز شده و تا این لحظه ۲ واحد نیروگاهی در سمنان به بهره‌برداری رسیده است.وزیر نیرو افزود: سومین واحد نیروگاهی صنایع نیز فردا در اصفهان به بهره برداری خواهد رسید.

محرابیان ادامه داد: امید است تکلیف قانونی که در ماده چهار قانون مانع زدایی نیز بر آن تاکید شده است هر چه سریع‌تر توسط صنایع انجام شود زیرا قانون ملزم کرده که تأمین برق صنایع انرژی بر تا ۱۰ هزار مگاوات بر عهده این صنایع باشد.

وزیر نیرو ضمن تقدیر مدیرعامل فولاد مبارکه گفت: شرکت فولاد مبارکه اصفهان به سرعت احداث ۲ واحد گازی را در سطح کلاس (اِف) شروع کردند که واحد اول فردا به شبکه متصل می‌شود و واحد دوم هم بزودی بهره برداری خواهد شد، واحد سوم این نیروگاه که واحد بخار است مقدمات ساخت آن شروع شده است.

خیز نفت برای صعود به ۱۰۰ دلار

قیمت نفت در معاملات روز جمعه تحت تاثیر تقاضای قوی برای سوخت در تعطیلات چین، افزایش یافت و به سوی رشد هفتگی حدود دو درصدی، گام برمی دارد.

بهای معاملات نفت برنت برای تحویل در نوامبر که روز جمعه منقضی می شود، با پنج سنت افزایش، به ۹۵ دلار و ۴۳ سنت در هر بشکه رسید.بهای معاملات نفت برنت برای تحویل در دسامبر، با ۱۳ سنت افزایش، به ۹۳ دلار و ۲۳ سنت در هر بشکه رسید. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا نیز با ۱۶ سنت افزایش، به ۹۱ دلار و ۸۷ سنت در هر بشکه رسید.

هر دو شاخص در معاملات روز گذشته که معامله گران به سودگیری از افزایش قیمت ها پرداخته بودند، حدود یک درصد کاهش داشتند.

بهبود داده های اقتصادکلان در چین که بزرگترین واردکننده نفت در جهان است به همراه تقاضای قوی برای سوخت در این کشور که تعطیلات یک هفته ای «هفته طلایی» را از روز جمعه آغاز کرد، از قیمت ها پشتیبانی کرده است. تحلیلگران گروه بانکی ANZ در یادداشتی نوشتند: افزایش سفرهای بین المللی در طول تعطیلات «هفته طلایی»، تقاضای چین برای نفت را تقویت کرده است.

انتظار می رود سفرهای داخلی هم تقاضا برای سوخت را افزایش دهند. داده های اپلیکیشن پرواز «یومی تریپ» نشان داده که میانگین پروازهای روزانه رزرو شده، یک پنجم بالاتر از «هفته طلایی» در سال ۲۰۱۹ پیش از شیوع کرونا بوده است.

در این بین، جدیدترین آمار منتشره نشان داد که اقتصاد آمریکا روند رشد قوی را در سه ماهه دوم سال میلادی جاری، حفظ کرده و به نظر می رسد فعالیت اقتصادی در این سه ماهه، سرعت پیدا کرده که نشان داده قوی ماندن تقاضا برای سوخت است. محدود ماندن عرضه نفت در آمریکا، از قیمت ها حمایت بیشتری کرده است. سطح ذخایر نفت کاشینک اوکلاهاما که هاب تحویل معاملات وست تگزاس اینترمدیت است، به پایینترین حد خود از ژوئیه سال ۲۰۲۲ نزول کرده است.

معامله گران منتظر دیدار هفته آینده تولیدکنندگان اوپک پلاس و تصمیم عربستان سعودی درباره ادامه کاهش عرضه اضافی پس از رشد حدود ۳۰ درصدی قیمت ها در سه ماهه سوم سال میلادی جاری هستند.نشست کمیته وزیران اوپک پلاس برای چهارم اکتبر برنامه ریزی شده است.

بر اساس گزارش رویترز، تحلیلگران بانک ملی استرالیا در یادداشتی نوشتند: نشست هفته آینده اوپک، آپدیت مهمی برای بازار خواهد بود، زیرا احتمال کاهش عرضه داوطلبانه از سوی آرامکو، افزایش پیدا کرده است.

گرانی ۳۰ درصدی نفت در سه ماه گذشته

قیمت نفت در معاملات روز جمعه، به دلیل سودگیری و نگرانی‌های اقتصادی، یک درصد کاهش یافت اما در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳، رشد حدود ۳۰ درصدی را به ثبت رساند که قوی‌ترین عملکرد سه ماهه در یک سال گذشته بود.

بهای معاملات نفت برنت برای تحویل در نوامبر با هفت سنت کاهش، در ۹۵ دلار و ۳۱ سنت در هر بشکه بسته شد. قرارداد تحویل دسامبر نفت برنت با ۹۰ سنت کاهش، در ۹۲ دلار و ۲۰ سنت در هر بشکه بسته شد. نفت برنت حدود ۲.۲ درصد رشد هفتگی داشت و سه ماهه سوم را با رشد۲۷ درصدی به پایان برد.

بهای معاملات نفت وست تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۹۲ سنت کاهش، در ۹۰ دلار و ۹۷ سنت در هر بشکه بسته شد و برای کل هفته یک درصد رشد هفتگی نشان داد. شاخص نفت آمریکا در سه ماهه سوم، ۲۹ درصد رشد کرد.

با نزدیک شدن بهای معاملات نفت به ۱۰۰ دلار در هر بشکه، بسیاری از سرمایه‌گذاران با در نظر گرفتن تداوم نگرانی‌های اقتصادی، به سودگیری از رشد اخیر قیمت‌ها پرداختند.طبق نظرسنجی بانک فدرال رزرو دالاس، فعالیت نفت و گاز در ایالت‌های تولیدکننده انرژی آمریکا با جهش اخیر قیمت‌ها، افزایش پیدا کرده است. بنا بر آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تولید نفت خام آمریکا در ژوئیه، به بالاترین رکورد از نوامبر سال ۲۰۱۹ رسید. لائل برینارد، مشاور اقتصادی ارشد کاخ سفید اظهار کرد: سرمایه‌گذاران به احتمال تعطیلی جزئی دولت آمریکا در روز یکشنبه فکر می‌کنند که ریسک غیرضروری برای اقتصاد تاب‌آور آمریکا ایجاد کرده است. نگرانی‌ها نسبت به اقتصاد چین هم با تعلیق معاملات سهام گروه سازنده املاک اورگراند، تشدید شد. معاملات سهام این شرکت در پی گزارش هایی مبنی بر این که مدیر عامل اورگراند تحت نظر پلیس قرار گرفته است، تا اطلاع ثانوی به حال تعلیق درآورد.

یادداشت

سه گرفتاری تولید برق سبز در ایران

ابوالفضل احمدی
دانشیار دانشگاه علم و صنعت ایران

امروزه اکثر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از انرژی‌های تجدیدپذیر برای رفع نیازهای خود استفاده می‌کنند. استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر از آلودگی محیط‌زیست که دغدغه بسیاری از دولت‌ها محسوب می‌شود، جلوگیری می‌کنند. در این میان، ایران هم به‌عنوان یک کشور بزرگ تولیدکننده نفت، برای برنامه‌های بلندمدت انرژی خود به‌طور فزاینده‌ای به منابع انرژی غیرفسیلی، به‌ویژه انرژی‌های تجدیدپذیر نیاز دارد. حال سوالی که مطرح می‌شود این است که کشورمان چقدر در مسیر تولید انرژی‌های پاک موفق بوده است؟ بررسی‌ها نشان می‌دهد که طی ۲۰ سال گذشته ۱/۵ درصد از میزان برق تولیدی ایران از انرژی‌های تجدیدپذیر تامین شده است. این در حالی است که ایران پتانسیل بیشتری برای استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر دارد. مناطق مختلف ایران پتانسیل بادی، خورشیدی و زمین گرمایی بالایی دارند که از آنها برای تامین نیازهای برق به اندازه کافی استفاده نشده است.

یکی از مهم‌ترین معیارهای اساسی سنجش توسعه، مصرف انرژی در کشورهاست. دو منبع انرژی وجود دارد: انرژی‌های تجدیدپذیر (زمین گرمایی، خورشیدی، باد و...) و انرژی‌های تجدیدناپذیر (سوخت‌های فسیلی). در طول قرن گذشته، سوخت‌های فسیلی تامین کننده اصلی مصرف انرژی در جهان بوده‌اند. در کشورهای مختلف، نفوذ منابع انرژی تجدیدپذیر یک جنبه حیاتی برنامه‌ریزی‌شده برای توسعه داشته است. اما گسترش انرژی تجدیدپذیر این معادله را برهم زد؛ زیرا آنها مزایای متعددی مانند توسعه اقتصادی و فناوری، کاهش اثرات تغییرات آب‌وهوا و عدم‌انتشار گازهای گلخانه‌ای را نیز در پی داشتند. ایران دارای برخی از ذخایر غنی نفت و گاز جهان است، به‌طوری که از نظر ذخایر نفت‌خام در رتبه چهارم و از نظر ذخایر گاز طبیعی در رتبه دوم قرار دارد.

استقرار انرژی‌های تجدیدپذیر انگیزه‌های متعددی در کشورهای غنی از منابع دارد. ایران به دلایل مختلف، از جمله افزایش جمعیت، پتانسیل بالای منابع تجدیدپذیر و مزیت‌ها نیاز به استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر و پایدار دارد. مزایای غیرمستقیم دیگری نیز وجود دارد؛ از جمله تنوع اقتصادی، امنیت انرژی، مشاغل با کیفیت بالا، تعادل تجاری پایدارتر و سرمایه‌گذاری‌های تجاری جدید، کاهش بار یارانه سوخت‌های فسیلی و به حداقل رساندن خطرات مربوط به انتشار گازهای گلخانه‌ای تغییردهنده آب‌وهوا. این در حالی است که به دلیل تنوع آب‌وهوایی و وسعت کشور، طیف وسیعی از منابع انرژی تجدیدپذیر را می‌توان در ایران اکتشاف کرد.

نرخ رشد و توسعه در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران نسبت به سال‌های قبل بالاتر بوده، اما زمانی که این رشد را با توسعه‌ای که حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در سطح جهان داشته مقایسه کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که این روند بسیار کند بوده است. اما چرا؟ در ادامه به دسته عواملی که باعث عدم‌رشد کافی در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر می‌شود می‌پردازم.

نرخ ناهماهنگ خرید و فروش برق تجدیدپذیر: واقعیت این است که ساتبا برای اصلاح الگوی مصرف و تشویق به راه‌اندازی نیروگاه‌های تجدیدپذیر در بخش خصوصی، سعی کرده است نرخی جذاب را برای خرید تضمینی برق تجدیدپذیر تصویب کند. اما علاوه بر اینکه این نرخ شاید دیگر از نظر سرمایه‌گذار به‌قدر کافی جذاب محسوب نشود، مشکل دیگری نیز وجود دارد. وقتی که ساتبا این برق را از تولیدکننده می‌خرد و به دلیل نظام تعرفه‌گذاری یارانه‌ای این برق با قیمتی کمتر به دست مصرف‌کننده و مشترک می‌رسد، اولین موازنه ناصحیح اقتصادی رخ می‌دهد. اختلاف قیمت خرید تضمینی و فروش از عوارض برق توسط دولت پرداخت می‌شود که این خود باعث ایجاد ساختار ناکارآمدی می‌شود که اولین پیامد آن عدم‌پرداخت‌های منظم به تولیدکنندگان برق تجدیدپذیر است.

فقدان فرهنگ‌سازی کافی در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر: فقدان فرهنگ‌سازی کافی در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر شاید حتی بیشتر از بحث‌های مالی موثر باشد؛ چرا که وقتی یک امر به‌خوبی جا بیفتد و فرهنگ‌سازی به طور صحیح صورت بگیرد، اقبال بیشتری برای جذب سرمایه و توجه دولتمردان نیز پیدا می‌کند. تصور غلط درباره ضربه به اقتصاد نفت: جالب‌ترین بخش قصه مربوط به باوری است که برخی درباره ضربه زدن انرژی‌های تجدیدپذیر به نفت ایران دارند. این افراد تصور می‌کنند با رشد و توسعه تجدیدپذیرها ایران شاید از بعد اقتصاد نفتی با ضربه مواجه شود و دیگر کسی خریدار سوخت تجدیدناپذیر ما نباشد. واقعیت این است که این نگاه از ریشه اشتباه است. چه ما در حوزه تجدیدپذیرها رشد کنیم و چه نه، دنیا به این سو می‌رود و روزبه‌روز نیازش را به سوخت‌های فسیلی کمتر می‌کند. حالا اگر خودمان بتوانیم نیازمان را به تجدیدناپذیرها کمتر کنیم و بخشی از انرژی موردنیازمان را از منابع پاک تامین کنیم، قطعا این سهم به فروش و صادرات اختصاص پیدا می‌کند و سود بیشتری نسبت به مصرف آن در داخل نصیب کشور خواهد شد. حتی عربستان که بزرگ‌ترین فروشنده نفت در خاورمیانه است نیز امروز به تجدیدپذیرها رو کرده و افق‌های سبزی برای توسعه و رشد در این حوزه برای خود طراحی می‌کند و این امر نه‌تنها با موفقیت در فروش نفت بیشتر منافاتی نخواهد داشت، بلکه به دلیل تامین انرژی موردنیاز از طریقی دیگر، به تقویت اقتصاد انرژی هم کمک می‌کند. کمرنگ بودن بحث آموزش علمی و آکادمیک، هزینه بالای تولید و استفاده از برق تجدیدپذیر، گران بودن تجهیزات برق خورشیدی، فقدان بومی‌سازی ساخت ادوات و تجهیزات و هزینه زیاد واردات از دیگر دلایل عدم‌رشد و توسعه کافی در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران هستند. همان‌طور که نفت یکی از سرمایه‌های ملی ما به شمار می‌رود، تابش بی‌دریغ آفتاب، وزش باد و همچنین انرژی‌های زمین گرمایی نیز جزو سرمایه‌های سرزمینی ما هستند و عدم‌استفاده از آنها و تکیه کردن صرف به یکی از انواع سرمایه‌ها، می‌تواند از هر لحاظ بخش انرژی، اقتصاد و بسیاری از سیاست‌های کشور را دستخوش آسیب کند. وقتی اقتصاد و انرژی کشور تنها به یکی از انواع انرژی و آن هم نوع تجدیدناپذیر و فسیلی آن وابسته باشد، آسیب‌های جبران‌ناپذیری رخ می‌دهد. بنابراین بهتر است که ما هم به رشد و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر بسیار جدی‌تر نگاه کنیم و تولید برق از راه‌های تجدیدپذیر را نه‌تنها تهدیدی برای اقتصاد نفتی خود تلقی نکنیم، بلکه به‌عنوان یک فرصت برای کاهش بسیاری از فشارها و مسائل مربوط به حوزه انرژی که امروز با کمبود و فقدان مواجه است از آن استفاده کنیم. همان‌طور که گفته شد، منابع انرژی تجدیدپذیر در ایران درست به اندازه منابع تجدیدناپذیر و فسیلی غنی هستند و عدم‌استفاده از آنها به قدری غیرمنطقی است که شاید نسل‌های آینده ما را به خاطر این کوتاهی نبخشند.

روزگار معدن

یکشنبه
● ۹ مهر ۱۴۰۲
● ۱۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۵
● ۱ اکتبر ۲۰۲۳
● سال ششم
● شماره ۱۱۶۱

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر: ۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲
امورمشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه: صمیم

E-mail:info@madandaily.com ● https://t.me/rozegarmadan ● www.twitter.com/Madandaily ● www.instagram.com/Madandaily www.rouzegaremadan.ir

بورس کالا میزبان ۵۷۰ هزار تن گندله

روز گذشته در تالار محصول‌های صنعتی و معدنی ۵۷۰ هزار تن گندله سنگ آهن، ۱۲۷ هزار تن آهن اسفنجی، ۵۵ هزار و ۷۲۵ تن شمش بلوم، ۱۷ هزار و ۷۲۴ تن میلگرد، ۱۲ هزار تن ورق گالوانیزه خودرو، عرضه شد. تالارهای بورس کالای ایران در نخستین روز هفته میزبان عرضه یک میلیون و ۸۵۳ هزار و ۹۹۸ تن انواع کالا و محصول بود. در تالار محصول‌های صنعتی و معدنی ۵۷۰ هزار تن گندله سنگ آهن، ۱۲۷ هزار تن آهن اسفنجی، ۵۵ هزار و۷۲۵ تن شمش بلوم، ۱۷ هزار و ۷۲۴ تن میلگرد، ۱۲ هزار تن ورق گالوانیزه خودرو، یک هزار و ۷۴۸ تن تیرآهن، یک هزار و ۱۵۰ تن ورق سرد خودرو و ۲۰۰ تن ورق سرد لوازم خانگی عرضه شد. ضمن اینکه ۱۵ هزار و ۵۹۸ تن مواد پلیمری و شیمیایی نیز در تالار پتروشیمی و فرآورده های نفتی عرضه شد و تالار صادراتی عرضه ۷۲ هزار و ۲۵۰ تن قیر و ۲۰۰ تن الکیل بنزن سنگین را شاهد بود. در تالار حراج باز ۵۴۲ هزار و ۸۰۰ تن کنسانتره سنگ آهن، ۲۰۰ هزار تن سنگ آهن کلوخه، ۲۰۰ هزار تن سنگ آهن دانه بندی، ۲۸ هزار تن وکیوم باتوم و ۳۳۴ تن متیلن دی فینیل دی ایزوسیانات عرضه شد.

کارتن

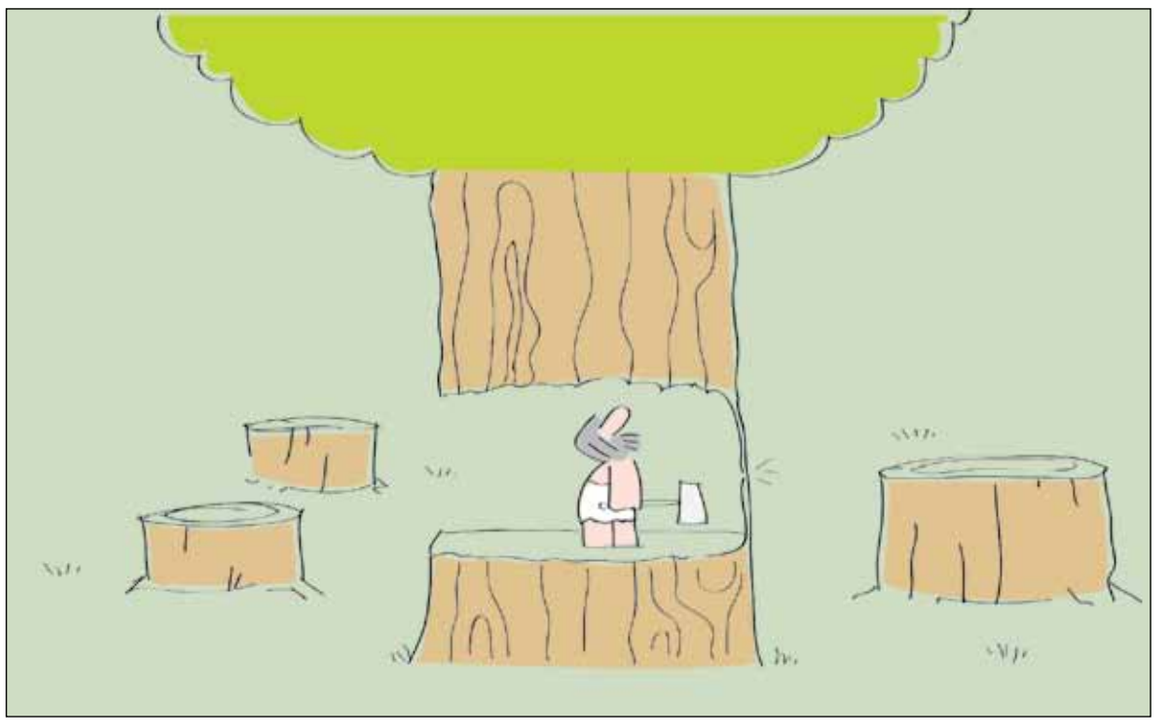

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

جاماندگی بورس از کم‌ریسک‌ها

پوریا نوری: بررسی اعداد و ارقام بازار سهام نشان می‌دهد که شاخص کل بورس تهران در ۶ماه نخست سال جاری با رشد ۲/ ۸درصدی همراه شده است. این در حالی است که اوراق بادرآمد ثابت در همین مقطع زمانی، به‌طور میانگین ماهانه بازدهی ۲درصدی را نصیب صاحبان خود کرده‌است. این موضوع حاکی از عملکرد ضعیف بازار سهام به‌عنوان یک بازار پرریسک است.

بورس تهران در حالی هفته معاملاتی منتهی به چهارشنبه (۵مهر سال‌جاری) را به اتمام رساند که بررسی اعداد و ارقام مرتبط با بازار سهام گویای این نکته است که بورس تهران در جدال با کم‌ریسک‌ترین کلاس‌های دارایی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری (اوراق‌بهادار بادرآمد ثابت مانند سپرده بانکی، اسناد خزانه، اوراق دولتی و صندوق‌های بادرآمد ثابت) نیز قافیه را به سختی واگذار کرده‌است. بازدهی شاخص‌کل بورس تهران تا پایان روز معاملاتی چهارشنبه هفته گذشته، تقریبا ۷درصد بوده‌است. اگر اوراق‌بهادار با درآمد ثابت به‌صورت ماهانه ۲درصد بازدهی را برای صاحبان خود به ارمغان آورده‌باشند، می‌توان گفت که بدون مرکب‌کردن سود کسب‌شده در این کلاس‌های دارایی، بازدهی اکتسابی ساده در این اوراق تا پایان شهریور سال‌جاری ۱۲درصد بوده که روایتگر این نتیجه است که بورس تهران (به‌عنوان یک بازار پرریسک) در جدال با اوراق بدون‌ریسک، شکست سختی را متحمل شده‌است.

حقیقت رنگ دیگری به خود گرفته

سرمایه‌گذاران با توجه به ذائقه سرمایه‌گذاری خود راهی بازارهای دارایی مختلف می‌شوند. اگر سرمایه‌گذاران دارای روحیه ریسک‌پذیری باشند، روانه بازارهای پرریسکی مانند بازار سهام می‌شوند. اگر سرمایه‌گذاران خاصیت ریسک‌گریزی داشته باشند، اوراق بادرآمد ثابت مانند سپرده‌های بانکی، اوراق دولتی، اوراق مشارکت، واحدهای صندوق‌های بادرآمد ثابت و اسناد خزانه را به‌عنوان مأمن سرمایه خود انتخاب می‌کنند. وقتی سرمایه‌گذاری در بازاری مثل بازار سهام سرمایه‌گذاری می‌کند، ریسک زیادی متوجه سرمایه وی می‌شود و طبیعتا با توجه به میزان بالای این ریسک، فرد توقع کسب بازده بالاتری نسبت به سایر بازارهای دارایی و به‌خصوص بازار اوراق بادرآمد ثابت را دارد.

لازم به ذکر است که بازار اوراق بادرآمد ثابت مناسب افراد ریسک‌گریز است و هیچ ریسکی در این اوراق متوجه سرمایه افراد نیست.

حال در مقام واقعیت و پس از گذشت ۶ ماه از سال‌جاری، اعداد و ارقام گویای این نکته هستند که حقیقت رنگ دیگری به خود گرفته و برخلاف انتظارات عمل کرده‌است. بورس تهران که در ابتدای سال، انتظارات فوق‌مثبتی را فراروی خود ترسیم کرده و فعالان این بازار به‌دستیابی به قلل بالاتر امیدوار بودند، به یکباره با رنگ‌باختن آرزوها و آمال خود در میانه‌های بهار مواجه شدند و روند بازار دگرگون شد و معاملات بازار سهام با عقب‌نشینی از کانال دومیلیون و ۵۰۰هزارواحدی (بالاترین کانال تجربه‌شده شاخص‌کل) توام شد و در مقاطعی حتی نماگر اصلی بازار سهام، کانال یک‌میلیون و ۹۰۰هزارواحدی را نیز ملاقات کرد. بازار سرمایه‌ای که با توجه به ریسک بالایی که در دل خود دارد، بازدهی‌های بیشتری را نصیب سرمایه‌گذاران می‌کرد، نتوانست انتظارات را برآورده سازد و ریسک اهالی و فعالان این بازار در بازه ۶ماهه نخست سال‌جاری، پاداش خاصی را نصیب این گروه نکرد، تا بسیاری از این افراد عطای بازار سهام را به لقای آن ببخشند و در مسیر خروج از بازار سهام نیز دودستگی دیگری بین این افراد شکل‌گرفت. گروهی با وجود اینکه در بازارهای موازی دیگر مثل ارز و طلا، روند خاصی مشهود نبود، راهی این بازارها شدند و گروه دیگری نیز پول خود را در اوراق‌بهادار بادرآمد ثابتی که انواع آن در بالاتر ذکر شد، سرمایه‌گذاری کردند که اکنون پس از سپری‌شدن ۶ ماه از سال‌جاری، آمار گویای این است که این افراد حداقل تا بدین جای کار، استراتژی و مسیر بهتری در قیاس با فعالان بورس تهران انتخاب کرده‌اند. به‌رغم اینکه بازار سهام به‌عنوان یک بازار پرریسک، صرفا ریسک (بازدهی مازاد بر نرخ بدون‌ریسک) بیشتری را برای سرمایه سرمایه‌گذار مطالبه می‌کند، اما در نیمه نخست سال‌جاری این مهم محقق‌نشده و بورس تهران حتی از کم‌ریسک‌ترین کلاس‌های دارایی نیز جامانده است.

اعداد و ارقام چه می‌گویند؟

بررسی اعداد و ارقام بازار سهام در ۶ ماهه نخست سال‌جاری نمایانگر عدد ۲/ ۸درصد در مقابل بازدهی نماگر اصلی بازار سهام است. شاخص‌های بازار سهام، بعد از تجربه سه‌فصل متوالی مثبت یعنی پاییز و زمستان سال‌گذشته و بهار سال‌جاری، تابستان سال‌جاری را در محدوده سرخ تابلوی معاملاتی به اتمام رساندند. بدبینی مفرطی که از میانه‌های بهار در صحنه معاملات تالار شیشه‌ای شکل‌گرفت، به جریان معاملات گرم‌ترین فصل سال‌نیز رسوخ و سرایت کرد و سبب شد تا این فصل، هر سه شاخص اصلی بازار سهام با بازدهی منفی همراه شوند. حال باید دید که بازار سهام در فصل خزان به کدامین سمت و سو متمایل خواهد شد و آیا بازار خواهد توانست به مانند سال‌گذشته در مدار صعودی قرار بگیرد و سقف‌های تجربه‌شده در بهار سال‌جاری را مجددا لمس کند یا خیر.

به کرات اشاره‌شده است که بورس تهران در شرایط کنونی به تزریق اخبار مختلفی در کلیت خود و پیرامون صنایع مختلف نیازمند است تا بتواند استوارتر گام برداشته و خود را به قلل بالاتر برساند. محرک‌هایی که در مقطع کنونی، فقدان آنها در بازار سرمایه بیش از هر زمان دیگری مشهود و قابل‌ردیابی است. در سال‌گذشته، وقوع بحران و جهش ارزی که از اوایل مهر آغاز شد، قطار قیمت‌های بورس تهران را به ایستگاه‌های جلوتر هدایت کرد و سبب شد تا بازار سهام نیز با رشد پرشتابی در بازه اسفند سال‌گذشته تا میانه‌های سال‌جاری همراه شود، اما با توجه به شرایطی که این روزها بر صحنه و صفحه اقتصاد کلان کشور جاری و ساری است، می‌توان پیش‌بینی کرد؛ نرخ ارز تا پایان سال به نوسان محدود خود در محدوده‌های کنونی ادامه دهد و در نتیجه نمی‌توان از این ناحیه برای بازار سهام چشم‌انداز روشنی را متصور شد. گفتنی است که بازار سهام با وجود فاصله‌گرفتن شاخص‌ها از قله‌های تاریخی خود، همچنان اختلاف فاحشی با مقادیر شاخص‌ها در آبان سال‌گذشته دارد. شاخص‌کل بورس تهران اکنون، ۶۹درصد و شاخص هم‌وزن نیز ۱۰۲درصد بالاتر از کف آبان سال‌گذشته جای گرفته‌اند.

در هفته گذشته شاخص‌کل با افت ۱/ ۱درصدی همراه شد و نماگر هم‌وزن نیز ۴۴/ ۰درصد از ارتفاع خود را از دست داد. میانگین هفتگی ارزش معاملات نیز در محدوده ۳هزار و ۹۸۲میلیاردتومان قرارگرفت وهزار و ۱۲۱میلیاردتومان پول نیز از گردونه معاملات خارج شد.

پیش‌بینی دو کارشناس از شاخص ۳.۱میلیونی بورس

دو کارشناس ضمن انتقاد از حاشیه سازی برخی مسئولان برای بورس کالا و پیش بینی شاخص ۳.۱ میلیون واحدی تا پایان سال، پیشنهاد به دولت برای کاهش قیمت سیمان و فولاد دادند.

دو کارشناس بازار سرمایه در واکنش به اظهارات رئیس مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی اجرای سیاست‌های کلی نظام و وزیر راه درباره ساز و کار بورس کالا در گفت و گو با دنیای اقتصاد ضمن پیش بینی شاخص ۳.۱ میلیون واحدی تا پایان سال پیشنهاد دادند برای کاهش قیمت سیمان و فولاد، دولت گاز سوخت صنایع را رایگان کند.

بررسی کارشناسانه یک اظهارنظر!

امیررضا اعلاباف، اخیرا یاسر جبرائیلی در توییتر اعلام کرده، ۴۰شرکت بورسی اعم از بانکی، فولادی، پتروشیمیایی و پالایشی سال ۱۴۰۱مجموعا ۹۵۷ هزار میلیارد تومان سود عملیاتی داشتند که در ۱۴۰۰ این رقم ۸۰۰هزار میلیارد تومان بود. این سود نجومی که از سفره ملت کسر شده نه حاصل بهره‌وری که حاصل جهانی‌سازی قیمت‌ها و ساز و کار حراج بورس کالا است. باید به این غارت سازمان یافته پایان داد. این اظهارات با واکنش‌های متعددی از سوی فعالان بازار سرمایه و کارشناسان اقتصادی روبرو شده است. بطور کلی تنها مقصر تورم و افزایش قیمت‌ها دولت و انحصار چاپ پول متعلق به بانک مرکزی است. لذا در ساز و کار بورس کالا یا بازار آزاد، تولیدکنندگان یا مصرف‌کنندگان مقصر افزایش قیمت‌ها و علت تورم نیستند و صرفا معلول آن محسوب می‌شوند. این موضوع با افزایش حجم پول در گردش در سطح ثابت تولید منجر به رشد سطح قیمت‌ها می‌شود و شرکت‌ها صرفا جهت پوشش رشد زنجیروار هزینه‌ها از یوتیلیتی گرفته تا مواد اولیه و حقوق و دستمزد و در راستای حفظ منافع سهامداران و حاشیه سود و عدم کاهش بازده سرمایه شرکت اقدام به افزایش قیمت‌ها می‌کنند. پس دیدگاه افرادی نظیر یاسر جبرائیلی در مخالفت با ساز و کار بازار آزاد و تاکید بر اقتصاد متمرکز، بدون پشتوانه علمی و صرفا خوراک رسانه‌ای است که گسترش رانت و منافع خاص را به دنبال دارد. اگر قصد کاهش قیمت سیمان و فولاد را دارند، می‌توانند از دولت درخواست کنند گاز سوخت را رایگان تخصیص دهد تا این شرکت‌ها بتوانند با قیمت پایین‌تر اقدام به‌فروش محصولات برای پروژه‌های دولتی کنند یا مابه‌تفاوت نرخ بورس کالا و نرخ مدنظر دولت پرداخت شود و از جیب سهامداران مظلوم عنایت نکنند. به‌نظر می‌رسد هیچگونه یارانه‌ای در اقتصاد ایران بطور حقیقی وجود ندارد. لذا اقتصاد ساختار دورانی دارد و هر کسری که در یک نقطه ایجاد می‌شود با مازاد در بخش دیگر جبران می‌شود که عموما چاپ پول و تورم است.

دورنمای نیمه دوم بازار

نیلوفر اقوامی، هفته نخست مهر ماه وزیر راه، بورس کالا را مقصر گرانی مسکن دانست و راهکار کنترل بازار مسکن را خروج سیمان و فولاد از بورس کالا دانست. این اظهارات منجر به التهاب نمادهای مرتبط شد. کلیت بورس در اوایل هفته قبل از اظهارات بذر پاش تبعیت کرد و آهنگ بسیار ملایم نزولی را پشت سر گذاشت. برای جلوگیری از واکنش‌های مقطعی، مطلوب است تجزیه و تحلیل‌های مقامات پس از امکان‌سنجی و قطعیت، رسانه‌ای شود. با توجه به‌وجود چهار روز معاملاتی در هفته گذشته، کندل هفتگی در سه روز نخست هفته منفی و چهارشنبه مثبت بود و توانست در مجموع ۱.۱ درصد کاهش ارتفاع را تجربه کرد و شاخص از ۱۲۱۲. به ۲۰۹۷ میلیون واحد رسید. البته با توجه به روند مناسبات سیاسی، آزادسازی پول‌های بلوکه ایران در کره‌جنوبی و مبادله زندانیان، تغییر نرخ پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا و عوامل اثرگذار مثبت دیگر، انتظار می رود در نیمه دوم سال گزارش‌ها نسبت به نیمه‌نخست عملکرد بهتری خواهند داشت و با حفظ شرایط فعلی شاخص همگام با ورود پول و بالا رفتن ارزش معاملات از نظر ارزشی تا پایان سال ۳.۱ میلیون واحد را ببینند. البته این مقدار از لحاظ ارزشی محاسبه شده و انتظار می رود قیمت و عرضه و تقاضا به ارزش نزدیک شوند.

حضور رانتخواران در پشت صحنه خروج سیمان و فولاد از بورس

یک کارشناس بازار سرمایه با اشاره به شرایط قبل از ورود سیمان و فولاد به بورس کالا گفت: اکنون به جرات می‌توان گفت کمبودی در بازار سیمان و فولاد در کشور وجود ندارد و طرح خروج سیمان و فولاد از بورس، خواست رانت خواران است، چراکه آن‌ها تمایل زیادی به بازگشت سیستم حواله‌ای برای تامین منافع خودشان دارند.

با اشاره این نکته که آنالیز دقیق بهای تمام شده ساخت مسکن حاکی از سهم ناچیز سیمان و فولاد در بهای تمام شده آن است، اظهار کرد: بخش عمده بهای تمام شده ساخت مسکن، ناشی از زمین، عوارض و عدم دسترسی‌ها است.

وی افزود: زمین‌های موجود به دلیل عدم توسعه شبکه ریلی و مترو شهری عملا دور از دسترس است و به همین خاطر بخش عمده‌ای از افراد تمایلی به بیرون رفتن از شهرها ندارند. لذا می‌توان دید هزینه‌های حمل و نقل باعث شده افراد تمایلی به خروج از شهرها نداشته باشند و این موضوع یکی از دلایلی بوده که باعث افزایش قیمت زمین در داخل شهرها شده است.

دارایی عنوان کرد: دولت‌ها همواره به دنبال خروج برخی محصول‌ها از بورس کالا بوده‌اند، برای نمونه می‌توان به دولت نخست آقای روحانی اشاره کرد که در آن برهه آقای نعمت زاده؛ وزیر وقت صمت به دنبال خروج محصول‌های پتروشیمی از بورس کالا بود. بعد از آن، بحث خروج ورق های فولادی و در دولت فعلی موضوع سیمان و فولاد از بورس کالا مطرح است که در هیچ برهه ای به دلیل نداشتن دلیل منطقی و کارشناسی و حمایت دلسوزان و کارشناسان و مسوولان، آن گروه ها موفق به خروج محصولات از بورس و شفافیت مطلق نشدند. وی تصریح کرد: این مسائل در حالی مطرح می شود که همه می‌دانیم طرح این ادعاها، خواست رانت خواران است، چراکه آن‌ها تمایل زیادی به بازگشت سیستم حواله‌ای برای تامین منافع خودشان دارند.

این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: بد نیست دو سال پیش، زمانی که سیمان هنوز وارد بورس کالا نشده بود را به یاد بیاوریم. در آن دوره کمبود بسیار شدید سیمان وجود داشت و با سیستم حواله‌ای قیمت‌ها به شدت بالا رفته بود اما از زمانی که سیمان وارد بورس کالا شده است، قیمت‌ها به سمت تعادل پیش رفت و دسترسی‌ها در فضای شفاف و رقابتی قابل قبول شد و اکنون به جرات می توان گفت کمبودی در این زمینه در کشور وجود ندارد. برای فولاد نیز چنین شرایطی حاکم بود؛ به گونه ای که تا پیش از ورد فولاد به بورس کالا، کمبود (مشکل عرضه) وجود داشت اما با ورود این محصول به بورس کالا کمبودها برطرف شد و بازار به تعادل رسید. به گفته دارایی، نبود مطالعات دقیق، کارشناسی و بی‌تجربگی تعدادی از مدیران باعث طرح چنین مباحثی شده که هم به زیان اقتصاد کشور است و هم وجهه دولت را می‌تواند خدشه‌دار کند. وی تاکید کرد: آنچه در مورد سیمان و میلگرد مطرح می‌شود نه تنها صحت ندارد، بلکه پیامدهای خطرناکی دارد زیرا هم باعث کمبود می‌شود، هم رانت شدیدی را به دنبال دارد. دارایی یادآور شد: این مباحث هیچ دردی را از بخش مسکن دوا نمی‌کند. بخش مسکن نیاز به زمین، تکنولوژی و زیرساخت (به ویژه در بحث‌های حمل‌ونقل) دارد که بتوان جمعیت را از شهرهای بزرگ به شهرهای کوچک در حاشیه انتقال داد. بعد از آن، قیمت مسکن با سازوکارهای مربوط به عرضه و تقاضا در شهرهای بزرگ می‌تواند به سمت تعادل برود. این کارشناس بازار سرمایه در بخش پایانی صحبت هایش چالش دیگر مسکن را تبدیل‌شدن آن به کالای سرمایه‌ای دانست و گفت: اگر بورس کالا بیش از گذشته تقویت شود و سرمایه‌گذاری‌های صنعتی در کشور راه بیفتد، نقدینگی تنها در بازار مسکن حبس نمی‌شود و با جابجایی در سایر بازارها، بازار مسکن آرام می‌شود.

یادداشت

بورس‌بازی در عصر کالاهای مصرفی

فهیمه قنبری
کارشناس بازار سرمایه

چند ماه است که بازارهای مالی در ورطه رکودی عجیبی فرورفته‌اند. عده‌ای از کارشناسان، شرایط رکودی حاکم بر بازارهای مالی را با شرایط اقتصادی اوایل دهه ۹۰ مقایسه می‌کنند. برخی دیگر اعتقاد دارند که به‌واسطه تغییر پارادایم‌های کلان اقتصادی، شرایط رکودی حال حاضر در مقایسه با دوره‌های مشابه به لحاظ مدت زمانی متفاوت است. ابهام اصلی سرمایه‌گذاران در چنین شرایطی، تشکیل سبد بهینه‌ای از دارایی‌هاست. اگرچه بررسی آمارها حاکی از فروکش کردن نسبی تورم در ماه‌های اخیر بوده، با این حال تجربه تلخ بی‌ثباتی اقتصادی و از دست رفتن ارزش پول ملی کشور در سال‌های اخیر، بسیاری از سرمایه‌گذاران را حاضر به پذیرش ریسک ناشی از خرید اوراق با درآمد ثابت نخواهد کرد.

باید به این نکته توجه کرد که براساس گزارش ماه اوت اوپک، تولید نفت ایران در مقطع کنونی به ۳میلیون بشکه در روز نزدیک شده است. ثبت این رقم در مقایسه با ماه پیشین، نشان‌دهنده رشد تولید ۱۴۳هزار بشکه‌ای در روز است. این آمار حاکی از آن است که در مقطع کنونی و با توجه به محدودیت‌هایی که در سمت عرضه نفت در دنیا وجود دارد، دولت با کمک رفع برخی محدودیت‌های فروش، فرصت مناسبی برای صادرات نفت پیدا کرده است. در خصوص نحوه بازگشت پول نفت ابهامات فراوانی وجود دارد؛ اما این موضوع می‌تواند توانایی دولت را برای کنترل نرخ ارز در کوتاه‌مدت افزایش دهد. نکته‌ای که سرمایه‌گذاران نباید از آن غافل شوند، در نظر گرفتن شرایط ثبات و رکود اقتصادی است؛ شرایطی که در آن بسیاری از دارایی‌ها مانند طلا، خودرو و املاک که در فضای تورمی به‌عنوان پناهگاهی امن در برابر تورم استفاده می‌شوند، کاربردی مصرفی پیدا کرده و تقاضای کاذب خود را از دست می‌دهند.

از آنجا که تغییرات نرخ ارز به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر سودآوری تعداد قابل‌توجهی از شرکت‌های حاضر در بازار سرمایه اثرگذار است، توجه کلیت بازار سهام به این پارامتر امری بدیهی است. در اقتصادی که رشد سود شرکت‌ها به صورت اسمی است، نرخ ارز نقش کلیدی در سودآوری بنگاه‌های اقتصادی ایفا می‌کند. پس از تجربه تلخ ریزش بازار سهام در سال ۹۹، دیدگاه بسیاری از سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت تغییر پیدا کرده است؛ به طوری که شکل‌گیری روندهای مثبت و پایدار صعودی با سختی مواجه خواهد بود. از آنجا که عدم‌ثبات شرایط اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های سیاستگذار باعث سردرگمی و نااطمینانی بسیاری از سرمایه‌گذاران می‌شود، طبیعی است که شناسایی سود در مقاطع زمانی کوتاه‌مدت صورت گرفته و دید بلندمدت سرمایه‌گذاران از بین برود.

اگرچه بازار سهام یکی از بازارهای نقدشونده در میان رقبای خود در بازارهای موازی است، بعضی تصمیم‌های سیاستگذاران در مورد سودآوری بسیاری از صنایع و شرکت‌های بزرگ بازار، سبب کاهش سود دلاری آنها شده است. تصمیم‌گیری‌هایی همچون بهره مالکانه در زنجیره معدن و فولاد، نرخ خوراک

و نرخ سوخت در صنعت پتروشیمی و همچنین قیمت‌گذاری دستوری در برخی صنایع، سودآوری بسیاری از شرکت‌ها را تحت‌تاثیر قرار داده است.

با مقایسه بازدهی بازار سرمایه و سایر بازارهای موازی از ابتدای دهه ۸۰، در اکثر دوره‌های زمانی بازار سهام بازدهی به‌مراتب مطلوب‌تری را نسبت به طلا، ارز، خودرو و مسکن به ثبت رسانده است. اما سوال اساسی این است که آیا ترتیب بازدهی طبقات مختلف دارایی در آینده دستخوش تغییر نخواهد شد؟ با نگاهی به روند کسری بودجه دولت در بازه زمانی مذکور می‌توان اظهار کرد، در سال‌های گذشته منابع دولت متناسب با هزینه‌های آن رشد نکرده است. همچنین، فشار مداوم تحریم‌های بین‌المللی و عدم‌سرمایه‌گذاری خارجی در کشور سبب شده است تا شکل‌گیری سرمایه ثابت خالص منفی به وقوع بپیوندد. در چنین شرایطی است که استراتژی بسیاری از سرمایه‌گذاران با توجه به عدم‌پیش‌بینی‌پذیری بسیاری از پارامترها تغییر کرده و دیدگاه بلندمدت، جایگاه خود را در تحلیل‌ها از دست می‌دهد. با واکاوی رفتار معامله‌گران در ماه‌های اخیر می‌توان به این نتیجه رسید که بیش‌واکنشی به اخبار منفی و کم‌واکنشی به اخبار مثبت در بسیاری از موارد افزایش قابل‌توجهی پیدا کرده است.

شرایط بازار سرمایه به گونه‌ای است که سرمایه‌گذاران باید با استراتژی معاملاتی اقدام به خرید و فروش سهام کرده و از تصمیمات هیجانی مبتنی بر صف خرید یا صف فروش پرهیز کنند. در اکثر مواقع حجم داده‌های ورودی و تاثیرگذار بر بازار سهام افزایش غیرقابل انکاری پیدا می‌کند که در صورت عدم‌اتخاذ تصمیم به‌موقع، کسب بازدهی مناسب امکان‌پذیر نخواهد بود. خوشبختانه در سال‌های اخیر رشد و توسعه بازارهای مالی، سبب پدید آمدن طیف متنوعی از ابزارهای مالی شده است. در حال حاضر هر سرمایه‌گذاری با هر درجه ریسک‌پذیری قادر است صندوق سرمایه‌گذاری متناسب با شرایط و اهداف خود را انتخاب کند.

تاسیس صندوق‌های اهرمی، بخشی، تضمین اصل سرمایه و... باعث به وجود آمدن تنوع بسیار زیادی در این ابزارها شده است. این صندوق‌ها با مدیریت حرفه‌ای سرمایه و همچنین بهره‌گیری از ابزارهایی مانند مشتقات، اقدام به چینش بهینه پرتفوی کرده و با توجه به نوع صندوق، فرصت مناسبی برای کسب سود فراهم می‌کنند. بنابراین شناخت سطح ریسک و بازدهی مورد انتظار هر فعال بازار سرمایه جهت انتخاب و تعیین استراتژی معاملاتی وی دارای اهمیت زیادی است.

به نظر می‌رسد که با کنترل انتظارات تورمی و نوسانات جزئی نرخ ارز در مقطع فعلی، بازار سهام نیز روزهای آرامی را تجربه کند و گام‌های صعودی پرقدرت با عدم‌ورود نقدینگی به‌راحتی شکل نگیرد. یکی از بهترین استراتژی‌ها در چنین بازارهایی، انتخاب سهم‌های دارای بازدهی نقدی مناسب، انتخاب صندوق‌هایی با پرتفوی متنوع به‌منظور کاهش ریسک و همچنین نگهداری درصدی از پرتفوی به صورت نقد است؛ زیرا در چنین بازارهایی بسیاری از سرمایه‌گذاران بر اثر عدم‌کسب بازدهی مناسب دچار فرسودگی شده و این موضوع فرصت‌های ارزنده‌ای را برای خرید سهام آنها پدید می‌آورد.

دنیای رمز ارز

چرا ارزش شیبا اینو ۵۰ درصد کاهش یافته است؟

ارز دیجیتال شیبا اینو (SHIB) کاهش قابل‌توجه ۵۰ درصدی در قیمت خود را تجربه کرده و باعث گمانه‌زنی و نگرانی سرمایه‌گذاران شده است. دلایل این افت کاملاً مشخص نیست، اما عوامل متعددی در جامعه رمزارزها مورد بحث قرار گرفته است. یکی از پیشرفت‌های قابل‌توجه مربوط به یک نهنگ برجسته SHIB با آدرس ۰x۱۴۰۶ است که دارایی‌های عظیم شیبا اینو خود را به کیف پول‌های کوچک‌تر و کمتر قابل‌توجه تقسیم می‌کند.

این راهبرد باعث ایجاد سوءظن در جامعه رمزارزها شده؛ زیرا به نظر می‌رسد تلاشی برای فرار از مورد بررسی قرار گرفتن است. این تقسیم کردن دارایی‌ها در کیف پول‌های مختلف، توسط بابل مپس (Bubble Maps)، یک شرکت تجزیه و تحلیل داده‌های ارزهای دیجیتال، در مجموعه‌ای از توییت‌ها برجسته شد. این فعالیت همچنین بر هویت بنیانگذاران ناشناس شیبا اینو، ریوشی و شیتوشی کوساما سایه افکنده است. سفر نهنگ‌های شیبا اینو به سال ۲۰۲۰ برمی‌گردد؛ زمانی که آنها ۱۰۰ تریلیون توکن SHIB را مدت کوتاهی پس از عرضه خریداری کردند. با گذشت زمان، این دارایی‌ها در چندین کیف پول توزیع شد و ردیابی و نظارت بر آنها را چالش‌برانگیزتر کرد. در سال ۲۰۲۱، زمانی که ارزش بازار شیبا اینو به ۴۰ میلیارد دلار افزایش یافت، نهنگ مذکور دارایی‌های خود را به کیف پول‌های مختلف واریز کرد. متأسفانه هدف دقیق این تراکنش‌ها فاش نشده است. داده‌های اخیر همچنین نشان داده است که توکن‌های SHIB از کیف‌پول‌های ۰x۱۴۰۶ و ۰xc۱ca، که هر دو با مالک شیبا اینو مرتبط هستند، به ۲۰ کیف پول جدید منتقل شده‌اند که این وضعیت را پیچیده‌تر کرده است.

آیا دوج کوین به سطحی جذاب برای خرید رسیده است؟

با افزایش شتاب در واکنش به تحولات مثبت بازار، ارز دیجیتال دوج کوین (DOGE) علائمی از روند صعودی بالقوه را نشان می‌دهد. اخبار اخیر در مورد تایید اولین صندوق‌های قابل معامله در بورس (ETF) آتی اتریوم (ETH)، شور و نشاط جدیدی را در بازار ارزهای دیجیتال برانگیخته است و نه تنها دوج کوین، بلکه سایر ارزهای دیجیتال بزرگ مانند بیت کوین (BTC)، اتریوم و ریپل (XRP) را نیز از این اخبار سود می‌برند.

در حال حاضر، دوج کوین بالاتر از سطوح کلیدی، از جمله میانگین متحرک نمایی (EMA) ۵۰ روزه در ۰.۰۶۱۲ دلار و خط روند نزولی ۱ ماهه معامله می‌شود. شاخص‌های تکنیکال، مانند میانگین متحرک واگرایی-همگرایی (MACD) و شاخص حرکت جهت (DMI) به نفع یک روند صعودی همسو شده‌اند.با این حال، به معامله‌گران توصیه می‌شود قبل از در نظر گرفتن موقعیت‌های خرید، منتظر نفوذ قیمت دوج کوین به بالاتر از میانگین متحرک نمایی ۱۰۰ روزه خود باشند. این امر می‌تواند باعث افزایش حجم معاملات و جذب سرمایه‌گذاران بیشتری به دوج کوین شود. سطوح مهم مقاومتی، از جمله میانگین متحرک نمایی ۲۰۰ روزه در ۰.۰۶۲۸ دلار، در محدوده بین ۰.۰۶۲ دلار و ۰.۰۶۳ دلار قرار دارند. شکست سطوح مقاومتی مذکور می‌تواند نشان‌دهنده شروع یک روند صعودی جدید برای دوج کوین باشد. با این حال، مهم است که توجه داشته باشید دوج کوین در حال حاضر زیر هر سه میانگین متحرک اصلی در نمودار روزانه خود است، که می‌تواند فرصت‌هایی را برای فروشندگان فراهم کند تا روند صعودی را با مشکل مواجه کنند. برای تایید روند صعودی پایدار در نمودار روزانه، دوج کوین باید از سطح قیمتی ۰.۰۶۴ دلار فراتر رود، که توسط متحرک نمایی ۵۰ روزه، به یک سطح مقاومتی مهم تبدیل گشته است. یکی دیگر از علائم صعودی مهم حرکت به بالای خط روند نزولی چندماهه در حدود ۰.۰۷ دلار است که میانگین متحرک نمایی ۲۰۰ روزه را نیز در بر می‌گیرد. چنین حرکتی می‌تواند راه را برای رسیدن دوج کوین به ۰.۱ دلار هموار کند.